Author:
Stempel, Arthur van der

Title:
Het boekhouden door zelf-onderricht

Place:
Amsterdam

Date:
1897

94-82219-1
MASTER NEGATIVE #

COLUMBIA UNIVERSITY LIBRARIES
PRESERVATION DIVISION

BIBLIOGRAPHIC MICROFORM TARGET

ORIGINAL MATERIAL AS FILMED - EXISTING BIBLIOGRAPHIC RECORD

Stempel, Arthur van der
Het boekhouden door zelf-onderricht; volledige cursus ter beoefening van enkel- en dubbel-boekhouden ... -de wissel- effecten- en muntenarbitrage, zoomede de voornaamste bepalingen van het handelsrecht, door A. van der Stempel ... 3. uitgave. Amsterdam, Boer, 1897.
iv, 158 p. 26 cm.

Label pasted over imprint: Amsterdam, Stempel, 1897.

RESTRICTIONS ON USE:

TECHNICAL MICROFORM DATA

FILM SIZE: 35mm REDUCTION RATIO: 14X IMAGE PLACEMENT: IA (IIA) IB IIB

DATE FILMED: 9-28-94 INITIALS: DSP

TRACKING # : MSH 01002

FILMED BY PRESERVATION RESOURCES, BETHLEHEM, PA.

BIBLIOGRAPHIC IRREGULARITIES

MAIN ENTRY: Stempel, Arthur van der

Het boekhouden door zelf-onderricht

Bibliographic Irregularities in the Original Document:

List all volumes and pages affected; include name of institution if filming borrowed text.

_____ Page(s) missing/not available: ______

_____ Volume(s) missing/not available: ______

__X__ Illegible and/or damaged page(s): pages 16-17; 144-147

_____ Page(s) or volume(s) misnumbered: ______

_____ Bound out of sequence: ______

_____ Page(s) or volume(s) filmed from copy borrowed from: ______

__X__ Other: Best Copy Available

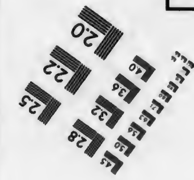
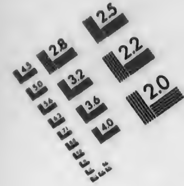
TRACKING#: MSH01002

BEST COPY
AVAILABLE

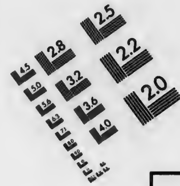
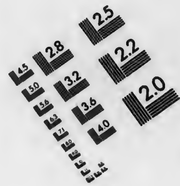
2.5 mm ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ
abcdefghijklmnopqrstuvwxyz
1234567890

2.0 mm ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ
abcdefghijklmnopqrstuvwxyz1234567890

1.5 mm ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ
abcdefghijklmnopqrstuvwxyz1234567890

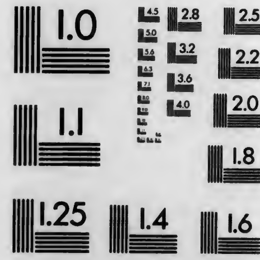
PM-MGP 13"x18"
METRIC GENERAL PURPOSE TARGET
PHOTOGRAPHIC

200 mm

150 mm

100 mm

1.0 mm ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ
abcdefghijklmnopqrstuvwxyz1234567890

1.5 mm ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ
abcdefghijklmnopqrstuvwxyz1234567890

2.0 mm ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ
abcdefghijklmnopqrstuvwxyz
1234567890

2.5 mm ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ
abcdefghijklmnopqrstuvwxyz
1234567890

A5

A4

A3

PRECISION℠ RESOLUTION TARGETS

Century

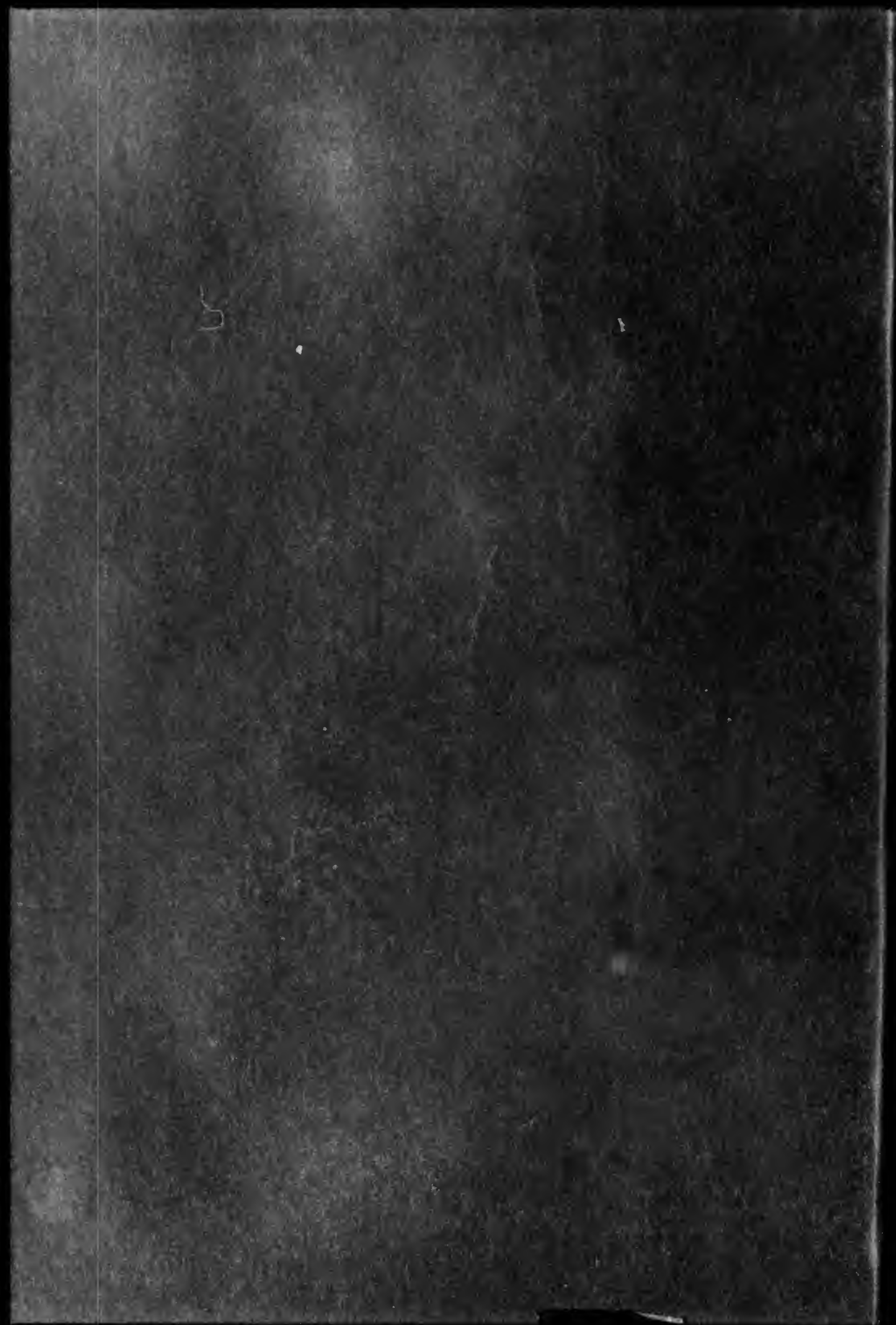
1303 Geneva Avenue
St. Paul, MN 55119

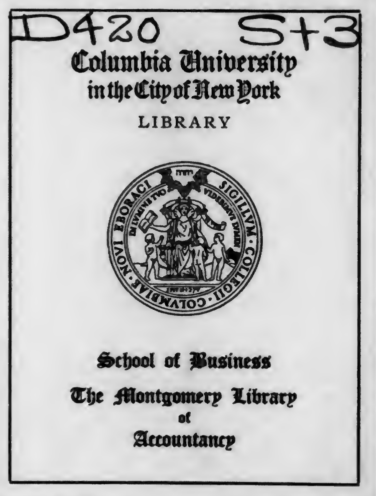

4.5 mm ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ
abcdefghijklmnopqrstuvwxyz
1234567890

3.5 mm ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ
abcdefghijklmnopqrstuvwxyz1234567890

3.0 mm ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ
abcdefghijklmnopqrstuvwxyz1234567890

D420 St3
Columbia University
in the City of New York
LIBRARY
School of Business
The Montgomery Library
of
Accountancy

HET BOEKHOUDEN

DOOR

ZELF-ONDERRICHT.

Het Boekhouden

DOOR

Zelf-Onderricht.

Volledige Cursus

ter beoefening van Enkel- en Dubbel-Boekhouden, — de Administratie van verschillende Handels-Ondernemingen, — de Usancen van den Handel, — het Handels-Rekenen; — de Wissel- Effecten- en Munten- Arbitrage, zoomede de voornaamste bepalingen

VAN HET

HANDELSRECHT

DOOR

A. VAN DER STEMPEL Jr.

Leeraar in de Staats- en Handelswetenschappen aan verschillende Inrichtingen van Middelbaar Onderwijs en Privaat-Docent te Amsterdam.

DERDE UITGAVE.

AMSTERDAM, ARTHUR VAN DER STEMPEL.
1897.

INHOUD.

Bladz.

HOOFDSTUK I. **Algemeen Overzicht.**

HOOFDSTUK II. **Practisch Gedeelte.**

HOOFDSTUK I.

Algemeen Overzicht.

---

§ 1. Begrip van Boekhouden.

1. Ieder die van handel of nijverheid zijn beroep maakt, gevoelt behoefte om de gevolgen, die uit zijne handelingen ontstaan, te kunnen overzien. Om aan die behoefte te gemoet te komen, moet men, na eerst alles wat met die handelingen in verband staat, nauwkeurig te hebben opgeteekend, de aldus verzamelde gegevens zoodanig bewerken, rangschikken en in onderling verband brengen, dat zij voor het beoogde doel geschikt worden.

2. Dat aanteekenen en hetgeen verder wordt gevorderd om het gewenschte overzicht van de handelingen te verkrijgen, heet Boekhouden.

3. Onder boekhouden heeft men derhalve te verstaan: het in geregelde volgorde des tijds aanteekenen van alle handelingen waardoor wijziging wordt gebracht in den toestand eener onderneming of waardoor rechten of verplichtingen ten opzichte van personen ontstaan en vervolgens het naar bepaalde regelen bewerken der aldus verkregen aanteekeningen.

§ 2. Doel van Boekhouden.

1. Het boekhouden wordt in de eerste plaats gevorderd uit een oogpunt van orde en regel, om niet te spreken van de bepalingen der wet, waarbij aan ieder, die den handel als bedrijf uitoefent, de verplichting tot boekhouden wordt opgelegd. Het is het middel waardoor men contrôle uitoefent op den richtigen gang der zaken en met behulp waarvan men ten allen tijde de betrekkingen kan overzien met de personen, met wie men zaken drijft, zoomede de resultaten die in de onderneming zijn verkregen.

2. Hieruit volgt dat met Boekhouden een drieledig oogmerk kan worden bereikt, en wel:

a. De mogelijkheid om de verhouding te leeren kennen, waarin men verkeert tegenover de personen, met wie men tengevolge der tot stand gebrachte ruilingen in betrekking staat.

b. De veranderingen die de onderneming tengevolge der ruilingen voortdurend ondergaat met juistheid te kunnen beoordeelen en dientengevolge op een gegeven oogenblik den toestand waarin zij zich bevindt, te kunnen voorstellen.

c. De in de onderneming verkregen resultaten, (winsten of verliezen) nauwkeurig te kunnen bepalen.

3. Ofschoon elk dezer drie oogmerken op zichzelf d o e l kan zijn, moeten wij ze toch te zamen genomen als einddoel van de boekhouding beschouwen en alleen dan, wanneer door de boekhouding dit drieledig oogmerk wordt bereikt, zal men van eene volledige administratie mogen spreken.

§ 3. Inrichting der Boekhouding.

1. De verrichtingen die gevorderd worden om eene behoorlijke boekhouding tot stand te brengen, kunnen we gevoeglijk in twee hoofdbewerkingen verdeelen, namelijk:

I. Het aanteekenen der handelingen;

II. Het beschrijven van de gevolgen die uit die handelingen ontstaan.

Hieraan zou nog kunnen worden toegevoegd:

III. Het op zichzelf uitoefenen van contrôle over bepaalde onderdeelen van de onderneming. Daar deze contrôle echter buiten eenig verband van de eigenlijke boekhouding geschiedt, heb ik haar niet onder de hoofdverrichtingen opgenomen, doch zal ik haar ter gelegener tijd afzonderlijk ter sprake brengen.

§ 4. Het aanteekenen der Handelingen.

1. Zal men zich behoorlijk rekenschap geven van de gevolgen, die uit de tot stand gebrachte handelingen ontstaan, dan is het in de eerste plaats noodig dat men zich die handelingen zelf behoorlijk wete te herinneren. Dit nu zou volstrekt onmogelijk zijn indien we daarbij uitsluitend op ons geheugen moesten vertrouwen.

2. Maar ook de wet wil, dat elk koopman in staat zij den loop der gebeurtenissen van zijne onderneming behoorlijk te kunnen overzien en bepaalt daarom in Art. 6. van het Wetboek van Koophandel: „Elk koopman is verplicht dagboek te houden, waarin van dag tot dag, naar orde des tijds, zonder witte vakken, tusschenregels

of kantteekeningen moet worden aangeteekend zijne inschulden en schulden, de ondernemingen in zijnen handel, de trekkingen, acceptatiën of endossementen van wissels en andere handelspapieren, zijne verbintenissen, en, in het algemeen alles wat hij ontvangt en uitgeeft, van welken aard het ook zij; alles onverminderd zoodanige verdere boeken als in den koophandel gebruikelijk zijn, doch waarvan het houden door de wet niet geboden wordt."

De verdere artikelen van het Wetboek van Koophandel, op de boekhouding betrekking hebbende, zijn:

Art. 7, waarbij den koopman de verplichting wordt opgelegd om de brieven welke hij ontvangt, te bewaren, en van die welke hij afzendt een kopybock te houden.

Art. 8, dat het opmaken van een jaarlijkschen *Staat* en *Balans* voorschrijft, en

Art. 10, waarbij, – indien de handeling niet geheel ontkend wordt, – richtig gehouden koopmansboeken als bewijsmiddel tusschen kooplieden, wegens zaken hunnen handel betreffende, worden toegelaten. Ook tegenover particulieren kan de koopman, wegens gedane leveringen, zich op zijne boeken beroepen, maar alleen als het blijkt dat men gewoon was op crediet te leveren.

Bij de afdeeling Handelsrecht hoop ik hierop nader terug te komen.

3. Zoowel dus uithoofde van de noodzakelijkheid om ons geheugen te hulp te komen als met het oog op de bepalingen van de wet, moeten alle handelingen, waardoor eenige verandering in de onderneming wordt teweeg gebracht of tengevolge waarvan eenige verhouding met personen ontstaat, worden aangeteekend.

4. Doch bovendien zullen deze aanteekeningen nog in vele andere opzichten van het hoogste belang zijn. Daar orde, eerlijkheid en goede trouw voor den koopman onmisbare vereischten zijn en eene geregelde boekhouding dikwijls het eenige middel is om daarvan te doen blijken, — zoo zal ook om die redenen de zorg voor eene nauwkeurige boekhouding niet mogen worden uit het oog verloren.

5. Voor die aanteekeningen bedient men zich van een register dat D a g b o e k, M e m o r i a a l of ook wel P r i m a - N o t a wordt genoemd. De wijze waarop de handelingen in dat boek worden aangeteekend is zóó, dat allereerst wordt vermeld de datum, waarop de handeling heeft plaats gehad, terwijl vervolgens een verslag van de handeling zelf wordt gegeven met vermelding van den naam van den persoon, met wie gehandeld, — het voorwerp dat, — en de som waarvoor het verhandeld is en voorts zoodanige nadere omschrijving als het noodig is om eene nauwkeurige voorstelling van de handeling te geven.

§ 5. Het Memoriaal.

1. Het Dagboek of Memoriaal, wordt met inachtneming van hetgeen daarover in § 4: 5 is gezegd, op de volgende wijze ingericht:

Memoriaal van de Handelszaak

VAN

A. VAN KAMPEN.

Amsterdam, 1 Januari 1892.

1 Zie Kasboek	Het op heden door mij gestort kapitaal tot vestiging van een handelszaak in Koloniale Waren, bestaat uit contanten en bedraagt	f	60000	—
	2			
2 Zie Inkoopboek. No. 1.	Gekocht à contant van H. de Jong alhier: 100 Balen Java Koffie. Bruto ..... 6380 Ko. Tarra 1½ Ko. p. baal 150 „ Netto ..... 6230 Ko. à 42 c. f 5233 20 Veilingskosten 1 % ... „ 52.33 f 5285.53 Contant 1½ % ..... „ 78.50	„	5207	03
	2			
3 Zie Kasboek	A deposito geplaatst bij de Rente Cassa met 3 dagen opvragens tegen 2 % rente	„	40000	—
	2			
4 idem.	Betaald aan Blikman & Sartorius voor geleverde kantoorbenoodigdheden	„	118	50

5 Zie Inkoopboek. No. 2.	Factuur ontvangen van J. Steward & Son te Londen, over per Stoomschip *Batavier* verzonden 100 Balen Noord-Amerikaansche Katoen. Bruto ..... Cwt. 360.3.20 Tarra 10 ℔ per baal „ 8.3.20 Netto .... Cwt. 352.0.00 à 6 pence per ℔ ... £ 985.12.— Disconto 1 % .... „ 9.17.1 £ 975.14.11 Onkosten ...... „ 31. 9 . 6 £ 1007. 4 . 5 Commissie 2 %.... „ 20. 2 .10 £ 1027. 7 . 3 à f 12.06	f	12389	99
	Per 2 Januari.			
	4			
6 Zie Kasboek	Betaald aan de Associatie-Cassa de kwitantie van H. de Jong	„	5207	03
	5			
7 Zie Inkoopboek No. 3.	Gekocht à Contant van Wüste & Hintzen alhier, 60 pakken Sumatra Tabak. Bruto .... 4830 Ko. Tarra 2 Ko. p. pak 120 „ Netto 4710 Ko. à f 1.24 f 11680.80 Contant 1 % 116.81	„	11563	99
	6			
8 Zie Kasboek	Uit de Kas genomen ten behoeve van de huishouding.	„	100	—
	7			
9	Opgevraagd van mijn depôt bij de Rente Cassa tegen 11 Januari f 20000.—	„	—	—
	8			
10 Zie Inkoopboek No. 2.	Ontvangen uit Londen de in dato 4 Januari gefactureerde 100 Balen Noord-Amerik. Katoen. Bedrag der Factuur ...... f 12389.99 Onkosten alhier: Vracht. .... f 138.20 Assurantie f 12500 à ½ % en Polis 63.50 Lossen, opslaan enz. .. 58.70 260.40	„	12650	39

11 Zie Consignatieboek.
In Consignatie gezonden aan Rothenstein & Sohn, te Hamburg 30 pakken Sumatra Tabak.
Bruto . . . . 2394 Ko.
Tarra 2 Ko per pak 60 „
Netto 2334 „ à f 1.24 f 5788.32
Contant 1 % 57.88
„ 5730.44
Onkosten:
Repareeren, Merken . . . f 9.—
Schuitenvoerder . . . . „ 15.—
Assur. f 6000 à ½ % en Polis „ 31.—
Courtage 1 % . . . . . „ 57.88
Kleine onkosten . . . . „ 6.50 „ 119.38 — f 5849.82

— 9 —

12 Zie Kasboek
Gekocht van Boon Hartsinck & van Teyen
Fl. 10000 5 % Oostenrijksche Zilverrente
à 78¾ % . . . . f 9450.—
Rente 8 dagen . . . . „ 13.33
Courtage 1/16 % . . . . „ 7.50 — „ 9470.83
Dit bedrag betaald.

— 10 —

13 Zie Comm. boek.
Ontvangen per Stoomschip Batavier van S. Blackwell & Son te New-York, om voor hunne rekening te verkoopen
200 tierces Amerikaansche Margarine. — Pro Memoria.

— 11 —

14 Zie Kasboek
Gedisponeerd bij de Rente-Cassa het op 7 dezer opgevraagd bedrag van mijn deposito . . . . — „ 20000.—

— 13 —

15 Zie Half-Journ. en Kasboek
Geremitteerd aan J. Steward & Son te Londen voor mijne rekening een wissel op Baring Brothers aldaar per 1 maand dato £ 1000 à 12.06 . . — „ 12060.—
Deze wissel gekocht van de Amsterdamsche Bank en per cassa betaald.

— 13 —

16 Zie Kasboek
Betaald aan Wüste & Hintzen alhier . . . . . — „ 11563.99

17 Zie Verkoopboek. No. 1.
Verkocht aan W. de Bruijn alhier, op Promesse van 3½ maand:
15 pakken Sumatra Tabak
Bruto . . . . 1244 Ko.
Tarra 2 Ko. p. pak 30 „
Netto . . . . 1214 Ko. à f 1.44 f 3496.32
Promesse zegel . . . . „ 1.75 — f 3498.07

— 15 —

18 Zie Comm. boek.
Verkocht à contant aan B. Woudstra, alhier, van de partij door S. Blackwell & Son te New-York in commissie gezonden
100 tierces Margarine
Netto 11972 Ko. à f 56 . . . . f 6704.32
Contant 1 % . . . . „ 67.04 — „ 6637.28

— 16 —

19 Zie Half Journ.
Ontvangen de Promesse van W. de Bruijn alhier per 29 April . . . . — „ 3498.07

— 17 —

20 Zie Compagnieboek.
Geëxpedieerd aan Gustav Spiro te Bremen, om in gezamenlijke rekening met mij te verkoopen:
100 Balen Java koffie.
Bruto 6380 Ko.
Tarra 1½ Ko. p. baal 150 „
Netto . . . . . 6230 Ko. à 44 cent f 5482.40
Veilingskosten 1 % . . . . „ 54.82
f 5537.22
Onkosten:
Merken, repareeren . . . f 10.—
Courtage 1 % . . . . . „ 54.82
Assurantie ¾ % f 5600 en Polis „ 43.—
Schuitenvoerder . . . . „ 15.— „ 122.82
Provisie 1 % . . . . „ 56.60 — „ 5716.64
Voor ieders ½ aandeel f 2858.32.
Valuta 15 April.

— 17 —

21 Zie Kasboek
Aan de Associatie-Cassa ter incasseering gezonden mijne kwitantie op B. Woudstra, alhier . . . — „ 6637.28

22 Zie Comm. boek. — Verkocht aan Gebrs. Mulder te Goor, van de partij door S. Blackwell & Son te New-York in commissie gezonden
100 Tierces Amerikaansche Margarine.
Netto 11886 Ko. à *f* 59.— . . . . . *f* 7012.74
Contant 1 %. . . . . „ 70.13
f 6942 | 61

— 20 —

23 Zie Half-Journ. — Geaccepteerd de traite van S. Blackwell & Son te New-York voor hunne rekening 60 d. zicht.
o/ J. Gould $ 2000 à *f* 2.49 . . . . „ 4980 | —
Valuta 16 Maart.

— 20 —

24 Zie Comm. boek. — Verkooprekening gezonden aan S. Blackwell & Son te New-York over de voor hunne rekening verkochte 200 Tierces Amerikaansche Margarine
100 Tierces Netto 11972 Ko. à *f* 56.— *f* 6704.32
100 „ „ 11886 „ „ „ 59.— „ 7012.74
f 13.717.06
Af contan 1% . . . „ 137.17
f 13.579.89
Af Onkosten
Vracht *f* 1.50 per Tierce . . *f* 300.—
Assurantie ½% *f* 14.000 & Polis „ 71.—
Courtage ½ % . . . . „ 68.59
Huur en Opslag . . . . . . „ 48.20
Porto's, Telegrammen . . . „ 8.60
f 496.39
Provisie 1 % „ 135.80 „ 632.19
„ 12947 | 70
Valuta 18 Januari.

— 21 —

25 Zie Kasboek — Verdisconteerd bij de Nederl. Bank de Promesse op W. de Bruijn per 29 April . . . . *f* 3498.07
Af 101 dagen disconto à 4 % . . . „ 39.25
„ 3458 | 82
per kas ontvangen.

— 22 —

26 Zie Half-Journ. — Remise ontvangen van Gebrs. Mulder te Goor in een wissel op de London Bank 3 d. zicht £ 575.13.5 à *f* 12.06 . . . . „ 6942 | 61

27 Zie Half-Journ. No. 5, 6 — Geremitteerd aan Baring Brothers te London voor rekening van S. Blackwell & Son te New-York £ 660.—.3 in het onderstaande:
£ 575.13.5 in een wissel op de London Bank à *f* 12.06 . . . . *f* 6942.61
£ 84.6.9 in mijne traite op J. Steward & Son te Londen in dato heden voor m/r „ 1017.11
f 7959.72
Courtage à 1 ‰ . . . . . „ 7.96
f 7967 | 68

— 23 —

28 idem. No. 7. — Advies ontvangen van Rothenstein & Sohn, te Hamburg, dat zij ingevolge mijne opdracht hebben geremitteerd aan J. Steward & Son te Londen, een wissel op S. Montague aldaar,
groot £ 200.— à R. M. 20.30 R. M. 4060.—
Courtage 1‰ . . . . „ 4.06
R. M. 4064.06
à *f* 59.30 „ 2409 | 99

— 23 —

29 Zie Kasboek — Uit de Kas genomen ten behoeve van de huishouding. „ 250 | —

— 24 —

30 — Opgevraagd het saldo van mijn depôt bij de Rente Cassa tegen 27 Januari a.s. . . . . „ — | —

— 24 —

31 Zie Consign. boek. — Verkooprekening ontvangen van Rothenstein & Sohn te Hamburg over de aan hen geconsigneerde
30 Pakken Sumatra Tabak.
Netto 4668 ℔ à R.M. 2.40 R.M. 11203.20
Af onkosten:
Vracht, opslaan enz. R.M. 78.40
Rechten . . . . . „ 560.—
Huur en Assurantie „ 30.75
Courtage ½ % . . „ 56.02
Provisie 1 %. . . „ 112.03 „ 837.20
R.M. 10366.00
à *f* 59.30 „ 6147 | 04

32 (Zie Kasboek)
Op beleening gegeven aan W. Brandsma, tegen onderpand van 500 Balen Java Koffie à $4^1/_2$ % Rente . . . . *f* 20000 —
Hiervoor gegeven mijne kwitantie voor deposito bij de Rente Cassa.

— 26 —

33 (id.)
Gekocht van Boon Hartsinck & van Tyen fl. 10000 5 % Oostenr. Papierrente

à $78^5/_8$ %	*f* 9435.—	
Rente 2 m. 25 d.	„ 141.67	
Courtage $^1/_{16}$ %	„ 7.50	
Dit bedrag betaald.		„ 9584 17

— 27 —

34 (Zie Verkoopboek No. 2.)
Verkocht à contant aan J. Bijlsma, alhier
100 Balen Katoen

Bruto . . . 17892 Ko.			
Tarra 4 % . 716 „			
Netto . . . 17176 Ko. à 38 cent	*f* 13053.76		
Contant 1 %	„ 130.54		„ 12923 22

— 27 —

35 (Zie Inkoopboek No. 4.)
Gekocht van H. Vreedenburg, alhier, op Promesse van $3^1/_2$ maand
100 Krandjangs Java Suiker

Bruto . . . . 27324 Ko.		
Tarra 8 % . . 2186 „		
Netto . . . . 25138 Ko. à *f* $24^3/_4$	*f* 6221.66	
Veilingskosten 1 % . . .	„ 62.22	
	f 6283.88	
Promessezegel	„ 3.25	„ 6287 13

— 28 —

36 (Zie Half-Journ.)
Remise ontvangen van Rothenstein & Sohn te Hamburg voor mijne rekening in een wissel op de Amsterdamsche Bank per 31 Januari ter voldoening van . . . . R.M. 6301.94
Af Courtage 1 ‰ . . „ 6.30
R.M. 6295.64
à R.M. 168.40 per *f* 100.— „ 3738 50

37 (Zie Half-Journ.)
Afgegeven mijne promesse aan H. Vreedenburg alhier per 12 Mei . . . . *f* 6287 13

— 29 —

38 (Zie Compagnieboek.)
Verkooprekening ontvangen van Gustav Spira te Bremen, over de in gezamenlijke rekening verkochte 100 Balen Java Koffie.

Netto 12460 ℔ à R.M. 0.92		R.M. 11463.20	
Af onkosten	„ 122.80		
Provisie 1%	„ 114.63	„ 237.43	
		R.M. 11225.77	
Voor ieders $^1/_2$ aandeel R.M. 5612.89 à *f* 59.25.			„ 3325 63

— 30 —

39 (Zie Kasboek)
Op Prolongatie genomen van Boon Hartsink & van Tyen à 2% tegen onderpand van
fl. 7000 5% Oostenr. Zilverrente
en „ 7000 5% „ Papierrente *f* 10000.—
af Provisie 1‰ . . . . „ 10.— „ 9990 —
Het bedrag per kas ontvangen.

— 31 —

40 (id.)
Betaald het onderstaande:

Voor huishoudelijke uitgaven . . .	*f* 150.—	
„ vracht, lossen enz. van 100 Balen Katoen	„ 138.20	
„ Onkosten op 30 pakk. Sumatra naar Hamburg	„ 30.50	
„ Onkosten per 100 Balen Koffie naar Bremen	„ 25.—	
„ Onkosten op 200 Tierces Margarine van New-York . . .	„ 356.80	
„ Salarissen	„ 100.—	
„ De Kleine Kas	„ 25.—	„ 825 50

— 31 —

41 (id.)
Ontvangen van de Rente-Cassa:
Voor 9 dagen rente over *f* 20000 deposito à 2% *f* 10.—
„ 24 „ „ „ „ 20000 „ „ 2% „ 26.67 „ 36 67

2. Het hierbij als voorbeeld gegeven Memoriaal bevat een reeks van handelingen van verschillenden aard, zooals die in eene handelszaak kunnen voorkomen. Ik ben opzettelijk eenigszins uitvoerig daarbij te werk gegaan, omdat ik daardoor gelegenheid vond om de verscheidenheid der handelingen, die ter aanteekening in het Memoriaal zijn bestemd, in het oog te doen vallen en tevens omdat ik die aanteekeningen zelf nog op eene andere wijze nuttig zou kunnen aanwenden.

In de opgaven komen verschillende uitdrukkingen voor, die wellicht voor velen onverstaanbaar zijn. Aanvankelijk had ik mij voorgesteld eene verklaring van die uitdrukkingen onmiddellijk te laten volgen; maar bij nadere overweging komt het mij beter voor daarmede te wachten, totdat ik het practisch gedeelte zal behandelen, omdat ik dan geen gevaar loop om den geregelden gang van dit algemeen overzicht te verstoren.

Er is nog eene omstandigheid die mij aan de laatste opvatting de voorkeur doet geven. Niet alleen de gebezigde termen vorderen nadere verklaring, — ook de verschillende gebruiken, die bij de handelingen moeten worden in acht genomen, eischen eene duidelijke toelichting. En daar in dit boek ook de usancen van den handel zullen worden besproken, kan deze aangelegenheid gelijktijdig worden behandeld.

3. Niet altijd echter wordt de hierboven aangegeven weg tot aanteekening der handelingen gevolgd. In de practijk geeft men er dikwijls de voorkeur aan, om, in plaats van alle handelingen in hetzelfde register te beschrijven, — de aanteekeningen te verdeelen over verschillende boeken, die elk voor zich bestemd zijn om handelingen van eene bepaalde soort te bevatten en wel zóó, dat de handelingen van denzelfden aard steeds te vinden zijn in het boek dat voor die handelingen is bestemd.

4. Het voordeel dat hierdoor wordt verkregen is niet gering. Vooreerst toch wordt het door deze verdeeling der aanteekeningen mogelijk gemaakt, om verschillende personen met het houden van die aanteekeningen te belasten, iets, wat bij eene omvangrijke onderneming op zich zelf reeds als een groot voordeel is te beschouwen. Vervolgens wordt het voortdurend toezicht op verschillende handelingen daardoor gemakkelijk gemaakt en eindelijk — (en dit is zeker wel als de meest klemmende reden voor de voorkeur, die aan deze wijze van aanteekening houden wordt gegeven, te beschouwen): bij het beschrijven van de gevolgen, die uit de handelingen voortvloeien, kan alsdan met eene belangrijke bekorting der werkzaamheden, dit gedeelte der boekhouding worden tot stand gebracht.

5. De boeken, die ter vervanging van het onder § 5 : 1 gegeven Memoriaal in de plaats treden, worden Hulpboeken genoemd. Ofschoon ik geen enkele reden vind om ze, wanneer ze op deze wijze worden gebruikt, niet even als het Memoriaal zelf, dat algemeen als *Hoofdboek* wordt aangemerkt, als zoodanig te beschouwen, heb ik den titel „Hulpboeken" behouden, omdat ze onder dien titel algemeen bekend zijn.

§ 6. De „Hulpboeken" ter vervanging van het Memoriaal.

1. De hier bedoelde boeken worden in hoofdzaak gebezigd om er op het oogenblik waarop eene of andere handeling plaats heeft, de noodige beschrijving van te maken met opgaaf van alle bizonderheden die van eenigen invloed op de handeling zijn. Daarbij wordt dan tevens in acht genomen dat voor handelingen van denzelfden aard een bizonder register is aangewezen, zoodat alle soortgelijke handelingen steeds in het voor die handelingen bestemde boek zijn te vinden.

2. Deze omstandigheid nu heeft er toe geleid om deze boeken tevens den dienst van het Memoriaal te doen vervullen. Wij zullen straks gelegenheid vinden om aan te toonen hoe de „hulpboeken" als het ware van zelf ontstaan en zoo kan dus, met eene aanzienlijke besparing van tijd en moeite, het houden van een volledig memoriaal veilig achterwege blijven.

3. De meest gebruikelijke „hulpboeken" zijn:

a. Het Kasboek, hetwelk de aanteekeningen van de geldelijke ontvangsten en uitgaven bevat. De persoon, die met de uitbetalingen en ontvangsten in eene onderneming is belast, moet zoowel tot eigen zekerheid als tot het doen van rekenschap zijner verrichtingen, bij elke handeling van dien aard eene aanteekening maken. Ofschoon nu deze aanteekeningen in hoofdzaak de strekking hebben om den loop der geldmiddelen aan te wijzen en tevens om de zekerheid te verschaffen, dat de daaromtrent gemaakte aanteekeningen met de werkelijkheid overeenstemmen, — kunnen ze tegelijkertijd worden gebezigd als aanteekeningen van handelingen, uitsluitend het ontvangen en uitgeven van geld betreffende en kan dus het Kasboek tevens worden beschouwd als „Memoriaal, afdeeling Geldmiddelen."

b. Het Inkoopboek, dat, zooals trouwens reeds genoegzaam uit den naam blijkt, bestemd is om er aanteekening in te houden van alle ingekochte handelsartikelen. Het is in den handel gebruikelijk dat hij, die goederen verkoopt, aan den kooper eene beschrijving van de geleverde goederen geeft. Deze beschrijving heet Factuur en behelst, behalve den datum waarop de verkoop geschiedde en de namen van kooper en verkooper, de hoeveelheid en soort der goederen, het bruto en netto gewicht, de verschillende kortingen, den prijs,

het totaal bedrag en het tijdstip waarop de betaling moet geschieden. Daar het nu voor den kooper van belang is, om ten aanzien van al deze bizonderheden nauwkeurig op de hoogte te zijn, zal hij bij de ontvangst van de factuur daarvan een afschrift plaatsen in het daartoe bestemde boek — het Inkoopboek — en zal dit tevens kunnen gebruiken als „Memoriaal, afdeeling gekochte goederen."

c. Het Verkoopboek, waarin alle verkochte handelsartikelen worden aangeteekend en dat kan worden verkregen door er een afschrift in te plaatsen van de factuur, waarvan men de verkochte goederen doet vergezeld gaan. Hoofdzakelijk ten doel hebbende om een volledige aanteekening van de gedane verkoopen en daarop betrekkelijke bizonderheden te vermelden, kan dit boek tevens de plaats van het Memoriaal, afdeeling verkochte goederen, bekleeden.

d. Het Consignatieboek, waarin zoo volledig mogelijk de handelingen worden beschreven, die het gevolg zijn van het zenden van goederen naar eene andere plaats, om ze aldaar voor rekening van den afzender te doen verkoopen en dat aldus tevens als memoriaal van die soort van handelingen kan worden gebezigd.

e. Het Commissieboek, dat voor het beschrijven der handelingen, voortvloeiende uit den verkoop van goederen door anderen in Commissie gezonden, wordt gebezigd, en

f. Het Compagnieboek waarin handelingen voor gemeenschappelijke rekening met anderen ondernomen, worden vermeld.

4. De aard eener onderneming kan bovendien meêbrengen dat nog andere hulpboeken worden gevorderd, waarover ter gelegener tijd het noodige zal worden meegedeeld.

5. Bovendien zullen er in elke onderneming nog handelingen voorkomen die niet vallen onder de bij *a—f* genoemde boeken. Het zijn nl. van die handelingen, die òf om haren bizonderen aard, òf om de zeldzaamheid waarin ze voorkomen, geen bepaald boek wenschelijk maken. Dergelijke handelingen nu worden vereenigd in een boek, dat ik *„Aanvullings-Memoriaal"* zou willen noemen doch hetwelk in de practijk ook wel met den naam van „Half-Journaal" wordt aangeduid.

6. Deze hulpboeken vormen nu met het onder 5 genoemde Aanvullings-Memoriaal een volledig verslag van de tot stand gebrachte handelingen, — zooal niet in vorm overeenstemmende met het onder § 5 bedoelde memoriaal, dan toch wat inhoud betreft, volkomen daaraan gelijk en in alle opzichten in staat stellende om een behoorlijk overzicht van de verrichte handelingen te verschaffen en daaruit de verdere bewerkingen te doen geschieden.

7. Men heeft wel eens de opmerking gemaakt dat een op die wijze samengesteld memoriaal niet in overeenstemming is met de bepaling van artikel 6 van het wetboek van koophandel, waarbij toch uitdrukkelijk wordt verlangd: „het houden van Dagboek, waarin „van dag tot dag, *naar volgorde des tijds"* enz. De vrees echter dat een uit hulpboeken samengesteld memoriaal geen wettelijke beteekenis zou hebben, is ongegrond, daar door bevoegde rechtsgeleerden uit de geschiedenis van het artikel is aangetoond, dat juist de uitdrukking: „Elk koopman is verplicht *Dagboek* (en niet *één dagboek*) te houden" is gebezigd, omdat men bij het vaststellen van dit artikel rekening heeft willen houden met het bij den handel bestaande gebruik, om de aanteekeningen over verschillende boeken te verdeelen.

§ 7. Modellen der onder § 6 : 3 a—f bedoelde Hulpboeken en het Aanvullings Memoriaal.

1. Met gebruikmaking van de handelingen, voorkomende in het Memoriaal in § 5 : 1 verkrijgen we

Voor alle handelingen, geldzaken betreffende (ontvangsten en uitgaven) het **Kasboek.**

Voor Inkoopen van Goederen het **Inkoopboek.**

Voor Verkoop van Goederen het **Verkoopboek.**

Voor Consignatiezaken het **Consignatieboek.**

Voor Goederen door anderen in Commissie gezonden het **Commissieboek.**

Voor affaires in gezamenlijk rekening met anderen het **Compagnieboek.**

Voor alle overige handelingen, die niet onder eene der bovenstaande kunnen worden gerangschikt het **Aanvullings-Memoriaal** of **Half-Journaal.**

(Men noemt dit boek Memoriaal wanneer het in den verhalenden) vorm is gesteld, zooals het Dagboek bladz. 4—11; is het echter zoodanig ingericht dat bij de beschrijving der handelingen de daaruit met den persoon ontstane betrekking wordt aangewezen, dan wordt het Half-Journaal genoemd.)

OPMERKING.

Ten einde den beoefenaar in staat te stellen, zich reeds dadelijk een begrip te vormen van de wijze waarop de handelingen in de verschillende hulpboeken worden gesteld, heb ik mij bij elken post in het Memoriaal Bladz. 4—11 (uitgezonderd de posten No. 9 en 30, zie daarover § 7 : 8) aangeteekend, in welk boek de handeling is opgenomen.

Fol. 1.

ONTVANGSTEN.

1892				
Januari	1	Van A. van Kampen: Voor gestort kapitaal	f 6000[illegible]	
	11	„ Rente Cassa: Voor gedisponeerd over deposito	„ 2000[illegible]	
	17	„ B. Woudstra, alhier: Voor gedisponeerd per Associatie Cassa . . .	„ 6637	2[illegible]
	21	„ Nederlandsche Bank: Voor verdisconteerd promesse op W. de Bruijn per 29 April	„ 3498	[illegible]
	26	„ Rente-Cassa: Voor gedisponeerd over saldo depositio . . .	„ 20000	–
	30	„ Boon Hartsinck & van Tijen: Voor op prolongatie genomen à 2 % tegen onderpand van fl. 7000 5 % Oostenr. zilverrente en fl. 7000 5 % Oostenr. papierrente . . .	„ 10000	–
	31	„ Rente-Cassa: Voor 9 dagen rente v. f 20000 deposito à 2 % f 10.— „ 24 „ „ „ „ 20000 „ „ 2 „ „ 26.67	„ 36	67
			f 120172	02
Februari	1	Aan saldo van 31 Januari	f 4306	47

UITGAVEN.

Fol. 1.

2	Per Rente-Cassa: Voor à deposito gegeven à 2 %	f 40000	–
2	„ Blikman & Sartorius: Voor diverse kantoorbenoodigdheden	„ 117	50
4	„ H. de Jong: Voor zijne dispositie per Associatie-Cassa . . .	„ 5207	03
6	„ Huishouding	„ 100	–
9	„ Boon Hartsinck & van Tyen: Voor fl. 10000 5 % Oostenrijksche Zilverrente à 78 3/4 % . . . . f 9450.— Rente 8 dagen . . . . „ 13.33 Courtage 1/16 % . . . . „ 7.50	„ 9470	83
13	„ Amsterdamsche Bank: Voor wissel op Baring Broth. London £ 1000.— à f 12.06	„ 12060	–
13	„ Wüste & Hintzen, alhier	„ 11563	99
17	„ Associatie-Cassa: Voor mijne remise in de kwit. op B. Woudstra	„ 6637	28
21	„ Nederlandsche Bank: Voor 101 dagen disconto à 4% over f 3498.07	„ 39	25
23	„ Huishouding	„ 250	–
26	„ W. Brandsma, alhier: Voor op beleening gegeven à 4 1/2 %, tegen onderpand van 500 balen koffie	„ 20000	–
26	„ Boon Hartsinck & van Tyen: fl. 10000 5% Oostenr. Papierr. à 78 5/8 % f 9435.— Rente 2 m. 25 d. . . . . „ 141.67 Courtage 1/16 % . . . . „ 7.50	„ 9584	17
30	„ Boon Hartsinck & van Tyen: Voor 1 ‰ provisie van f 10000 prolongatie. .	„ 10	–
31	„ Huishouding	„ 150	–
31	„ Diverse onkosten: Volgens onkostenboek fol. 1	„ 675	50
31	„ Saldo in kas	„ 4306	47
		f 120172	02

b. HET INKOOPBOEK.

Fol. 1. Amsterdam, 2 Januari 1892.

1	H. de Jong, alhier,	**Credt.**		
	100 Balen Java Koffie.			
	Bruto. . . . . . . 6380 Ko.			
	Tarra 1 ½ Ko. per baal 150 „			
	Netto 6230 „ à 42 c.	*f* 5233.20		
	Veilingskosten 1 %	„ 52.33		
		„ 5285.53		
	Contant 1 ½ %	„ 78.50	*f* 5207	03
	— 4 —			
2	J. Steward & Son m/r Londen,	**Credt.**		
	100 Balen Noord-Amerik. Katoen,			
	Bruto . . . . Cwt. 360.3.20.			
	Tarra 10 ℔ p. baal „ 8.3.20.			
	Netto . . Cwt. 352.–.–.			
	à 6 pence per ℔.	£ 985.12.–		
	Disconto 1 %	9.17.1		
		£ 975.14.11		
	Onkosten	31. 9.6		
		£ 1007.4.5		
	Commissie 2 % . .	20.2.10		
	Per 2 Januari. . . . . £	1027.7.3		
	á 12.06	*f* 12389.99		
	Januari 8			
	Onkosten alhier:			
	Vracht . . . . *f* 138.20			
	Assurantie *f* 12500 à ½ % „ 62.50			
	Polis . . . . „ 1.–			
	Lossen, opslaan, enz. . . . „ 58.70	260.40	„ 12650	39
	— 5 —			
3	Wüste en Hintzen, alhier,	**Credt.**		
	60 pakken Sumatra Tabak,			
	Bruto . . . . . 4830 Ko.			
	Tarra 2 Ko per pak 120 „			
	Netto. . . 4710 Ko. à *f* 1.24	*f* 11680.80		
	Contant 1 %	„ 116.81	„ 11563	99
	— 27 —			
4	H. Vreedenburg, alhier,	**Credt.**		
	100 Krajangs Java Suiker,			
	Bruto. . . . 27324 Ko.			
	Tarra 8 % . . 2186 „			
	Netto 25138 Ko. à *f* 24¾	*f* 6221.66		
	Veilingskosten 1 %	„ 62.22		
		f 6283.88		
	Promesse zegel.	3.25	„ 6287	13
	Per 12 Mei.			

c. HET VERKOOPBOEK.

Amsterdam, 14 Januari 1892. *Fol. 1.*

1	W. de Bruijn, alhier,	**Debt.**		
	15 pakken Sumatra Tabak			
	Bruto . . . . . 1244 Ko.			
	Tarra 2 Ko. p. pak 30 „			
	Netto . . . . . 1214 Ko. à *f* 1 44	*f* 3496.32		
	Promesse zegel	„ 1.75	*f* 3498	07
	Per 29 April.			
	— 27 —			
2	J. Bijlsma, alhier,	**Debt.**		
	100 Balen Katoen			
	Bruto. . . . 17892 Ko.			
	Tarra 4 % . 716 „			
	Netto. . . . 17176 Ko à 38 c.	*f* 13053.76		
	Contant 1 %	„ 130.54	„ 12923	22

Fol. 1. *Fol. 1.*

Debet. Goederen in Consignatie bij ROTHENSTEIN & SOHN, Hamburg. **Credit.**

1892.				
Januari	8	**30 Pakken Sumatra Tabak.**		
		Bruto . . . . . 2394 K°.		
		Tarra 2 K°. per pak 60 „		
		Netto . . . . . 2334 K°. à 124 c. *f* 5788.32		
		Contant 1 % . . . . „ 57.88		
		f 5730.44		
		Onkosten:		
		Repareeren, merken, schuitenvoerder *f* 24.—		
		Assurantie *f* 6000 à ½ % en Polis „ 31.—		
		Courtage 1 % . . . . „ 57.88		
		Kleine Onkosten . . . . „ 6.50	„ 119.38	*f* 5849.82

1892.				
Januari	24	**Rothenstein & Sohn m/r.** Debt.		
		30 Pakken Sumatra Tabak.		
		Netto 4668 ℔ à R.M. 2.40	R.M. 11203.20	
		Af Onkosten:		
		Vracht, opslaan enz. R.M. 78.40		
		Rechten . . . . . „ 560.—		
		Huur en Assurantie „ 30.75		
		Courtage ½ % . . . „ 56.02		
		Provisie 1 %. . . „ 112.08	„ 837.20	
			R.M. 10366.—	
			à *f* 59.30	*f* 6147.04
		Valuta, 22 April.		

e. **HET COMMISSIEBOEK.**

Fol. 1. *Fol. 1.*

Debet. 200 Tierces Margarine in Commissie van S. BLACKWELL & SON, New-York. **Credit.**

1892.				
Januari.	20	**De volgende** **Credt.**		
		voor afrekening over 200 Tierces Margarine *f* 13579.89		
		Onkosten:		
		Vracht *f* 1.50 per Tierce . . *f* 300.—		
		Assurantie *f* 14000 à ½ % en Polis „ 71.—		
		Courtage ½ %. . . . . . . „ 68.59		
		Huur en Opslag . . . . . . „ 48.20		
		Porto's en Telegrammen. . . „ 8.60	*f* 496.39	
		Provisie:		
		Voor 1 %.	135.80	
		S. Blackwell & Son b/r.		
		Voor het netto provenu	„ 12947.70	*f* 13579.89
		Valuta, 18 Jan.		

1892.				
Januari	15	**B. Woudstra. Alhier.** **Debt.**		
		100 Tierces Margarine.		
		Netto 11972 K°. á *f* 56.—	*f* 6704.32	
		Contant 1 %	„ 67.04	*f* 6637.28
„	19	**Gebrs. Mulder. Goor.** **Debt.**		
		100 Tierces Margarine.		
		Netto 11886 K°. à *f* 59.—	*f* 7012.74	
		Contant 1 %	„ 70.13	„ 6942.61
				f 13579.89

f. HET COMPAGNIEBOEK.

Fol. 1.

Debet. Goederen in gezamenlijke rekening met GUSTAV SPIRO, Bremen. **Credit.**

Fol. 1.

Debet.

1892.					
Januari	17	**100 Balen Java Koffie.**			
		Bruto. . . . . . 6380 K⁰.			
		Tarra 1½ K⁰. per baal 150 „			
		Netto . . . . 6230 K⁰. à 44 c.	*f* 5482.40		
		Veilingskosten 1 %	„ 54.82		
			f 5537.22		
		Onkosten:			
		Merken, repareeren. . . . *f* 10.—			
		Courtage 1 % . . . . . . „ 54.82			
		Assurantie *f* 5600 à ¾ % en polis „ 43.—			
		Schuitenvoerder . . . . . „ 15.	„ 122.82		
		Provisie 1 %	„ 56.60	*f* 5716	64
		Voor ieders ½ Aandeel . .	*f* 2858.32		
		Valuta, 15 April.			

Credit.

1882.					
Januari	29	**Gustav Spiro m/r.**	**Debt.**		
		100 Balen Java Koffie.			
		Netto 12460 ℔ à R.M. 0.92	R.M. 11463.20		
		Af Onkosten . . „ 122.80			
		Provisie 1 % . „ 114.63	„ 237.43		
			R.M. 11225.77		
		Voor mijn ½ Aandeel. . . .	„ 5612.89		
			à *f* 59.25	*f* 3325	63

Het Aanvullings-Memoriaal. (Half-Journaal).

Amsterdam, 13 Januari 1892.

1	J. Steward & Son m/r., Londen. **Debt.** Voor mijne remise in een wissel op Londen £ 1000 à *f* 12.06	*f*	12060	–
	16			
2	W. de Bruijn, alhier. **Credt.** Voor zijne promesse per 29 April	„	3498	07
	20			
3	S. Blackwell & Son h/r., New-York. **Debt.** Voor geaccepteerd hunne traite per 60 d. zicht. o/ J. Gould $ 2000 à *f* 2.49	„	4980	–
	21			
4	Gebrs. Mulder, Goor, **Credt.** Voor h/remise in een wissel op de London Bank, 3 d. z. £ 575.13.5 à *f* 12.06	„	6942	61
	22			
5	S. Blackwell & Son h/r., New-York. **Debt.** Voor m/remise aan Baring Brothers, Londen, £ 660.—.2 op Londen, als: in een wissel op de London Bank . £ 575.13.5 in m/traite op J. Steward & Son . . „ 84. 6.9 £ 660.—.2 à *f* 12.06 *f* 7959.72 Courtage 1‰ . . . . „ 7.96	„	7967	68

6	J. Steward & Son m/r., Londen. **Credt.** Voor m/traite op hem o/ Baring Brothers £ 84. 6.9 à *f* 12.06	„	1017	11
	23			
7	Rothenstein & Sohn m/r., Hamburg. **Credt.** Voor h/remise aan J. Steward & Son te Londen, voor mijne rekening in een wissel groot £ 200 à R.M. 20.30 . . . . R.M. 4060.– Courtage 1‰ . . . . „ 4.06 R.M. 4064.06 à *f* 59.30	„	2409	99
	28			
8	Rothenstein & Sohn m/r., Hamburg. **Credt.** Voor h/remise in een wissel op de Amsterdamsche Bank per 31 Januari, groot . . . *f* 3738.50 strekkende ter voldoening van . . R.M. 6301.94 Af courtage 1 ‰ . . . . . . „ 6.30 R.M. 6295.64 à R.M. 168.40 per *f* 100	„	3738	50
	29			
9	H. Vreedenburg, alhier. **Debt.** Voor afgegeven mijne promesse per 12 Mei. . .	„	6287	13

NB. In het Memoriaal § 5 zijn 2 fouten ingeslopen, die men als volgt gelieve te verbeteren:
In post 4 moet *f* 118.50 worden veranderd in *f* **117.50**.
In post 33 moet de betaling van *f* 6000 per m/kwit. op de Associatie-Cassa doorgehaald, en dus het geheele bedrag van *f* 9584.17, als in contanten betaald, worden gelezen.

§ 8. **Het beschrijven der gevolgen, die uit de handelingen ontstaan.** (Zie § 3 : 1).

1. Daar het boekhouden dient, zoowel om de verhouding, waarin men tegenover personen verkeert, te beschrijven, als om de veranderingen, in de zaak te weeg gebracht, te kunnen beoordeelen — en ook, om op de hoogte te zijn van de verkregen resultaten — moet men, nadat de handelingen zelf zijn te boek gesteld, de in deze beschrijving vervatte gegevens zoodanig bewerken, rangschikken en in onderling verband brengen, dat ze voor het beoogde doel geschikt worden. Dat bewerken noem ik: „Het beschrijven van de gevolgen, die uit de handelingen ontstaan."

2. Deze bewerking omvat eigenlijk het meer wetenschappelijk gedeelte van het boekhouden, omdat daarbij eene juiste oordeelvorming, omtrent den aard der gevolgen, die uit de handelingen voortspruiten, een eerst vereischte is.

3. Die gevolgen zijn van tweeërlei aard. Vooreerst ontstaan er betrekkingen met personen, en ten andere worden er veranderingen in den vorm van de stoffelijke deelen, waaruit de onderneming bestaat, te weeg gebracht. Ook kan eene handeling van dienstbetoon zekere betrekkingen met personen doen ontstaan en te gelijker tijd verplichtingen of rechten voor de onderneming scheppen.

4. Men kan deze bewerking volgens twee verschillende methoden inrichten, en wel:

a. Volgens de methode van het *Enkel- of Eenvoudig Boekhouden*

en *b.* Volgens de methode van het *Dubbel Boekhouden.* (Italiaansch Boekhouden.)

5. Het Enkel Boekhouden wordt gewoonlijk toegepast in ondernemingen van geringen omvang en vooral dáár, waar de aard der handelingen weinig verscheidenheid oplevert. (Winkeliers, Werkbazen, Grossiers, Fabrikanten enz.) Men bepaalt zich hierbij (na in de Hulpboeken de handelingen te hebben opgeteekend) — wat het beschrijven der gevolgen betreft — tot het aanwijzen van de betrekkingen, die ontstaan zijn ten opzichte van de personen, met wie men heeft gehandeld terwijl dan de gegevens omtrent de veranderingen, die in de onderneming zijn te weeg gebracht, moeten worden ontleend aan de beschrijvingen, die in de op zich zelf staande **Bijboeken** zijn neergelegd.

6. De Boekhouding volgens de Dubbele Methode zal bij voorkeur worden gebezigd in ondernemingen van eenigszins omvangrijken aard, omdat deze methode, bij meerdere volledigheid, bovendien

meer waarborgen voor nauwkeurigheid aanbiedt, dan bij het Enkel Boekhouden kan worden verondersteld.

7. Terwijl ik elk dezer beide methoden in de desbetreffende hoofdstukken uitvoerig zal bespreken, wil ik thans in de eerste plaats de aandacht vestigen op:

De betrekkingen, die ten gevolge van de handelingen, met personen ontstaan.

8. Daar het ruilmiddel, waarmede de handelingen bij voorkeur worden tot stand gebracht (Geld), niet in genoegzame mate aanwezig is, en dus tal van ruilingen, bij gebrek aan eenen voldoenden voorraad van dit ruilmiddel, ongedaan zouden moeten blijven, wordt het stelsel van „op crediet handelen" toegepast.

9. De beteekenis van „op crediet handelen" is deze: dat de eigenaar van zekere goederen, indien hij die met anderen ruilt, in plaats van daarvoor te gelijker tijd iets terug te ontvangen, zich tevreden stelt met eene belofte, waarbij hem de ontvangst van de tegenwaarde van het door hem geleverde, op een later tijdstip wordt toegezegd.

10. Daar nu, door het niet gelijktijdig ontvangen van de tegenwaarde, de handeling slechts ten halve is voltooid, en er dus nog eene latere verrichting zal moeten plaats hebben, (in dit geval de betaling) om de ruiling tot een voldongen feit te maken, blijft er gedurende den tijd, die tusschen het eerste en tweede gedeelte der handeling verloopt, eene zekere verhouding bestaan tusschen de personen, die de handeling hebben tot stand gebracht.

11. Die verhouding komt hierop neer, dat hij, die goederen heeft geleverd (de verkooper), een recht tot ontvangst van de tegenwaarde behoudt op dengeen, door wien de goederen zijn ontvangen, — terwijl op dezen, die goederen ontving, zonder daarvoor de tegenwaarde te verstrekken, de plicht rust, om die tegenwaarde op den bepaalden tijd te verschaffen.

12. Doch ook het voltooien der handeling, door het kwijten der aangegane verplichting, brengt weer eene verandering in de verhoudingen te weeg en zoodoende ontstaan tusschen de personen ter zake der handelingen, die zij met elkaar drijven, voortdurend betrekkingen, die, wanneer zij eenigszins veelvuldig voorkomen, moeilijk te overzien zouden zijn, indien men zich niet door een doelmatig stelsel van boekhouden daarvan op de hoogte kon stellen.

13. Hoe verschillend de oorzaken, waaruit deze betrekkingen ontstaan, mogen zijn, — voor het doel van boekhouden kunnen alle gevolgen, uit de handelingen voortspruitende, voor zoover zij personen betreffen, tot twee vormen worden teruggebracht, zoodat slechts behoeft te worden gevraagd:

„Wordt de persoon, met wien is gehandeld, iets aan ons schuldig?"
of: *„Heeft de persoon, met wien is gehandeld, iets van ons te vorderen?"*

14. Derhalve worden alle betrekkingen met personen beheerscht door één van deze beide toestanden: **„Schuldig zijn"** of **„Te vorderen hebben"**.

15. De toestand **Schuldig zijn** wordt uitgedrukt door **Debet**; — die van **Te vorderen hebben** door **Credit** en daar dus de termen **Debet** en **Credit** steeds moeten worden gebezigd, om de betrekkingen met personen aan te wijzen, is het wenschelijk, dat men met de beteekenis van die termen en de gevallen, waarop ze moeten worden toegepast, goed bekend zij.

16. Daartoe leere men de volgende regels:

Debet is: **(Men moet Debiteeren:)**

a. Ieder, die iets van ons ontvangt en daardoor de verplichting op zich neemt, om eene tegenwaarde te verschaffen.

b. Ieder, aan wien een dienst wordt bewezen, waarvoor hij ons eene vergoeding heeft te verstrekken.

c. Ieder, voor wiens rekening door ons aan een derde iets wordt gegeven, of ten wiens behoeve door ons een dienst wordt verleend.

d. Ieder, die ophoudt **Credit** te zijn.

Credit is: **(Men moet Crediteeren:)**

a. Ieder, die iets aan ons levert en daardoor het recht op eene tegenwaarde erlangt.

b. Degene, (Dengene) die ons een dienst bewijst, waarvoor hem eenige vergoeding moet worden verstrekt.

c. Degene, (Dengene) voor wiens rekening ons door anderen iets wordt geleverd of een dienst wordt bewezen.

d. Hij, (Hem) die ophoudt **Debet** te zijn.

17. Sommigen verklaren de woorden Debet en Credit kortweg aldus:

„Al, wie iets ontvangt, is Debet.".

„Al, wie iets geeft, is Credit."

Ofschoon nu deze beide definitiën, om hare kortheid zeker te verkiezen zouden zijn, boven de eenigszins uitvoerige omschrijving, hierboven gegeven, — toch kan ik deze niet onvoorwaardelijk goedkeuren, omdat zij niet op alle gevallen, waarin Debet of Credit den toestand moeten aanwijzen, van toepassing zijn, en ook, omdat de bepalingen mij voorkomen te onbestemd te zijn, om als algemeenen regel te kunnen dienen.

18. Tot meerdere duidelijkheid van de onder 16 aangegeven regels voor de toepassing van Debet en Credit, mogen de volgende voorbeelden dienen:

Wat betreft de gevallen voor Debet:

Geval *a*.
Ieder, die iets van ons ontvangt en daardoor de verplichting op zich neemt, om eene tegenwaarde te verschaffen, moet worden gedebiteerd.

Van Dijk koopt eene partij goederen van mij ten bedrage van *f* 2000.—, om over drie maanden te betalen. Van Dijk wordt dus *f* 2000.— aan mij schuldig of, technisch gesproken: „Van Dijk moet voor *f* 2000.— worden gedebiteerd."

Geval *b*.
Ieder, aan wien een dienst wordt bewezen, waarvoor hij ons eene vergoeding heeft te verstrekken, moet worden gedebiteerd.

Ik heb ten behoeve van Jansen eene verzekering op koopmansgoederen gesloten, heb dus aan Jansen een dienst bewezen, waarvoor hij mij eene vergoeding van *f* 100.— (de Assurantie-premie) moet verschaffen. Dientengevolge wordt Jansen *f* 100.— aan mij schuldig, zoodat ik hem voor die som moet debiteeren.

Geval *c*.
Ieder, voor wiens rekening door ons aan een derde iets wordt gegeven, of ten wiens behoeve een dienst wordt verleend, moet worden gedebiteerd.

Brouwer geeft mij last, om voor zijne rekening een bedrag van *f* 1000.— aan Vermeer te betalen, of wèl, om bij zekere handelingen van Vermeer mijne tusschenkomst te verleenen, voor welke tusschenkomst ik eene vergoeding van *f* 100.— in rekening breng. In beide gevallen zal ***niet*** degeen, die de goederen ontvangt of aan wien de dienst wordt bewezen (Vermeer), — maar hij, die den last daartoe aan mij verstrekte, en voor wiens rekening ik de handeling of den dienst heb verricht (Brouwer), moeten worden gedebiteerd.

Geval *d*.
Ieder, die ophoudt credit te zijn, moet worden gedebiteerd.

blijve voorloopig onbesproken, totdat de gevallen, onder *a*, *b* en *c* van Credit vermeld, zijn behandeld.

Wat betreft de gevallen voor Credit:

Geval *a*.
Ieder, die iets aan ons levert en daardoor het recht op eene tegenwaarde erlangt, moet worden gecrediteerd.

Willems levert mij eene partij goederen ten bedrage van *f* 1500.—, en daar de betaling hiervan eerst later zal geschieden, ontleent Willems door zijne levering, waarvoor hem niet te gelijker tijd de tegenwaarde werd verstrekt, een recht op mij tot latere ontvangst van die tegenwaarde, welk recht ik beschrijf, door Willems voor *f* 1500.— te crediteeren.

Geval *b*.
Degene, die ons een dienst bewijst, waarvoor hem eenige vergoeding moet worden verstrekt, moet worden gecrediteerd.

De Makelaar Pieters is mij bij het inkoopen van zekere goederen behulpzaam geweest, — heeft mij derhalve een dienst bewezen, en heeft aanspraak op eene vergoeding, waarvan hij mij het bedrag, in eene geldsom uitgedrukt, kenbaar maakt door het zenden eener nota, luidende:

AMSTERDAM, 31 Januari 1892.

De Heer A. VAN KAMPEN, alhier.

Debet aan J. PIETERS.

Voor Courtage van Inkoop over

200 PAKKEN TABAK ƒ 13804.52

à 1 % . . . . . ƒ 138.05

zoodat ik hem, bij ontvangst van deze nota, voor ƒ 138.05 zal hebben te crediteeren.

Geval c. Degene, voor wiens rekening ons door anderen iets wordt geleverd of een dienst wordt bewezen, moet worden gecrediteerd.

Ik ontvang van de Twentsche Bank, op last en voor rekening van B. van Delden, ƒ 3000.—. Ofschoon nu de Twentsche Bank de betaling aan mij doet, moet deze toch worden beschouwd als door van Delden gedaan, en moet hij dus voor de som, die hij door tusschenkomst van de Twentsche Bank aan mij liet betalen, worden gecrediteerd.

Wat nu betreft de gevallen *D* voor Debet en Credit:

Wanneer men goederen op Credit heeft gekocht en daarvoor den verkooper heeft gecrediteerd, zal, zoodra de betaling is geschied, de verkooper **ophouden Credit te zijn,** omdat met de betaling zijn recht op ontvangst der tegenwaarde is vervallen. Om dezen toestand, n.l. het **ophouden Credit te zijn,** aan te wijzen, bedient men zich van den term **Debet,** zoodat degeen, die heeft opgehouden Credit te zijn, moet worden **gedebiteerd.**

Hij, die ophoudt Credit te zijn, moet worden gedebiteerd.

Daarentegen, zal men iemand, aan wien men goederen op Crediet heeft verkocht, moeten **Crediteeren,** zoodra hij het door hem verschuldigde heeft betaald, omdat hij door de betaling ophoudt Debet te zijn en die toestand, n.l. **het ophouden Debet te zijn** wordt aangewezen, door hem te crediteeren.

Ieder, die ophoudt Debet te zijn, moet worden gecrediteerd.

19. Ten gevolge van deze beide laatste bepalingen kan ik voor de woorden **Debet** en **Credit** thans nog eene andere definitie geven:

Debet beteekent eigenlijk: „hij is schuldig", doch het kan ook worden opgevat in den zin van:

„Hij heeft **minder** te vorderen."

Credit beteekent eigenlijk: „hij heeft te vorderen," doch men kan het ook verklaren als:

„Hij is **minder** schuldig"

In de laatst gegeven beteekenis moet dus de toepassing voor geval *d,* bij Debet en Credit genomen worden.

20. Wanneer de woorden Debet en Credit in den meervoudsvorm moeten worden gebruikt, dan veranderen zij in **Debent** en **Credunt** of bij verkorting in **Deb^t.** en **Cred^t.** Deze verkorting wordt bij voorkeur gebezigd, omdat zij zoowel voor den enkelvoudigen- als voor den meervouds-vorm geschikt is.

§ 9. Het Journaal.

1. De gevolgen, die uit de handelingen voortvloeien, worden beschreven in een afzonderlijk register dat den naam draagt van Journaal.

2. Richt men deze beschrijving in volgens de methode van het Enkel Boekhouden, dan vormt men daarvan een Journaal, waarin alleen de betrekking van den persoon, met wien de handeling is geschied, wordt vermeld; — wordt echter de boekhouding naar de Dubbele Methode ingericht, dan zal in het Journaal niet alleen de betrekking van den persoon — maar tevens de verandering, die door de handeling in de zaak is te weeg gebracht, moeten worden aangewezen.

3. Zijn de handelingen zelf in één algemeen memoriaal opgenomen (zie § 5, bladz. 4—11), dan wordt van elke handeling op zich zelf, ook in het Journaal, eene beschrijving gemaakt. Het Journaal is dan ingericht op de „Dagelijksche Methode."

4. Wanneer daarentegen, voor het beschrijven van de handelingen, de Hulpboeken worden gebezigd (zie § 5 : 3, § 6 bladz. 13—15 en § 7 bladz 16—27), dan kunnen de gevolgen, voortspruitende uit handelingen van dezelfde soort, of met denzelfden persoon, gedurende een zeker tijdsverloop, in ééne beschrijving worden opgenomen. Het aldus ingerichte Journaal wordt, al naar gelang dat de gevolgen wekelijks, maandelijks of driemaandelijks collectief worden beschreven, het Journaal volgens de wekelijksche-, maandelijksche- of driemaandelijksche methode genoemd.

5. Elke beschrijving, in een koopmansboek gesteld, wordt **Post** genoemd. Aanteekeningen in het Memoriaal zijn derhalve **Memoriaalposten,** — in het Journaal heeten zij **Journaal-posten** enz.

6. Bij het stellen der Journaalposten is het volgende in acht te nemen.

1. Dat elke Journaalpost eene dagteekening drage en van een volgnummer zij voorzien.

2. Dat er op duidelijke wijze uit blijke wie Debet en wie Credit is.

3. Dat men de reden vermelde, die aanleiding tot het Debiteeren en Crediteeren heeft gegeven.

4. Dat de geldsom, waarover de handeling loopt, worde opgegeven.

7. Bepalen we ons voorloopig tot een Journaal van het Enkel Boekhouden en volgens de Dagelijksche Methode, dan zou, uit de opgaven van § 5 bladz. 4—11, het volgende Journaal verkregen worden:

JOURNAAL.

Fol. 1. Amsterdam, 1 Januari 1892.

1	A. van Kampen. **Credt.** Voor gestort kapitaal.	*f* 60000	—
	— 2 —		
2	H. de Jong, alhier. **Credt.** Voor van hem gekocht: 100 Balen Koffie	„ 5207	03
	— 2 —		
3	De Rente-Cassa, alhier. **Debt.** Voor à deposito gegeven	„ 40000	—
	— 4 —		
4	J. Steward & Son te Londen. **Credt.** Voor hunne factuur over 100 Balen Noord-Amerikaansche Katoen £ 1027.7.3 à *f* 12.06	„ 12389	99
	— 4 —		
5	H. de Jong, alhier. **Debt.** Voor aan de Ass. Cassa betaald zijne kwitantie	„ 5207	03
	— 5 —		
6	Wüste & Hintzen, alhier. **Credt.** Voor van hen gekocht 60 pakken Sumatra Tabak	„ 11563	99
	— 6 —		
7	Huishouding. **Debt.** Voor gedisponeerde gelden	„ 100	—
	— 11 —		
8	De Rente-Cassa, alhier. **Credt.** Voor gedisponeerd van mijn depôt	„ 20000	—
	— 13 —		
9	J. Steward & Son te Londen. **Debt.** Voor mijne remise in een wissel op Baring Brothers, Londen . . . . £ 1000.— à *f* 12.06	„ 12060	—

Amsterdam 13 Januari 1892. *Fol. 2.*

10	Wüste & Hintzen, alhier. **Debt.** Voor aan hen betaald	*f* 11563	99
	— 14 —		
11	W. de Bruijn, alhier. **Debt.** Voor aan hem verkocht 15 pakken Sumatra Tabak	„ 3498	07
	— 15 —		
12	B. Woudstra, alhier. **Debt.** Voor aan hem verkocht van de partij door S. Blackwell & Son, New-York, in Commissie gezonden 100 Tierces Margarine	„ 6637	28
	— 16 —		
13	W. de Bruijn, alhier. **Credt.** Voor ontvangen zijne promesse per 29 April. .	„ 3498	07
	— 17 —		
14	Gustav Spiro, Bremen. **Debt.** Voor aan hem gezonden, om in gezamenlijke rekening met mij te verkoopen 100 Balen Java Koffie, bedragende *f* 5716.64 is voor zijn ½ Aandeel	„ 2858	32
	— 17 —		
15	Associatie Cassa, alhier. **Debt.** Voor ter incasseering gegeven.	„ 6637	28
	— 17 —		
16	B. Woudstra, alhier. **Credt.** Voor mijne dispositie per Associatie Cassa . .	„ 6637	28
	— 19 —		
17	Gebr. Mulder, Goor. **Debt.** Voor aan hen verkocht, van de partij van S. Blackwell & Son 100 Tierces Amerikaansche Margarine	„ 6942	61
	— 20 —		
18	S. Blackwell & Son, New-York. **Debt.** Voor geaccepteerd hunne traite 60 d. zicht o/ J. Gould $ 2000 à *f* 2.49	„ 4980	—
	— 20 —		
19	S. Blackwell & Son, New-York. **Credt.** Voor de netto opbrengst van de voor h/rek. verkochte 200 Tierces Amerik. Margarine. .	„ 12947	70
	— 21 —		
20	Gebr. Mulder, Goor. **Credt.** Voor h/remise in een wissel op de London-Bank £ 575.13.5 à *f* 12.06	„ 6942	61

21	S. Blackwell & Son, New-York. **Debt.** Voor ten hunnen behoeve aan Baring Brothers te Londen geremiteerd £ 660.0.2 à *f* 12.06 . . . . . *f* 7959.72 Courtage 1 ‰ . . . . „ 7.96	*f*	7967	68
	— 22 —			
22	J. Steward & Son, Londen. **Credt.** Voor m/traite op hen o/ Baring Brothers £ 84.6.9 à *f* 12.06	„	1017	11
	— 23 —			
23	Rothenstein & Sohn, Hamburg. **Credt.** Voor h/remise aan J. Steward & Son te Londen £ 200 à R.M 20.30 . . . R M. 4060.— Courtage 1 ‰. . . „ 4.06 R M. 4064.06 à *f* 59.30	„	2409	99
	— 23 —			
24	J. Steward & Son, Londen. **Debt.** Voor de remise van Rothenstein & Sohn, Hamburg £ 200	„	2409	99
	— 23 —			
25	Huishouding. **Debt.** Voor gedisponeerde gelden	„	250	—
	— 24 —			
26	Rothenstein & Sohn, Hamburg. **Debt.** Voor de zuivere opbrengst van de aan hen geconsigneerde 30 pakken Sumatra Tabak R.M 10366.— à *f* 59.30	„	6147	04
	— 26 —			
27	W. Brandsma, alhier. **Debt.** Voor op beleening gegeven, tegen onderpand van 500 Balen Koffie à 4½ % rente.	„	20000	—
	— 26 —			
28	De Rente Cassa, alhier. **Credt.** Voor gedisponeerd saldo deposito.	„	20000	—
	— 27 —			
29	J. Bijlsma, alhier. **Debt.** Voor aan hem verkocht 100 Balen Katoen.	„	12923	22
	— 27 —			
30	H. Vreedenburg, alhier. **Credt.** Voor van hem gekocht 100 Krajangs Java Suiker	„	6287	13

31	Rothenstein & Sohn, Hamburg. **Credt.** Voor h/remise in een wissel op de Amsterd. Bank per 31 Januari *f* 3738.50 à R.M. 168.40 R.M. 6295.64 Courtage 1 ‰ „ 6.30 R.M. 6301.94	*f*	3738	50
	— 29 —			
32	H. Vreedenburg, alhier. **Debt.** Voor gegeven mijne promesse aan zijn order per 12 Mei	„	6287	13
	— 29 —			
33	Gustav Spiro, Bremen. **Debt.** Voor mijn ½ Aandeel in de opbrengst van 100 Balen Java Koffie, door hem in gezamenlijke rekening met mij verkocht R.M. 5612.89 à *f* 59.25	„	3325	63
	— 30 —			
34	Boon Hartsinck & Van Tijen, alhier. **Credt.** Voor op Prolongatie ontvangen à 2 % rente .	„	10000	—
	— 31 —			
35	Huishouding. **Debt.** Voor gedisponeerde gelden	„	150	—

8. Zooals men zal bemerken, zijn in dit Journaal alleen de gevolgen beschreven van de handelingen, waardoor eenige verhouding met personen is ontstaan. Hierin ligt dan tevens de verklaring voor het feit, dat uit het Memoriaal van § 5, bladz. 4—11, **niet** in het Journaal zijn overgenomen de handelingen Nos. **4, 9, 10, 11, 12, 13, 25, 30, 33, 40** gedeeltelijk, en **41.** De meeste dezer handelingen hebben geene betrekking met een persoon ten gevolge, omdat de betaling tegelijk met de levering heeft plaats gehad en de ruiling, aldus voltooid zijnde, alleen een of meer veranderingen in de zaak heeft te weeg gebracht, waarvan in het Journaal Enkel Boekhouden geen melding wordt gemaakt, omdat daarin alléén betrekkingen met personen worden beschreven. Dit is het geval bij de Memoriaalposten Nos. 4, 12, 25 en 33, terwijl in post 40 sprake is, — behalve de *f* 150.— voor huishoudelijke uitgaven, — van eene betaling wegens aan de zaak bewezen diensten, waaruit evenmin verdere betrekkingen met de personen, die deze diensten hebben verleend, zijn ontstaan, hetgeen ook op post 41 van toepassing is.

Ten aanzien van de posten 9 en 30 zij opgemerkt dat zij geene eigenlijke handeling, maar slechts de eerste schrede tot eene later te volbrengen handeling vermelden, en dus eerst een gevolg zullen hebben, wanneer zij door de handelingen, in de posten 14 en 32 vermeld, zijn voltooid.

Als reden voor het niet in het Journaal overbrengen van post 10, geldt, dat deze aanteekening slechts eene aanvulling van eene vorige handeling is, waardoor de betrekking met den persoon, met wien deze handeling is gedaan, geene verandering ondergaat.

Eindelijk zij, met betrekking tot post 11, er op gewezen, dat door het in Consignatie zenden van goederen, nog geene bepaalde verhouding ontstaat, tot den persoon, aan wien deze goederen ter verkoop worden gezonden. Eerst wanneer deze de aan hem geconsigneerde goederen heeft verkocht (zie Memoriaalpost 31), kan de daaruit voortspruitende betrekking in het Journaal worden gesteld (zie Journaal 26).

Ten slotte merk ik omtrent den Memoriaalpost No. 13 op, dat ook wegens in Commissie ontvangen goederen, eerst persoonlijke betrekkingen kunnen worden beschreven, als de goederen zijn verkocht en daarvan aan den afzender verkooprekening wordt toegezonden (zie Memoriaal 24, Journaal 19).

9. Al bestaat bij het Enkel Boekhouden geen noodzakelijkheid om handelingen, waaruit geene betrekkingen met personen ontstaan, in het Journaal te beschrijven, — toch dient ook bij deze methode rekening te worden gehouden met de gevolgen, die deze handelingen in de onderneming zelf te weeg brengen.

10. Tot het beschrijven van zulke veranderingen dienen de Bijboeken (zie § 3 : III en § 8 : 5), waarvan ter gelegener tijd in eene afzonderlijke afdeeling het noodige zal worden verklaard.

§ 10. **Het Grootboek.**

1. Ofschoon nu met behulp van het in § 9 opgestelde Journaal de betrekkingen der personen, met wie is gehandeld, zijn vermeld, en daarmede dus – zij het ook volgens de Enkele methode **eenzijdig** — de gevolgen, die uit de handelingen zijn ontstaan, zijn aangewezen, toch zullen er meerdere bewerkingen moeten geschieden, om de boekhouding aan het voorgestelde doel te doen beantwoorden.

2. Tot deze volgende bewerkingen behoort in de eerste plaats, zich de mogelijkheid te verschaffen, om de verhouding van elken persoon, met wien men in betrekking staat, — (en als het dubbel boekhouden wordt toegepast: **ook de mogelijkheid, om den toestand, waarin zich de verschillende onderdeelen van het handelslichaam bevinden),** in het bizonder te kunnen overzien.

3. Daar nu in het Journaal de betrekkingen van verschillende personen datumsgewijs zijn opgegeven, zoo zou men, om daaruit de verhouding tot een bepaald persoon op te maken, daartoe slechts langs eene zeer omslachtige bewerking kunnen geraken.

4. Het is daarom ontegenzeggelijk doelmatiger, wanneer reeds, vóór dat zulks bepaald noodig is, alle betrekkingen, die met eenen bepaalden persoon zijn ontstaan, worden verzameld op ééne rekening, die uitsluitend voor dien persoon is bestemd, en waarop alleen datgene wordt vermeld, wat op den persoon, wiens naam er boven staat, betrekking heeft en wel zóó, dat alles, wat die persoon schuldig is, aan de eene zijde, en alles wat hij te vorderen heeft, aan de andere zijde wordt geplaatst.

5. Die verschillende rekeningen worden dan vereenigd in een boek dat **Grootboek, Hoofdenboek** of **Rekeningenboek** wordt genoemd, en waarvan het doel derhalve is, om voor elken persoon, met wien men in betrekking staat, eene rekening te openen, waarop men de verhouding tot dien persoon, te allen tijden kan overzien.

6. Die verhouding zelf kan worden opgemaakt uit eene vergelijking tusschen het totaal bedrag, waarvoor de rekening van den persoon is gedebiteerd, met dat waarvoor zij is gecrediteerd. Het verschil tusschen debet en credit wordt saldo genoemd en wel **Debet-saldo,** wanneer de debet-zijde van de rekening een grooter totaal bedrag aanwijst dan de credit-zijde. In het tegenovergestelde geval heet het verschil **Credit-saldo.**

7. Het Debet-saldo wijst het bedrag aan dat de persoon, ten wiens behoeve de rekening is geopend, aan ons schuldig is; het Credit-saldo is het bedrag dat de bedoelde persoon van ons te vorderen heeft. Is het Debet gelijk aan het Credit, dan is de rekening vereffend.

8. Bij het grootboek maakt men gebruik van een Alphabetischen Inhoud, **Register** of **Klapper** genoemd. In dit register, waarvan elk blad een letter van het alphabet draagt, plaatst men, in alphabetische orde, de namen der personen, die in het grootboek voorkomen, met aanwijzing van het nummer van de bladzijde, waarop ze in dat boek gebracht zijn.

9. In het volgende Model Grootboek zijn als voorbeeld een paar rekeningen gegeven, naar aanleiding van handelingen, voorkomende in het Memoriaal Nos. 5, 15, 17, 18, 19, 22, 26, 27, 28, 31, 34 en 36 (zie journaal Nos. 4, 9, 11, 12, 13, 16, 17, 20, 22, 23, 26, 29 en 31.) Eene meer uitvoerige behandeling van het grootboek en eene volledige beschrijving van de wijze, waarop het wordt bewerkt, zal later volgen.

Fol. 1.

Debt. J. STEWARD & SON m/r.

1892. Januari	13	Aan m/ remise in een wissel op Londen. . .	9	£ 1000	—	—	f 12060	—
	23	„ Remise van Rothenstein & Sohn	23	„ 200	—	—	„ 2409	99

Fol. 1.

Londen. **Credt.**

1892. Januari	4	Per 100 Balen Katoen	4	£ 1027	7	3	f 12389	99
	22	„ m/traite o/ Baring Brothers	22	„ 84	6	9	„ 1017	11

Fol. 2.

Debt. ROTHENSTEIN & SOHN m/r.

1892. Januari	24	Aan Geconsigneerde Goederen	26	R M. 10366	—		f 6147	04

Fol. 2.

Hamburg. **Credt.**

1892. Januari	23	Per Remise aan J. Steward & Son	23	R.M. 4064	06	f 2409	99
	28	„ wissel op Amsterd. Bank	31	„ 6301	94	„ 3738	50

Fol. 3.

Debt. Diverse

1892. Januari	14	Aan 15 pakken Sumatra Tabak	W. de Bruijn, alhier.	11	f 3498	07
	15	„ 100 Tierces Masgarine . .	B. Woudstra, id.	12	„ 6637	28
	19	„ 100 id. id.	Gebr. Mulder, Goor.	17	„ 6942	61
	27	„ 100 Balen Katoen	J. Bijlsma, alhier.	29	„ 12923	22

Fol. 3.

Debiteuren. **Credt.**

1892. Januari	16	Per Promesse 29 April.	W. de Bruijn, alhier.	13	f 3498	07
„	17	„ Dispositie Associatie Cassa	B. Woudstra, alhier.	16	„ 6637	28
„	21	„ Wissel Londen £ 575.13.5	Gebr. Mulder, Goor.	20	„ 6942	61

§ 11. De Balans.

1. Met behulp van de gegevens, die uit de tot nu toe tot stand gebrachte bewerkingen zijn verkregen, zou men zich voldoende op de hoogte kunnen stellen, zoowel van de betrekkingen ten aanzien der personen, als van den toestand, waarin zich bepaalde onderdeelen van de zaak bevinden — (verondersteld dat de hiervoor onmisbare Bijboeken behoorlijk zijn bijgewerkt). Om echter een volledig overzicht van den toestand, waarin de zaak verkeert, te verkrijgen, en ook om zich op de hoogte te kunnen stellen van de verkregen resultaten, is het noodig, dat men op gezette tijden een nauwkeurig onderzoek instelle, waarbij dan de uitkomsten, langs administratieven weg verkregen, na aan de werkelijkheid te zijn getoetst, de bouwstoffen leveren voor het gewenschte overzicht.

2. De beschrijving, die men van dat onderzoek en de daaruit verkregen resultaten geeft, draagt den naam van **Balans** en het boek, waarin de overzichten van verschillende handelsperioden worden beschreven, heet **Balansboek**. Dit is het boek, bij Art. 8 van het Wetboek van Koophandel bedoeld (zie § 4 : 2).

3. De Balans is derhalve een staat, waardoor men zich een overzicht verschaft, omtrent den toestand, waarin eene handelszaak zich op een gegeven oogenblik bevindt en waaruit tevens kan worden opgemaakt, welke voor- of nadeelen in de onderneming behaald of geleden zijn.

4. Daar de toestand eener onderneming wordt beheerscht door de verhouding, die er tusschen hare bezittingen en schulden bestaat, zoo moet de Balans alleen aanwijzen:

a. Welke bezittingen of rechten **(Activa)** op het tijdstip, waarop de Balans geacht wordt te zijn opgemaakt, kunnen worden gerekend tot de onderneming te behooren, en

b. Welke schulden of verplichtingen **(Passiva)** op datzelfde tijdstip geacht kunnen worden op de onderneming te rusten.

5. Onder bezittingen of rechten kunnen voor dit oogmerk worden verstaan: Geld, voorradige goederen, wissels, effecten, gebouwen, werktuigen, vervoermiddelen, vorderingen op personen, op hypotheek of op andere wijze uitgezette gelden, concessiën, monopoliën, enz. Al deze zaken vormen de Activa van de onderneming.

6. De schulden of verplichtingen die op de onderneming rusten, kunnen bestaan in: Vorderingen van personen, geaccepteerde wissels, op prolongatie, beleening of hypotheek opgenomen gelden, borgtochten, vooruitzicht op verliezen, reserve-kapitalen en meer dergelijke, die alle de mde Passiva van de onderneming uitmaken.

7. Vóór dat de Balans wordt opgemaakt, verschaft men zich met behulp van de Bijboeken, eene opgave omtrent alle aangelegenheden, die voor de kennis van den toestand noodig zijn. Zoo zal bijv. het Magazijnboek de nog voorradige goederen, — het Wisselboek de in portefeuille zijnde wissels, — het Effectenboek de aanwezige effecten, — het Acceptenboek de nog te betalen wissels, — het Rekening-Courantboek de vorderingen of schulden aanwijzen.

8. Voor zoover de aldus verkregen opgaven stoffelijke zaken betreffen, moeten zij worden vergeleken met de werkelijk aanwezige bestanddeelen van de zaak, waaromtrent men zich op de hoogte stelt, door het opmaken van een staat, **Inventaris** genoemd.

9. De Inventaris bevat eene beschrijving van alle waarden, die op het oogenblik, waarop de Balans zal worden opgemaakt, aanwezig zijn. Zij wordt verkregen, door op de plaatsen, waar zich de verschillende waarden bevinden, een onderzoek in te stellen, omtrent den aard, de hoeveelheid, de waarde enz. van alle aanwezige zaken; de aldus verkregen opgaven moeten dan overeenstemmen met die, welke uit de bijboeken zijn verkregen; en, zoo dit niet het geval mocht zijn, dient te worden onderzocht, waaraan de afwijking is toe te schrijven en zal men moeten trachten om tot overeenstemming tusschen administratie en werkelijkheid te komen, hetgeen dikwijls aanleiding geeft, om tot de ontdekking van abuizen te geraken, die, werden ze niet aan het licht gebracht, verliezen zouden kunnen veroorzaken.

10. Omtrent het bepalen van de waarde, waarvoor de verschillende zaken op de inventaris worden gebracht, dient het volgende te worden in acht genomen:

Voor zoover er sprake is van goederen, waarvan de prijzen in beurs- en marktberichten worden bekend gemaakt, bijv. koffie, suiker, tabak, effecten, wissels, coupons enz. neme men den koers van den dag, onder aftrek van de korting, die men eventueel bij verkoop à contant zou moeten geven. Zaken, waarvan de prijs niet openbaar is, schatte men met het oog op het nut of het voordeel dat zij kunnen opleveren, terwijl voorwerpen, die door het gebruik aan sterke waardevermindering onderhevig zijn, ieder jaar voor een lager cijfer op de balans behooren te worden gebracht.

11. Bij het Dubbel Boekhouden wordt het opmaken van de Balans nog voorafgegaan door de zoogenaamde **Proef-Balans,** dat is een uittreksel van de totalen, der in het grootboek, op de verschillende rekeningen, geboekte bedragen. Deze proef-balans moet dienen, om de juistheid der in het grootboek beschreven posten, naar aanleiding waarvan de Balans wordt samengesteld, te constateeren.

12. Na deze voorbereidende maatregelen, worden de op de inventaris vermelde bezittingen op de Balans overgebracht en wel aan de linker zijde, waarboven men **Bezittingen** of **Activa** schrijft. Aan deze zijde van de balans worden dan toegevoegd de vorderingen op personen en voorts zoodanige onstoffelijke waarden als in § 11 : 5 onder **rechten** zijn aangeduid. Vervolgens brengt men de op de Inventaris geplaatste schulden, voor zoover zij uit Hypotheken, Beleeningen, Geaccepteerde wissels enz. bestaan, op de rechter zijde van de Balans, waarboven het woord **Schulden** of **Passiva** wordt geschreven, en voegt daaraan toe de sommen, aan verschillende personen verschuldigd, zoomede die schulden, welke in § 11 : 6 als verplichtingen zijn omschreven, zooals borgtochten, reserves enz. — Ook de som, door den eigenaar in de zaak gestort (het kapitaal), behoort onder de Passiva te worden opgenomen.

13. Daarna bepaalt men het totaal bedrag der Activa en vergelijkt dit met het totaal bedrag der Passiva. Bedragen de eerste meer, dan wijst het verschil het zuiver handelskapitaal **(netto actief)** aan. Is het bedrag der Passiva grooter, dan dat der Activa, dan wordt door het verschil het bedrag aangewezen, dat in de onderneming is verloren.

14. Om uit de Balans op te maken welke de verkregen resultaten over de laatste periode zijn, moet men het netto actief van het oogenblik vergelijken, met dat van de vorige balans. Het meerdere wijst de verkregen winst, — het mindere het geleden verlies aan.

15. De Balans die uit de in § 5 : 1 vermelde handelszaak op 31 Januari zou worden verkregen, vindt men op bladz. 46, nadat eerst de daartoe noodige gegevens uit de hulpboeken worden vermeld, en deze, in overeenstemming met de Inventaris (die men zich hierbij, als uit de werkelijkheid genomen, moet voorstellen), zijn bevonden.

Opgaven uit de Bijboeken.

Magazijnboek.

15 pakken Sumatra Tabak.
100 krajangs Java Suiker.

Effectenboek.

Fl. 10000 5 % Oostenrijk Zilverrente.
„ 10000 5 % id. Papierrente.

Wisselboek.

Wissel Amsterd. Bank per $^{31}/_{1}$ *f* 3738.50

Acceptenboek.

Traite S. Blackwell & Son per $^{20}/_{3}$ „ 4980.—
Prom. o/ H. Vreedenburg $^{12}/_{5}$ „ 6287.13

Debiteurenboek.

J. Bijlsma . . . . „ 12923.22

Crediteurenboek.

Nihil.

Rekening-Courant-Boek.

A. van Kampen, Saldo Credit „ 59500.—
S. Steward & Son m/r. „ Debet £ 88.6.—
Associatie Cassa „ „ *f* 6637.28
Gustav Spiro z/R. „ „ „ 2858.32
S. Blackwell & Son h/r. „ Credit „ 02
Rothenstein & Co. m/r. „ Nihil.
Gustav Spiro m/r. „ Debet RM. 5612.89

W. Brandsma:
Op Beleening gegeven tegen onderpand van 500 balen Koffie . *f* 20000.—

Boon Hartsinck & Van Tijen:
Op Prolongatie genomen tegen onderpand van
fl. 7000 Oostenr. Zilver en
„ 7000 id. Papier . „ 10000.—

Consignatieboek.

Nihil.

Commissieboek.

Nihil.

Compagnieboek.

Nihil.

Het saldo in Kas bedraagt:
Volgens het Kasboek op 31 Jan. „ 4306.47

INVENTARIS.

Bezittingen.

Contanten in Kas . . . . . . *f* 4306.47

Voorradige Goederen.

15 pakken Sumatra Tabak.
Netto 1162 K⁰. à *f* 1.28 *f* 2974.72
Contant 1 % . . „ 29.75 *f* 2944.97

100 Krajangs Java Suiker.
Netto 25138 K⁰. à *f* $24^{3}/_{4}$ *f* 6221.66
Veilingskosten 1 % „ 62.22
f 6283.88
Contant 1 % . . „ 62.84 *f* 6221.04

Effecten.

Fl. 10000 5 % Oostenr. Zilverrente
à $79^{1}/_{8}$ . . . . *f* 9495.—
Rente 1 maand . „ 50.— *f* 9545.—

Fl. 10000 5 % Oostenr. Papierrente
à $78^{7}/_{8}$ . . . . *f* 9465.—
Rente 3 maanden „ 150.— *f* 9615.—

Wissels.

Wissel op Amst. Bank per 31 Jan. *f* 3738.50

Op beleening gegeven gelden.

W. Brandsma, tegen onderpand,
500 Balen Koffie à $4^{1}/_{2}$ % . . *f* 20000.—

Te vorderen rente.

Van *f* 20000.— beleening 5 d. à $4\frac{1}{2}$% *f* 12.50
„ Traite *f* 4980.— p. $^{20}/_{3}$ 50 „ „ 3 „ „ 20.75
„ Prom. *f* 6287.13 „ $^{13}/_{5}$ 103 „ „ 3 „ „ 53.96
f 87.21

Schulden.

Geaccepteerde Wissels.

Traite van S. Blackwell & Son
per 20 Maart . . . . . . *f* 4980.—
Promesse o/ H. Vreedenburg per
12 Mei 6287.13

Op prolongatie genomen gelden.

Van Boon Hartsinck & Van Tijen,
tegen onderpand van
fl. 7000 Oostenr. Zilverrente
en fl. 7000 id. Papierrente „ 10000.—

Bezittingen. (*Activa.*)

BALANS op 31 JANUARI 1892.

Schulden. (*Passiva.*)

Bezittingen (Activa)			
Contanten in Kas		f 4306	47
Goederen:			
15 pakken Sumatra tabak	f 2944.97		
100 Krayangs Java Suiker	„ 6221.04	„ 9166	01
Effecten:			
fl. 10.000 5% Oostenr. zilverr.	f 9545.—		
„ 10.000 5% „ papierr.	„ 9615.—	„ 19160	—
Wissels:			
Wissel op Amst. Bank per 31 Januari		„ 3738	50
Op Beleening gegeven gelden:			
W. Brandsma		„ 20000	—
Te vorderen Intrest:			
volgens Inventaris		„ 87	31
Diverse Debiteuren:			
J. Bijlsma		„ 12923	22
S. Steward & Son m/r., London			
£ 88.6.— à f 12.08		„ 1066	66
Associatie-Cassa		„ 6637	28
Gustav Spiro z/R., Bremen		„ 2858	32
Gustav Spiro m/r., Bremen			
R.M. 5612.89 à f 59.20		„ 3322	83
		f 83266	60

Schulden (Passiva)			
Geaccepteerde Wissels:			
Traite van S. Blackwell & Son			
per 20/3	f 4980.—		
Promesse o/H. Vreedenburg			
per 12/5	„ 6287.13	f 11267	13
Op prolongatie genomen gelden:			
Boon Hartsinck & v. Tyen		„ 10000	—
S. Blackwell & Son h/r., New-York		„ 0	02
A. van Kampen, alhier			
voor saldo zijner rekening op			
31 Januari	f 59500.—		
voor de zuivere winst	„ 2499.45		
voor zijne vordering op heden		„ 61999	45
		f 83266	60

16. Tot toelichting van vorenstaande Balans zij het volgende opgemerkt:

De Bezittingen bedragen	f 83266.60
De Schulden „	„ 21267.15
Het netto actief bedraagt alzoo	f 61999.45

Onder dit netto actief is begrepen de som, die A. van Kampen uit de zaak heeft te vorderen, wegens het door hem op 1 Januari gestort kapitaal groot f 60000.— verminderd met de door hem, ten behoeve van zijne huishouding opgenomen gelden, ten bedrage van f 500.— zoodat zijne rekening op 31 Januari een te goed van f 59500.— aanwijst.

Dientengevolge worden de op de zaak rustende schulden f 21267.15 + f 59500.— = f 80767.15 zoodat met het oog op de bezittingen, f 83266.60 bedragende, eene zuivere winst van f 2499.45 is verkregen.

Daar deze winst den eigenaar van de zaak ten goede komt en dus kan worden gevoegd bij het saldo, door hem op 31 Januari (vóór het afsluiten van de balans) uit de zaak te vorderen, zoo is op bovenstaande balans als een schuld van de zaak, aan A. van Kampen, of wel als zijn netto actief

f 59500 + f 2499.45 = f 61999.45

geboekt.

Van deze winst behoort dan in het Dagboek of in het Half-Journaal eene beschrijving te worden gemaakt, die ook in het Journaal en Grootboek wordt overgebracht. Deze beschrijving luidt:

In het Dagboek:

Januari 31. A. van Kampen te Crediteeren
voor de behaalde zuivere winst f 2499.45.

In het Half-Journaal:

Januari 31. A. van Kampen, Credt.
voor de zuivere winst f 2499.45.

§ 12. Het afsluiten en op nieuw openen der Rekeningen in het Grootboek.

Daar het opmaken van de Balans tevens moet worden beschouwd als de sluiting van de administratie, over het tijdvak, dat eindigt met den datum, waarop de Balans betrekking heeft, en het noodig is, dat van die beëindiging op de rekeningen zelf blijke, worden, ter bereiking van

dit oogmerk, nadat de Balans is opgemaakt en het winstcijfer is vastgesteld, de rekeningen in het grootboek afgesloten.

2. Dat afsluiten bestaat daarin, dat de ongelijke toestand, die tusschen het Debet en het Credit van eene rekening bestaat, wordt opgeheven, door met behulp van het op de balans gebrachte saldo eener rekening, de debetzijde gelijk te maken aan de creditzijde en daarna de totaaltelling er onder te schrijven, met dien verstande, dat een saldo, dat op de debetzijde der balans voorkomt, — tot afsluiting van de betrekkelijke rekening in hare creditzijde moet worden gebracht, terwijl de saldo's,op de balans in het credit geplaatst, met hetzelfde doel, in het debet der rekeningen tehuis behooren.

3. Na het afsluiten eener rekening in het Grootboek, wordt deze op nieuw geopend. Dit geschiedt door het saldo, waarmede de rekening is gelijk gemaakt, op nieuw in de rekening te plaatsen, in tegenovergestelde zijde van die, waar het saldo ter afsluiting is gebracht, zoodat, wanneer de rekening eerst is gecrediteerd om haar Debet en Credit gelijk te doen zijn, zij later moet worden gedebiteerd en omgekeerd.

4. De post, waarmede de rekening op nieuw wordt geopend, wijst dan het bedrag aan dat de persoon, wiens rekening men op het oog heeft, op het oogenblik waarop de balans werd opgemaakt, schuldig was of te vorderen had. Door de afsluiting is natuurlijk geene verandering in het wezen der verhoudingen te weeg gebracht, — alleen de vorm, waarin de verhouding wordt uitgedrukt, is gewijzigd en deze wijziging heeft dit voordeël, dat men de juistheid der balans-posten, voor zoover zij personen betreffen, met de afsluitings- en openingsposten in het Grootboek kan staven.

5. Het geval kan zich ook voordoen, dat van enkele rekeningen geen saldo op de balans voorkomt. Dit zijn zulke rekeningen die reeds gelijk waren, toen de balans werd opgemaakt. Deze worden eenvoudig afgesloten, door de totaal telling er onder te schrijven.

6. Bij rekeningen met buitenlandsche firma's, die over **vreemd geld** loopen, (in de opgaven zijn deze rekeningen met m/r., hetgeen beteekent **mijne rekening**, aangewezen), kan het voorkomen, dat de rekening niet kan worden gelijk gemaakt met het op de balans voorkomende bedrag. Dit is dan een gevolg van koersverschil op de vreemde munt, welk koersverschil als winst of als verlies in het credit of debet van de rekening moet worden gebracht, om zoodoende de rekening gelijk te doen zijn. (Zie b.v. de hieronder gegeven afsluiting van de rekeningen J. Steward & Sohn m/r. en Rothenstein & Sohn m/r.)

7. **Voorbeelden van afsluiting**. (Wat cursief gedrukt is, heeft betrekking op het afsluiten en het op nieuw openen van de rekeningen.)

(Zie de Rekeningen van het Grootboek op bladz. 40, zooals die waren vóór de afsluiting).

Debt. J. STEWARD & SON m/r. LONDEN. **Credt.**

1892.						1892.					
Jan.	13	Aan m/ remise op Londen......	9	£ 1000 – –	f 12060 –	Jan.	4	Per 100 Balen Katoen............	4	£ 1027 7 3	f 12389 99
	23	„ Remise van Rothenstein & Sohn..............	23	„ 200 – –	„ 2409 99		22	„ m/ traite o/ Baring Broth.	22	„ 84 6 9	„ 1017 11
	31	„ *winst voor koersverschil*			*3 77*		*31*	„ *Saldo op nieuwe rekening*..............		*„ 88 6 –*	*„ 1066 66*
				£ 1200 – –	f 14473 76					£ 1200 – –	f 14473 76
Febr.	*1*	*Aan Saldo van 31 Jan.*......		*£ 88 6 –*	*f 1066 66*						
		N.B. Vergelijk dit Saldo met de Balans op Bladz 46.									

Debt. ROTHENSTEIN & SOHN m/r. HAMBURG. **Credt.**

1892.						1892.					
Jan.	24	Aan Geconsigneerde Goederen	26	R.M. 10366 –	f 6147 04	Jan.	23	Per Remise aan J Steward & Son..,............................	23	R.M. 4064 06	f 2409 99
	31	„ *Winst, voor Koersverschil*.......................			*„ 1 45*		28	„ Wissel op Amst. Bank. .	31	„ 6301 94	„ 3738 50
				R.M. 10366 –	f 6148 49					R.M. 10366 00	f 6148 49
		N.B. Daar van deze rekening geen Saldo op de Balans voorkomt, geschiedde de afsluiting eenvoudig door de totaal telling er onder te plaatsen, nadat de winst, door koersverschil ontstaan, in het Debet was gebracht, (Zie Bladz. 48: 5 en 6).									

Debt. DIVERSE. DEBITEUREN. **Credt.**

1892.						1892.					
Jan.	14	Aan 15 Pakken Tabak.........	W. de Bruijn.	11	f 3498 07	Jan.	16	Per Promesse 29 April............	W. de Bruijn	13	f 3498 07
	15	„ 100 Tierces Margarine. ...	B. Woudstra.	12	„ 6637 28		17	„ Disp. Ass. Cassa.............	B. Woudstra.	16	„ 6637 28
	19	„ 100 „ id.	Gebr. Mulder	17	„ 3942 61		21	„ Wissel Londen £ 575.13.5.	Gebr. Mulder.	20	„ 6942 61
	27	„ 100 Balen Katoen..........	J. Bijlsma.	29	„ 12923 22		*31*	„ *Saldo op nieuwe rek.*.....	*J. Bijlsma.*		*„ 12923 22*
					f 30001 18						f 30001 18
Febr.	*1*	*Aan Saldo van 1 Januari*...	*J. Bijlsma.*		*f 12923 22*						
		N.B. Zie Balans op Bladz. 46.									

Debt. A. VAN KAMPEN. ALHIER. **Credt.**

1892.					1892.				
Jan.	6	Aan z/ dispostie................................	7	f 100 –	Jan.	1	Per Gestort Kapitaal.....................................	1	f 60000 –
	23	„ id.	25	„ 250 –		*31*	„ *Netto winst*..		*„ 2499 45*
	31	„ id.	35	„ 150 –					
	31	„ *Saldo op nieuwe rekening*............		*„ 61999 45*					
				f 62499 45					f 62499 45
					Febr.	*1*	*Per Saldo van 31 Januari*.....................		*f 61999 45*
							N.B. Zie Balans Bladz. 46.		

HERHALING.

Van het in Bladz. 1—49 behandelde.

1. Boekhouden is geregeld aanteekening houden, van alle handelingen, die verandering teweeg brengen, in eene onderneming van handel of nijverheid.

2. Met Boekhouden wordt een drieledig doel beoogd: **1°.** de verhouding tegenover de personen, met wie men handelt, te leeren kennen; **2°.** de veranderingen, in de onderneming teweeg gebracht, en den toestand, waarin zij zich op een gegeven oogenblik bevindt, te kunnen bepalen; 3°. de resultaten te kunnen beoordeelen. (Zie § 2: 1—3).

3 De Boekhouding wordt gevormd door **2** hoofd-verrichtingen: 1°. het aanteekenen der handelingen; 2°. het beschrijven der gevolgen, die uit de handelingen ontstaan. (Zie § 3).

4. De handelingen worden beschreven òf in één algemeen register, **Dagboek, Memoriaal** of **Prima-Nota** genoemd, of in de **Hulpboeken.** Wettelijke verplichting van Boekhouden (Zie § 4, 5, 6 en 7).

5. Voor het beschrijven der gevolgen, die uit de handelingen voortvloeien, kan men zich van twee verschillende methoden bedienen: 1°. Enkel of Eenvoudig Boekhouden; 2°. Boekhouden naar de Dubbele Methode of Italiaansch Boekhouden.

6. Bij Enkel Boekhouden bestaat het beschrijven der gevolgen daarin, dat de betrekking, die met den persoon, met wien is gehandeld, is ontstaan, wordt aangewezen. Bij Dubbel Boekhouden wordt tevens de verandering beschreven, die door de handeling is teweeg gebracht.

7. De betrekkingen met personen worden beheerscht door den toestand van **schuldig zijn** (Debet) of **te vorderen hebben** (Credit). **Debet is:** *a.* die iets van ons ontvangt; *b.* hij, wien wij een dienst bewijzen; *c.* hij, voor wiens rekening wij iets aan anderen geven; *d.* die ophoudt Credit te zijn. — **Credit is:** *a.* die ons iets levert; *b.* die ons een dienst bewijst; *c.* die ten onze behoeve iets aan anderen levert; *d.* die ophoudt Debet te zijn. (Zie § 8: 1—20).

8. De gevolgen worden beschreven in een register, dat den naam draagt van Journaal. Worden de gevolgen van elke handeling op zichzelf aangewezen, dan noemt men dit de **Dagelijksche Methode;** wanneer echter de gevolgen van handelingen, van denzelfden aard, gedurende een zeker tijdsverloop, in één journaalpost worden vereenigd, dan spreekt men van wekelijksche-, maandelijksche methode, enz. (Zie § 9).

9. Het Grootboek dient: bij Enkel Boekhouden om de verhouding van elk der personen, met wie men in betrekking staat, in het bizonder aan te wijzen; — bij het Dubbel Boekhouden dient het bovendien, om de veranderingen, die in de verschillende afdeelingen van de onderneming worden tot stand gebracht, duidelijk voor te stellen. (Zie § 10).

10. De Balans wijst den toestand aan, waarin eene onderneming op een gegeven oogenblik verkeert, door een voorstelling te geven, zoowel van alle bezittingen, op dat oogenblik tot de onderneming behoorende, als van de schulden, waarmede zij op denzelfden tijd is bezwaard.

11. Daar de toestand van eene onderneming wordt beheerscht door de verhouding tusschen bezittingen (activa) en schulden (passiva), zoo behoort aan de linkerzijde van het blad, waarop de balans zal worden geschreven, alles wat in de zaak aanwezig is of waarop zij recht heeft, te worden geplaatst, terwijl aan de rechterzijde van hetzelfde blad, alle verplichtingen van de zaak worden gebracht. Het verschil tusschen de bedragen van linker en rechterzijde, wijst den toestand aan. Wat de linkerzijde meer bedraagt, dan de rechter-, is zuivere bezitting (netto actief); wat de rechterzijde meer bedraagt dan de linker-, is het bedrag, waarmede de schulden de bezittingen overtreffen. De gemaakte winst wordt gevonden, door van het netto actief van het oogenblik, dat van het vorige jaar af te trekken. (Zie § 11 en de Balans Bladz. 46).

12. Nadat de balans is opgemaakt, wordt de administratie over het geëindigde tijdvak afgesloten en de rekeningen, die daarvoor vatbaar zijn, opnieuw geopend. (Zie § 12 en bladz. 49).

HOOFDSTUK II.

Practisch Gedeelte.

§ 13. Het aanleggen der Boeken.

1. Wanneer iemand als Boekhouder in eene reeds bestaande zaak optreedt, vindt hij gewoonlijk het plan, waarnaar de administratie is ingericht, gereed en behoeft hij dus slechts voort te zetten, wat anderen hebben begonnnen.

2. Geheel anders echter is de toestand, wanneer men wordt geroepen, om, in eene nog niet bestaande zaak, de administratie in te richten, omdat men alsdan zich de vraag behoort te stellen: „hoe zal ik de boekhouding aanleggen, om haar op de meest doelmatige en minst omslachtige wijze, aan haar doel te doen beantwoorden?" Natuurlijk zal het veel afhangen, van den aard van de onderneming, hoe men haar zal administreeren, doch dit kan alleen met betrekking tot de hulp- en bijboeken worden gezegd, daar de hoofdboekhouding, die in het Memoriaal, (of ter vervanging daarvan in de Hulpboeken), het Journaal, het Grootboek en de Balans is neêrgelegd, naar een bepaald systeem moet zijn ingericht, hetwelk voor de verschillende ondernemingen tamelijk hetzelfde is.

Ik ben van het denkbeeld uitgegaan, om den beoefenaar van dit werk in staat te stellen, zich met alles, wat op het boekhouden betrekking heeft, vertrouwd te maken. Derhalve moeten zelfs de meest eenvoudige en voorbereidende werkzaamheden er in behandeld worden. Dit moge nu voor enkelen, die reeds eenigszins met administratieve werkzaamheden bekend zijn, eene teleurstelling zijn, — anderen daarentegen zullen met dezen maatregel zijn gebaat, en, in het algemeen genomen, gelook ik, dat het voor allen nuttig zal zijn, indien zij zich, ook van de schijnbaar onbeduidende verrichtingen, behoorlijk rekenschap weten te geven.

4. Laat ons daarom eens beginnen met de boekhouding van een pas opgerichte zaak in Manufacturen, waartoe door B. Visser, zoo zullen we den eigenaar van de voorgestelde zaak noemen, onze hulp wordt ingeroepen.

5. Het eerste, wat ons nu te doen staat is, ons op de hoogte te stellen, van de som gelds of van de andere waarden, die door B. Visser als kapitaal-inbreng zijn bestemd. Hieromtrent ontvangen we de volgende mededeelingen:

Visser is eigenaar van een huis, dat hij tot winkel en magazijn heeft laten inrichten. Het huis is getaxeerd op eene waarde van *f* 15.000. Hij heeft daarop *f* 10.000 hypotheek genomen bij de Nederl. Hypotheekbank à $4^1/_4$ % en voor kosten, van deze hypotheek, aan den notaris Krabbendam *f* 125.— voor taxatie, aan den makelaar Heyer à $^1/_4$ %, *f* 50.— betaald. Voorts is door hem betaald voor verbouwing van zijn huis tot winkel *f* 1860.—, voor gasornamenten *f* 214.80, voor advertentiën *f* 84.75, voor reiskosten *f* 38.50. Ook heeft hij ontvangen: van J. Arioni, eene nota voor étalage-benoodigdheden, ten bedrage van *f* 64.40; van Grootveld & Zn., voor het schilderen van uithangbord enz. *f* 38.50 en van Vos & Le Grand, voor winkelmeubelen *f* 118.75. Al het bovenstaande heeft plaats gehad, in den loop van de maand April, doch daar de zaak wordt geacht op 1 Mei aan te vangen, kunnen we de noodige boekingen dan ook op laatstgemelden datum bewerkstelligen.

Van de reeds gedane inkoopen van handels-artikelen, zal hij ons, zoodra dit noodig is, de facturen overleggen. Nog wordt ons door Visser te kennen gegeven, dat hij de Effecten, behoorende tot zijn particulier vermogen en bestaande uit Fl. 3000 5% Oostenr. Zilverrente Jan./Juli, koers op 30 April $78^5/_8$ % en *f* 5000 $3^1/_2$ % Obligatiën gem. Delft Dec./Juni koers $99^1/_8$, mede als bedrijfskapitaal in de zaak wil brengen, ten einde daarmede, zoo noodig, bij een der kassiers-instellingen alhier, een crediet te kunnen openen, terwijl hij zooveel contanten zal storten, als noodig zullen zijn, om een rond cijfer voor zijn kapitaal-inbreng te verkrijgen. Zijn inboedel schat hij op *f* 5000.

6. Voorloopig zijn deze gegevens voldoende om de administratie te beginnen. Daar in een dusdanige zaak, de aard der handelingen weinig verscheidenheid oplevert, kan het Enkel Boekhouden worden toegepast, hetwelk ik voorstel met de volgende boeken tot stand te brengen:

a. Een volledig Memoriaal, waarin alle handelingen, in geregelde volgorde des tijds, worden vermeld;

b. Een Kasboek, waarin een overzicht van den loop der geldmiddelen wordt gegeven;

c. en *d.* Inkoop- en Verkoopboek;

e. en *f.* Journaal en Grootboek, waarin de betrekkingen der personen, met wie op crediet wordt gehandeld, worden beschreven, terwijl bovendien, ten einde over verschillende onderdeelen van de boekhouding, eene zekere contrôle te kunnen uitoefenen en den stand van die onderdeelen dagelijks te kunnen beoordeelen, gebruik kan worden gemaakt van de volgende bijboeken:

a. **Magazijnboek,** waarin ik aanteekening houd van de goederen, die worden gekocht en verkocht.

b. **Debiteurenboek,** waarin ik de namen schrijf van personen, die iets schuldig worden, met vermelding van het bedrag, den vervaldag en den datum van betaling.

c. **Crediteurenboek,** waarin ik de namen der personen, die te vorderen hebben, met het bedrag, den vervaldag en den datum van betaling, beschrijf.

d. **Kassiersboek,** dat dienen moet, om elk oogenblik de verhouding tot onzen kassier aan te wijzen.

e. **Wisselboek,** dat eene gedetailleerde opgave zal bevatten van alle wissels, die in de zaak mochten voorkomen.

f. **Acceptenboek,** hetwelk eene nauwkeurige beschrijving zal bevatten, van alle wissels, welke door ons worden geaccepteerd.

7. Ik begin met de volgende berekening te maken:

De bezittingen zijn:

Een Huis, Vijzelstraat 15, getaxeerd op . . . . . *f* 15000.—

Effecten:

Fl. 3000 5 % Oostenrijksche Zilverrente

en *f* 5000 $3^1/_2$ % Obligatiën Gemeente Delft.

Fl. 3000 = *f* 3600 à $78^5/_8$ %	*f* 2830.50	
5 % rente van 1 Jan.—1 Mei, 4 maanden	„ 60.—	„ 2890.50
f 5000 à $99^1/_8$ %.	*f* 4956.25	
$3^1/_2$ % rente van 1 Dec.—1 Mei, 5 maanden	„ 72.92	„ 5029.17
		f 22919.67
waarbij in Contanten te storten		„ 2080.33
om het handelskapitaal te brengen op . . .		*f* 25000.—

8. Het Memoriaal luidt nu als volgt:

Amsterdam, 1 Mei 1892.

1	Heden open ik mijne Handelszaak in Manufacturen, waarin ik als bedrijfskapitaal breng:			
	Een Huis, Vijzelstraat 15, getaxeerd op	f 15000.—		
	Fl. 3000 5% Oostenr. Zilv. á 78 5/8 f 2830.50			
	Rente 4 maanden. . . „ 60.—	„ 2890.50		
	f 5000 3 1/2 Oblig. Delft à 99 1/8 f 4956.25			
	Rente 5 maanden. . . „ 72.92	„ 5029.17		
	Contanten	„ 2080.33	f 25000	—
	1			
2	Bij de Nederl. Hypotheekbank alhier, in dato 24 April eene eerste hypotheek genomen, op mijn huis, Vijzelstraat 15, tegen 4 1/4 % rente 's jaars, ten bedrage van		„ 10000	—
	1			
3	Betaald het onderstaande:			
	W. Krabbendam, Notaris, voor kosten hyp.	f 125.—		
	J. Heyer, Makelaar, voor taxatie . . .	„ 50.—		
	W. Deenik & Zn., voor verbouwing v. m. huis	„ 1860.—		
	Becht & Dyserinck, voor Gasornamenten .	„ 214.80		
	M. Schooneveld & Zn., voor Advertentiën.	„ 84.75		
	Reiskosten	„ 38.50	„ 2373	05
	1			
4	Nota ontvangen van:			
	J. Arrioni, alhier,			
	Voor étallage-artikelen		„ 64	40
	Grootveld & Zoon, alhier,			
	Voor schilderen uithangbord enz.		„ 38	50
	Vos & Le Grand, alhier,			
	Voor winkelmeubelen		„ 118	75

8. Voor zoover de ontvangen mededeelingen strekken, zijn deze in bovenstaand memoriaal opgenomen. In den eersten post is gebracht datgene, dat als bestanddeel van het handelskapitaal in de zaak is gestoken, namelijk, het huis, de effecten en de som gelds, ter verkrijging van een ronde som van f 25000.—.

9. Den inboedel, die onder de opgaven als op f 5000 geschat, voorkomt, heb ik in den post niet opgenomen, omdat, hij moge ook een deel van het vermogen van Visser uitmaken, — voor het handelsbedrijf heeft hij geen de minste beteekenis en kan dus veilig buiten beschouwing blijven.

10. In den tweeden post wordt melding gemaakt van de gesloten Hypotheek; de derde geeft een verslag van de reeds gedane betalingen en eindelijk worden, in den vierden post, de ontvangen nota's, wegens gedane leveringen en verrichtte werkzaamheden, beschreven.

OPMERKING.

Ik raad den beoefenaar aan, om hiermede reeds zijn Zelf-Onderricht te doen aanvangen. Na aandachtige lezing van blad. 52, trachte men op een paar bladen papier, die van de noodige lijnen worden voorzien, een memoriaal te maken, door in den bekenden vorm, de verkregen mededeelingen te beschrijven. Is dit geschied, dan vergelijke men zijne bewerking, met het memoriaal op bladz. 54 en kan dan de opgaven, die later zullen volgen, steeds bijschrijven en vergelijken.

§ 14. Thans komt in de eerste plaats het **Kasboek** in behandeling.

1. Zooals reeds vroeger is gezegd (zie § 6 : 3*a*), dient het Kasboek hoofdzakelijk, om een geregeld overzicht te geven van den loop der geldmiddelen. Met het Model-Kasboek op blad. 16 en 17 voor ons, weten we nu hoe het moet worden ingericht; — wat betreft de wijze, waarop de handelingen worden beschreven, valt nog het volgende op te merken:

Nadat in de 1ste en 2de kolom links, maand en dag der handeling is aangewezen, brengt men op den zelfden regel, waarop de datum is geplaatst, in de 3de kolom, den naam en de woonplaats van den persoon of van de firma, van wien ontvangen of aan wien is betaald; in de zijde der ontvangsten (links) wordt de naam voorafgegaan door **„Van"** en in die der uitgaven (rechts) door **„Per"**. Vervolgens wordt, eveneens in de 3de kolom, onder den naam, een weinig naar rechts inspringend, in eene korte beschrijving de reden vermeld, waarom of waarvoor is ontvangen of betaald, terwijl op denzelfden regel, in de 4de en 5de kolom, het bedrag, dat is ontvangen of betaald, wordt opgegeven.

2. Het komt dikwijls voor, dat bij ontvangsten of betalingen korting wordt verleend. Stel, dat wij van B. *f* 3000, betaalbaar over 3 maanden, te vorderen hebben, doch dat hij ons dadelijk wil betalen, op voorwaarde, dat wij hem eene korting van 2 % toestaan.

Wij ontvangen dan van B.	*f* 3000.—
af 2 % korting voor contante betaling	„ 60.—
	f 2940.—

In het Kasboek behoort dit te worden beschreven, als hadden we van B. het volle, door hem verschuldigde bedrag van *f* 3000.— ontvangen, om hem daarna, als eene vergoeding voor den dienst, dien hij ons, door de vervroegde betaling heeft bewezen, een bedrag van *f* 60.— te betalen, zoodat de handeling als volgt wordt voorgesteld:

Kasboek.

ONTVANGSTEN.	UITGAVEN.
Mei 1. Van B., alhier:	Mei 1. Per B., alhier:
ter voldoening mijner vor-	voor 2 % korting van
dering . . . . . *f* 3000.—	*f* 3000 . . . . . *f* 60.—

De slotsom is, dat wij *f* 3000 — *f* 60 = *f* 2940.— hebben ontvangen; de reden echter, waarom deze handeling, op bovenstaande wijze wordt beschreven, bestaat hierin, dat B., dien wij, bij het ontstaan onzer vordering op hem, voor *f* 3000.— hebben gedebiteerd en die, ofschoon wij slechts *f* 2940 van hem hebben ontvangen, toch zijn schuld van *f* 3000.— ten volle heeft afgedaan, nu ook voor *f* 3000.— moet worden

gecrediteerd, terwijl de *f* 60.—, die wij, door de vervroegde betaling, **minder** ontvingen, moet worden beschouwd, als eene uitgaaf, wegens een dienst, aan de zaak bewezen.

3. Evenzeer moet, in het geval, dat door ons eene betaling wordt gedaan, op een vroeger tijdstip dan dat, waarop de betaling zou moeten geschieden, en wij dus minder betalen, dan wij eigenlijk schuldig zijn, de beschrijving in het kasboek worden gedaan, alsof de volle door ons verschuldigde som door ons ware betaald, terwijl datgene, wat wij, wegens de bedongen korting, minder betalen, onder de ontvangsten moet worden opgenomen, bijvoorbeeld;

15 Mei. Overeengekomen met Van Dijk, dat wij hem het bedrag zijner vordering, vervallende 1 Augustus, groot *f* 3864.80 dadelijk zullen betalen, met eene korting, berekend à 6 % 's jaars.

Wij hebben dus feitelijk te betalen	*f* 3864.80
af 75 dagen intrest à 6 % 's jaars	„ 48.31
	f 3816.49

Deze handeling wordt nu in het Kasboek beschreven als volgt:

ONTVANGSTEN.	UITGAVEN.
Mei 15. Van Van Dijk:	Mei 15. Per Van Dijk:
voor 75 dagen rente	ter voldoening zijner
over *f* 3864.80 à 6 % *f* 48.31	vordering per 1/8 *f* 3864.80

van welke beschrijving de slotsom is, dat wij *f* 3864.80 — *f* 48.31, alzoo *f* 3816.49 betalen. Toch moest de boeking op bovenstaande wijze worden ingericht, om daardoor aan te toonen, dat het geheele bedrag onzer schuld aan Van Dijk, is betaald.

4. Wanneer zich het geval voordoet, dat iemand ons gedeeltelijk in geld, gedeeltelijk op andere wijze betaalt — of wel, dat wij het verschuldigde op verschillende wijze betalen, — dan is het altijd de beste weg, om de ontvangst of de betaling in het kasboek te beschrijven, als ware zij geheel in geld gedaan, terwijl dan het niet in geld betaalde als gekocht en verkocht in het Kasboek wordt opgeteekend.

Voorbeelden:

Mei 20. Ontvangen van H. de Jong, ter voldoening onzer vordering op hem groot *f* 4847.50

Een wissel op Londen £ 218.14.5 à *f* 12.10	*f* 2646.52
In contanten	„ 2200.98
	f 4847.50

Hetgeen in het kasboek wordt beschreven, als hadden wij van De Jong het volle door hem verschuldigde bedrag van *f* 4847,50 in geld ontvangen, terwijl het dan moet worden voorgesteld, als ware de wissel op Londen van hem gekocht en de *f* 2646.52 daarvoor per kas betaald, dus:

Kasboek.

ONTVANGSTEN.	UITGAVEN.
Mei 20. Van H. De Jong: ter voldoening mijner vordering . . . . *f* 4847.50	Mei 20. Per H. De Jong: voor wissel Londen £ 218.14.5 à *f* 12.10 *f* 2646.52

5. En in het geval, dat wij een door ons verschuldigd bedrag, gedeeltelijk in geld, gedeeltelijk op andere wijze betalen, bijv.:

Mei 24. Overeengekomen met B. De Vries, dat wij het aan hem verschuldigde, ten bedrage van *f* 6376.40 zullen betalen als volgt:

In de kwitantie onzer vordering op hem, per 14 Juli, groot	*f* 4616.80
af 50 dagen disconto à 4 %	„ 25.65
	f 4591.15
en in contanten	„ 1785.25
	f 6376.40

moeten wij de beschrijving in het Kasboek inrichten, alsof wij het geheele verschuldigde bedrag, *f* 6376.40 hadden betaald en daarna alsof wij voor onze vordering op De Vries, de *f* 4616.80 hadden ontvangen. Doch daar wij over deze vordering eerst op 14 Juli konden beschikken, en wij dus voor de vervroegde betaling eene korting van *f* 25.65 moesten verleenen, zal deze korting door ons in de uitgaven moeten worden geboekt, zoodat de beschrijving zal moeten zijn:

Kasboek.

ONTVANGSTEN.	UITGAVEN.
Mei 24. Van B. De Vries: ter voldoening mijner vordering . . . . *f* 4616.80	Mei 24. Per B. De Vries: ter voldoening zijner vordering *f* 6376.40
	Mei 24. Per B. de Vries: voor 50 dagen disc. over *f* 4616.80 „ 25.65

6. In groote handelsplaatsen bedient men zich voor het doen van ontvangsten en betalingen doorgaans van de hulp van een Kassier. De handelaar geeft zijne overtollige contanten bij den Kassier in bewaring, omdat zij daar beter tegen brand en inbraak beveiligd zijn, dan in gewone handelskantoren en kan dan, wanneer hij betalingen heeft te doen, door middel van cheques, die hij op den Kassier afgeeft, dezen de sommen

laten uitbetalen, uit de bij hem gedeponeerde gelden. Ook de sommen die hij heeft te innen, laat hij, gemakshalve door den Kassier in ontvangst nemen. Natuurlijk ontstaat hierdoor eene doorloopende rekening met den Kassier, doch in het belang eener nauwkeurige contrôle, worden alle betrekkingen, die uit bovenstaande hoofde met den Kassier ontstaan, door middel van het kasboek beschreven. Technisch uitgedrukt heet het: **„men laat den kassier over de kas loopen"**, hetgeen beteekent, dat alle handelingen met den kassier, door middel van het kasboek worden beschreven.

Het volgende voorbeeld zal dit verduidelijken.

7. We hebben bij onzen Kassier: „de Kas-Vereeniging" een zeker bedrag gedeponeerd en kunnen dus onze betalingen door die instelling laten doen. Den 31sten Mei wordt ons ter betaling aangeboden eene kwitantie van J. Berghuis, groot *f* 3817.48 en daar wij op dat oogenblik geen genoegzamen voorraad geldmiddelen in kas hebben, geven we aan Berghuis, ter betaling zijner kwitantie, een cheque (Kassiersbriefje noemt men het in de wandeling) op de Kas-Vereeniging groot *f* 3817.48. In het Memeriaal beschrijven we deze handeling:

Mei 31. Betaald aan J. Berghuis, alhier
in mijne kwitantie op de Kas-Vereeniging *f* 3817.48.

Daar hierdoor feitelijk geene verandering in onze kas is te weeg gebracht, zouden wij bovenstaande aanteekening als voldoende kunnen beschouwen. Maar met het oog op hetgeen hier boven, omtrent betalingen en ontvangsten, door tusschenkomst van onzen Kassier gedaan, is gezegd, wordt deze handeling wel degelijk in het kasboek vermeld en wel op de volgende wijze:

Kasboek.

ONTVANGSTEN.	UITGAVEN.
Mei 31. Van de Kas-Vereeniging: voor m/Dispositie N°. 1 *f* 3817.48	Mei 31. Per J. Berghuis: ter voldoening z/vordering *f* 3817.48

zoodat wij de handeling voorstellen, alsof wij het bedrag van onze dispositie op de Kas-Vereeniging, *f* 3817.48, zelf van haar hebben ontvangen en daarna, alsof wij zelf de verschuldigde som aan Berghuis hebben betaald.

8. Doen wij eene betaling, gedeeltelijk in geld, gedeeltelijk in een cheque op onzen kassier, bijvoorbeeld -

3 Juni. Betaald aan W. van Vloten,
voor een wissel op Parijs, groot frs. 6488.20

à *f* 48.—	*f* 3114.34	
In mijne kwitantie op de Kas-Vereeniging. . .	*f* 2500.—	
In contanten	„ 614.34	*f* 3114.34

dan beschrijven wij dit in het

Kasboek.

ONTVANGSTEN.	UITGAVEN.
Juni 3. Van de Kas-Vereeniging: voor m/Dispositie N°. 2 *f* 2500.—	Juni 3. Per W. van Vloten: voor wissel Parijs frs. 6488.20 à *f* 48.— *f* 3114.34

door welke beschrijving wij het doen voorkomen, alsof wij zelf de gedisponeerde *f* 2500.— van de Kas-Vereeniging hebben ontvangen, om daarna met die som en de *f* 614.34, die wij feitelijk uit de kas nemen, het geheele bedrag van *f* 3114.34 aan Van Vloten te betalen.

9. In het geval, dat wij onzen kassier belasten, met het in ontvangst nemen van vorderingen, die wij op anderen hebben, welke handeling wij in het Memoriaal zouden beschrijven:

Juni 5. Aan de Kas-Vereeniging ter incasseering gegeven mijne kwitantie op W. Dijkstra *f* 2981.18

dan zouden wij de beschrijving in het Kasboek zoodanig inrichten, alsof wij zelf het van W. Dijkstra te vorderen bedrag hadden ontvangen, en daarna die som aan de Kas-Vereeniging als remise hadden toegezonden, dus op deze wijze:

Kasboek.

ONTVANGSTEN.	UITGAVEN.
Juni 5. Van W. Dijkstra, alhier ter voldoening m/vordering.............. *f* 2981.18.	Juni 5. Per de Kas-Vereeniging Voor geremiteerd de kwittantie op W. Dijkstra *f* 2981.18.

10. De algemeene regel, ten aanzien van de beschrijving der handelingen met den Kassier, is samen te vatten als volgt:

a. Alle betalingen en ontvangsten, door tusschenkomst van den Kassier gedaan, late men „over de kas loopen”, d. w. z. beschrijve men in het kasboek.

b. De betalingen, die men doet, door op den Kassier te trekken, (d. w. z. door cheques op den Kassier af te geven) beschrijve men, als hadde men de betaling zelf gedaan, en het bedrag daarvoor van den Kassier in ontvangst genomen.

c. De vorderingen, die men den Kassier ter inkasseering zendt, brenge men in het kasboek, als had men de te vorderen som, van den betrokken persoon zelf ontvangen, om daarna, onder de uitgaven, hetzelfde bedrag, als eene remisse aan den Kassier, te vermelden.

11. **Het afsluiten van het Kasboek.** Ten einde de overtuiging te vestigen dat de beschrijvingen, in het kasboek neergelegd, in overeenstemming zijn met de werkelijkheid, en tevens om zekerheid te hebben, dat de werkelijk aanwezige geldsom, gelijk is aan het bedrag, dat door

het kasboek daarvoor wordt aangewezen, moet men van tijd tot tijd een onderzoek instellen, aangaande de juistheid, van de daaromtrent in het kasboek gemaakte beschrijvingen. Dat onderzoek noemt men „het opmaken van de kas,” terwijl de bewerking, die gevorderd wordt, om de juistheid der gemaakte beschrijvingen, ook in het kasboek, te constateeren, „het afsluiten van het kasboek” wordt genoemd.

Het „opmaken van de kas” geschiedt als volgt: Men telt eerst de linkerzijde van het kasboek (ontvangsten), vervolgens de rechterzijde (uitgaven) en trekt daarna van het totaal bedrag der ontvangsten, dat der uitgaven af; het verschil wijst dan het bedrag aan, dat meer is ontvangen dan uitgegeven en moet overeenstemmen, met de nog in kas zijnde gelden. Nadat men zich daarvan heeft overtuigd, sluit men het kasboek af, door aan de zijde der uitgaven, het saldo in kas te schrijven en vervolgens het totaal bedrag, dat nu in beide zijden gelijk zal zijn, er onder te plaatsen.

12. Daar de uitgaven, in geen geval, meer kunnen bedragen dan de ontvangsten, zal de zijde der ontvangsten altijd het grootste bedrag bij de eerste optelling aanwijzen. In het zeldzame geval, dat de uitgaven juist evenveel bedragen als de ontvangsten, zal er natuurlijk geen saldo, — en dus, als de beschrijvingen in het Kasboek juist zijn, ook geen geld aanwezig zijn, en wordt het Kasboek eenvoudig afgesloten, door aan beide zijden de totaal-telling er onder te schrijven.

13. Doet zich bij de optelling het geval voor, dat de zijde der uitgaven een grooter totaal-bedrag aanwijst, dan die der ontvangsten, dan heeft er eene of meer vergissingen plaats gehad; men heeft alsdan te onderzoeken:

a. of men zich in de optelling van een der beide zijden heeft vergist;

b. of men heeft verzuimd, het **saldo in kas** van eene vorige afsluiting van het Kasboek, in de zijde der ontvangsten op te nemen;

c. of men heeft verzuimd, éene of meerdere ontvangsten in het Kasboek te schrijven;

d. of men voor eene of meerdere ontvangsten een te laag cijfer in het Kasboek heeft gebracht;

e. of men eene of meerdere uitgaven dubbel heeft geboekt;

f. of men soms uitgaven voor een hooger cijfer in het Kasboek heeft gebracht, dan werkelijk is betaald.

14. Ook in het geval, dat het bedrag, dat als verschil tusschen ontvangsten en uitgaven wordt verkregen, **niet** gelijk is aan de geldsom, die op dat oogenblik in de kas aanwezig is, moet men de onder *a—f* opgegeven gevallen zorgvuldig overwegen, — in ieder geval trachten, de vereischte overeenstemming te verkrijgen. Is dit ten slotte onmogelijk, d. w. z. blijft er een verschil bestaan, tusschen het bedrag, dat als saldo uit het Kasboek is verkregen en de in kas zijnde gelden, dan blijft er

niets anders over, dan het Kasboek met de werkelijkheid in overeenstemming te brengen, door, wanneer er **minder** in kas is, dan het verkregen saldo aanwijst, het verschil onder de uitgaven in het Kasboek te brengen, met de beschrijving:

Juni 30. **Te min in kas** . . . . *f* 50.—

en, indien er **meer** in kas is, dan volgens het verkregen saldo, aanwezig zou moeten zijn, het meerdere onder de ontvangsten van het Kasboek op te nemen, met de beschrijving:

Juni 30. **Te veel in kas** . . . . *f* 50.—

Wordt het verschil later ontdekt, dan beschrijft men de werkelijke ontvangst of uitgaaf, met verwijzing naar de beschrijving, vroeger daaromtrent gedaan.

15. Als voorbeeld voor het opmaken en afsluiten van het Kasboek, verwijs ik naar het Kasboek, op bladz. 16 en 17 voorkomende. Wij vinden daar voor het totaal bedrag der ontvangsten. . . *f* 120172.02
en voor het totaal bedrag der uitgaven . . . . „ 115865.55
zoodat het verschil tusschen ontvangsten en uitgaven . . *f* 4306.47
bedraagt, welke som, indien de beschrijvingen in het Kasboek juist zijn, ook werkelijk in de kas aanwezig moet zijn.

Nadat we ons daarvan hebben overtuigd en bovenstaand bedrag werkelijk aanwezig hebben bevonden, kunnen wij het Kasboek afsluiten, door het saldo aan de zijde der uitgaven te plaatsen, hetgeen op bladz. 17 is geschied, in den laatsten regel, luidende:

Jan. 31. **Per saldo in kas** . , ... *f* 4306.47

waarna wij de totaal-telling aan beide zijden er onder hebben geplaatst en, door eene vooruitspringende lijn, van later te beschrijven handelingen hebben gescheiden.

Daar echter, om het kasboek af te sluiten, het saldo onder de uitgaven moest worden gebracht, ten einde door de alsdan verkregen gelijkheid, tusschen ontvangsten en uitgaven, aan te wijzen, dat de in het kasboek gemaakte beschrijvingen, op dat oogenblik met de werkelijkheid in overeenstemming waren, en het zoodoende den schijn heeft verkregen, alsof die gelden waren uitgegeven, moet het saldo vervolgens op nieuw onder de ontvangsten, van de volgende periode, worden opgenomen, zooals dan ook op bladz. 16 is geschied, door, na de afsluiting op 31 Januari, de zijde der ontvangsten te openen, met de beschrijving:

Febr. 1. **Aan Saldo van 31 Januari** . . . . . . *f* 4306.47

waarmede dus het kasboek voor het volgende tijdvak is gereed gemaakt. Het afsluiten enz. van het kasboek geschiedt, naar gelang van den omvang van de zaak, dagelijks-, wekelijks of maandelijks.

16. Om te voorkomen dat voor de veelvuldige kleine uitgaven, zooals voor porto, telegrammen, kantoorbehoeften, zegels, enz., telkens eene beschrijving in het kasboek zou moeten worden gemaakt, zoodat ook bij de volgende bewerkingen, in Journaal en Grootboek, daardoor eene ongewenschte uitbreiding van werkzaamheden niet kon worden ontgaan, is het op vele handelskantoren gebruikelijk, dat aan een der leden van het personeel een zeker bedrag wordt verstrekt, ten einde daaruit de bovengenoemde uitgaven te bestrijden. Deze instelling draagt den naam van **„de kleine Kas"** en de persoon, die er mede is belast, houdt, even als diegene, die de gewone geldmiddelen bestuurt, geregeld aanteekening van zijne ontvangsten en uitgaven en geeft daarvan, zoo dikwijls dit gewenscht wordt, verantwoording. Wanneer men dus onder de uitgaven in het hoofdkasboek, eene beschrijving vindt, bijv. luidende:

Jan. 2. **„Per kleine kas"**. . . . . *f* 100.—

dan weet men, dat daarmede wordt bedoeld, dat voor het bestrijden van verschillende kleine onkosten *f* 100.— is uitgegeven.

De som, die op het einde van het jaar, of op het tijdstip dat de Balans zal worden opgemaakt, nog in de kleine kas aanwezig is, wordt in de hoofdkas gestort. In het kasboek zal dit worden vermeld, door eene aanteekening, luidende:

Dec. 31. **Van „de kleine kas"**
voor het saldo . . . . . . , . *f* 48.75

17. Bij velen bestaat de gewoonte, om uitgaven van denzelfden aard, of ten behoeve van den zelfden persoon, gedurende zeker tijdsverloop te combineeren, vóór dat daarvan eene beschrijving in het Kasboek wordt gemaakt, terwijl dan in een afzonderlijk boekje, elke uitgaaf op zich zelf wordt genoteerd en, voor het geval, dat de kas wordt opgemaakt, op een tijdstip, dat deze gecombineerde uitgaven nog niet in het Kasboek zijn gebracht, worden de reeds betaalde sommen, zoolang als nog in kas zijnde gelden beschouwd. Bijvoorbeeld: de vennooten A. en B. zijn overeengekomen om de gelden, voor hun privé-uitgaven gevorderd, uit de kas der firma te nemen. In plaats, dat van elk hunner dispositiën, eene afzonderlijke beschrijving in het Kasboek wordt gemaakt, verzamelt men de kwitantiën, die elk van hen afgeeft, voor de som die hij uit de kas neemt, en brengt dan, op het einde van de maand, het totaal bedrag der gedisponeerde gelden, in het Kasboek.

Keeren we thans tot de zaak van B. Visser terug.

De op bladz. 52 verstrekte mededeelingen geven reeds dadelijk aanleiding om er, nevens het daaruit opgemaakte Memoriaal (zie bladz. 53), ook een en ander in het Kasboek van te beschrijven, en wel op de volgende wijze:

Kasboek.

ONTVANGSTEN.				
1892.				
Mei	1	Van B. Visser:		
		voor z/storting in Contanten.......	f	2080 33
	„	Ned. Hypotheekbank:		
		voor op 24 April gesloten 1e Hypotheek	„	10000 —

UITGAVEN.				
1892.				
Mei	1	Per W. Krabbendam:		
		voor kosten van Hypotheek.......	f	125 —
	„	J. Heijer:		
		voor taxatiekosten..............	„	50 —
	„	H. Deenik & Zn.:		
		voor kosten van verbouwing van mijn huis..................	„	1860 —
	„	Becht & Dyserinck:		
		voor gasornamenten............	„	214 80
	„	M. Schoonveld & Zn.:		
		voor advertentiën.............	„	84 75
	„	Reiskosten.....................	„	38 50

§ 15. Vervolg der Opgaven.

1. Uit de ons verstrekte opgaven (zie bladz. 52) zijn voor het oogenblik geene verdere aanteekeningen te maken; met het Journaal en Grootboek kan worden gewacht, tot dat meerdere handelingen zijn tot stand gekomen.

Eene opgaaf van gekochte goederen vinden we in de onderstaande Facturen, als van:

1. **Otto & Wilhelm** te Greiz i/V, in dato 26 April 1892:

3 stuks zwart Chachemir Super 130	Mr. 32. 6	à R.M. 1.70	R.M. 55.42
3 „ „ „ „ 150	„ 32. 8	„ „ 1.90	„ 62.32
3 „ „ „ „ 183	„ 33. 4	„ „ 2.20	„ 73.48
3 „ „ „ „ 200	„ 33.—	„ „ 2.50	„ 82.50
			R.M. 273.72
		Contant 2 %.	„ 5.48
			R.M. 268.24

2. **Weinberg & Weil** te Crefeld, in dato 26 April 1892:

No. 371. Meter 15.20 Noir.
„ 15.10 Gris.
„ 16.40 Bronze.
„ 14.80 Cardinal.

Meter 61.50 Peluche Brill. Coul.
à f 1.60 . . . f 98.40

Betaalbaar 26 Juli.

3. **Hermann & Co.** te Chemnitz, in dato 28 April 1892:

24 doz. Dames Kousen, Coul. Nos. 720	à R.M. 3.10		R.M. 74.40
24 „ „ „ „ „ 806	„ „ 4.20		„ 100.80
36 „ „ „ „ „ 908	„ „ 4.50		„ 162.—
12 „ „ „ zwart „ 1020	„ „ 6.—		„ 72.—
12 „ „ „ „ „ 1080	„ „ 10.—		„ 120.—
24 „ Kinder „ Coul. „ Betty	„ „ 8.50		„ 204.—
24 „ „ sokken „ „ Albert	„ „ 4.20		„ 100.80
			R.M. 834.—
	Skonto (1) 10 %		83.40
			R.M. 750.60
	Contant 3 %		22.53
			R.M. 728.07

(1) Skonto beteekent korting, welke op den prijs der goederen wordt gegeven.

4. **Adam, Rubino & Co.** te Berlijn, in dato 28 April 1892:

		Gr. 1	2	3	4			
4	doz. Tricot-tailles zwart No. 60	1	1	1	1	doz. à R.M. 35	R.M.	140.—
3	„ „ „ Coul. „ 84	$^3/_4$	1	$^3/_4$	$^1/_2$	„ „ „ 40	„	120.—

4 „ **Kinderjurkjes Alice B.**

9 stuks No. 1	à R.M.	2.30	= R.M.	20.70		
9 „ „ 2	„ „	2.60	„ „	23.40		
9 „ „ 3	„ „	2.90	„ „	26.10		
6 „ „ 4	„ „	3.20	„ „	19.20		
6 „ „ 5	„ „	3.50	„ „	21.—		
3 „ „ 6	„ „	3.80	„ „	11.40		
3 „ „ 7	„ „	4.10	„ „	12.30		
3 „ „ 8	„ „	4.40	„ „	13.20	„	147.30
					R.M.	407.30

Conditiën:
30 dagen met 2 % of 3 m. netto. (1)

5. **Revillion Frères,** Roubaix, in dato 28 April 1892:

4 stuk	Thibet noir	à M. 36	= M. 144	à fr. 2.60	fr.	374.40
4 „	Rips Foulé Coul. . .	„ „ 36	„ „ 144	„ „ 2.50	„	360.—
2 „	Façonné, Dess. Eugénia	„ „ 24	„ „ 48	„ „ 4.—	„	192.—
					fr.	926.40
			Escompte (2) 10 % . . .		„	92.60
					fr.	833.80
			Commission (3) 5 % . . .		„	41.70
					fr.	875.50

Payable à 30 Jours. (4)

6. **Jansen & Tilanus,** Vriezenveen, in dato 28 April 1892.

4	dozijn katoen Pantalons (Mans)	No. 70	à f 12.—	f	48.—
4	„ „ idem	„ „ 72	„ „ 14.—	„	56.—
2	„ „ idem	„ „ 76	„ „ 18.—	„	36.—
4	„ syst. Jäger idem	„ „ 108	„ „ 24.—	„	96.—
4	„ „ „ Borstrokken	„ „ 112	„ „ 28.—	„	112.—
				f	348.—

Betaalbaar 28 Juli.

(1) Beteekent dat de betaling over 30 dagen met 2% korting of over 3 maanden zonder korting kan geschieden. (2) Korting op den prijs. (3) Door den kooper te betalen vergoeding. (4) Betaalbaar 30 dagen na den datum der factuur.

7. **Elkan & Co.,** Reichenbach i/V., in dato 29 April 1892:

1	dozijn Tafelkleeden Brochée K L, 140 cM.		R.M.	42.—
1/2	„ „ „ G L, 105 „	à R.M. 60.—	„	30.—
1	„ „ Chenille qual. 20, 160 „		„	36.—
1 1/2	„ „ „ „ 20, 180 „	„ „ 48.—	„	72.—
			R.M.	180.—
		Contant 2 % . . .	„	3.60
			R.M.	176.40

8. **Rüdesheim & Co.,** Berlijn, in dato 30 April 1892:

2	doz. Overhemden	No.	14 1/2 – 17	zonder boord en manch.	à 36.—	R.M.	72.—
2	„ „	„	14 1/2 – 17	met „ „ „	„ 40.—	„	80.—
2	„ „	„	14 1/2 – 17	zonder „ „ „	„ 50.—	„	100.—
4	„ „	„	14 1/2 – 17	„ „ „ „	„ 24.—	„	96.—
2	„ „	„	14 1/2 17	met „ „ „	„ 28.—	„	56.—
12	„ Heerenboorden	Turenne	No. 14 1/2 – 17		„ 4.—	„	48.—
12	„ „	Moderne	„ 14 1/2 – 17		„ 3.50	„	42.—
12	„ „	Gladstone	„ 14 1/2 – 17		„ 5.—	„	60.—
12	„ Manchetten	Palmerston			„ 6.—	„	72.—
12	„ „	Grevy			„ 7.—	„	84.—
24	„ Heerenfronts	Amsterdam	„ 14 1/2 – 17		„ 6.—	„	144.—
24	„ „	Rotterdam	„ 14 1/2 – 17		„ 6.—	„	144.—
24	„ Jongensfronts	Glasgow			„ 5.—	„	120.—
						R.M.	1118.—

tegen Accept per 15 Augustus (1).

9. **A. G. Willing,** Amsterdam, in dato 30 April 1892.

1	doz. Piqué Rokken, gesorteerd		f	33.—
1	„ „ „ „		„	30.—
5	„ Linnen zakdoeken	à f 4.— . . .	„	20.—
5	„ „ „	„ „ 3.— . . .	„	15.—
8	„ Half-Linnen „	„ „ 2.50 . . .	„	20.—
8	„ Katoenen „	„ „ 1.20 . . .	„	9.60
12	„ „ „	„ „ 0.80 . . .	„	9.60
			f	137.20

Netto op 3 maanden (2).

(1) Beteekent, dat voor het factuurbedrag een wissel, betaalbaar 15 Augustus, moet worden geaccepteerd.
(2) Netto op 3 maanden = zonder korting over 3 maanden te betalen.

10. **Brébant Frères**, Lyon, in dato 30 April 1892:

1 doz.	Cachenez	4577 Coul.	à 34.—	*fr.*	34.—
1½ „	„	4580 Blanc	„ 40.—	„	60.—
2 „	Nagasaki 60 cM.	2170 Coul.	„ 30.—	„	60.—
10 „	Cachenez Enfants	2430 „	„ 18.—	„	180.—
				fr.	334.—
			Escompte 5 %	„	16.70
				fr.	317.30
			Commission 5 %	„	15.85
				fr.	333.15

11. **Günther & Neumeister**, Schneeberg (Saksen) in dato 30 April '92:

6 doz.	Corsets	Aurora, gesorteerd	à R.M. 24.—	R.M. 144.—
8 „	„	Sytella,	„ „ „ 28.—	„ 224.—
4 „	„	Anna.	„ „ „ 30.—	„ 120.—
2 „	Kinder-Corsets	Ella,	„ „ „ 15.—	„ 30.—
				R.M. 518.—

tegen Accept per 30 Juli.

12. **G. H. Klatte**, Amsterdam, in dato 30 April 1892:

4 doz.	Regattes Coul.	à *f* 4.50	*f* 18.—
6 „	„ „	„ „ 6.—	„ 36.—
4 „	„ „	„ „ 8.—	„ 32.—
4 „	Plastrons „	„ „ 4.50	„ 18.—
2 „	„ „	„ „ 6.—	„ 12.—
3 „	Regattes noir	„ „ 7.—	„ 21.—
4 „	Diplomates „	„ „ 5.—	„ 20.—
4 „	„ Coul.	„ „ 6.—	„ 24.—
4 „	Jongens Lavalières	„ „ 1.80	„ 7.20
			f 188.20

per 3 maanden.

2. Deze facturen laten we nu in het reeds begonnen memoriaal volgen. Daar echter in het Inkoopboek een volledig afschrift van de ontvangen facturen wordt gebracht (zie bladz. 13, § 6 : 3*b* en bladz. 18), is het voldoende, wanneer in het memoriaal alleen de hoofdbestanddeelen van de handeling, die in de factuur is uitgedrukt, wordt opgenomen.

3. Het **Memoraal** van bladz. 54 wordt dus als volgt voortgezet:

1

5	Gekocht van de onderstaanden, diverse goederen, volgens bijgevoegde facturen, als van:			
	Otto & Wilhelm te Greiz i/V. Factuur No. 1, R.M. 268.24 à *f* 59.30 . . .	*f*	159	06
	Weinberg & Weill te Crefeld. Factuur No. 2, ...	„	98	40
	Hermann & Co. te Chemnitz. Factuur No. 3, R.M. 728.07 à *f* 59.30. . . .	„	431	75
	Adam, Rubino & Co. te Berlijn. Factuur No. 4, R.M. 407.30 à *f* 59.30. . . .	„	241	53
	Revillon Frères te Roubaix. Factuur No. 5, frs. 875.50 à *f* 48.20. . . .	„	421	99
	Jansen & Tilanus te Vriezenveen. Factuur No. 6, ...	„	348	—
	Elkan & Co. te Reichenbach i/V. Factuur No. 7, R.M. 176.40 à *f* 59.30. . . .	„	104	61
	Rüdesheim & Co. te Berlijn. Factuur No. 8, R.M. 1118.— à *f* 59.30 . . .	„	662	97
	A. G. Willing te Amsterdam. Factuur No. 9, ...	„	137	20
	Brébant Frères te Lyon. Factuur No. 10, frs. 333.15 à *f* 48.20. . . .	„	160	58
	Günther & Neumeister te Schneeberg (Sachsen). Factuur No. 11, R.M. 518.— à *f* 59.30 . . .	„	307	17
	G. H. Klatte te Amsterdam. Factuur No. 12	„	188	20

4. Ik heb deze facturen in één post, gezamenlijk in het memoriaal opgenomen, omdat het gebruikelijk is, om handelingen, van denzelfden aard, die op denzelfden tijd worden geboekt, in één post te vereenigen, waardoor natuurlijk de omschrijving, die anders voor elk afzonderlijk zou moeten worden gegeven, tot slechts éene kan worden beperkt.

5. Men zal hebben opgemerkt, dat de facturen, waarvan het bedrag in vreemd geld is opgegeven, in het memoriaal in Hollandsch geld zijn overgebracht, waaruit dus volgt, dat bij handelingen, met buiten-

landsche firma's, — wanneer zij hare facturen in de munt van hun land berekenen — de vreemde munt, naar den wisselkoers van den dag, waarop de factuur wordt ontvangen, in eigen munt moet worden herleid; het aldus verkregen bedrag, in Nederlandsche munt, wordt dan als eindcijfer in de geldkolommen van het memoriaal geplaatst.

Men vergelijke bijv. in den memoriaalpost op bladz. 65:

de Factuur No. 3, R.M. 728.07 à *f* 59.30, hetgeen beteekent, dat de koers, waartegen wissels in reichsmarken worden verhandeld, op dien dag *f* 59.30 (per 100 reichsmark) is genoteerd. Men heeft dus:

728.07 : 100 × 59.30 = *f* 431.75,

en de Factuur No. 5, frs. 875.50 à *f* 48.20, waarmede wordt bedoeld, dat voor wissels in Fransch geld, op dien dag, *f* 48.20 (per 100 francs) is genoteerd, zoodat men verkrijgt:

875.50 : 100 × 48.20 = *f* 421.99.

De prijzen van buitenlandsche wissels (**wisselkoersen**), worden dagelijks bekend gemaakt in de voornaamste nieuwsbladen, bijv. in het *Handelsblad; — de Amsterdammer, Dagblad voor Nederland; — de Nieuwe Rotterdamsche Courant, — het Nieuws van den Dag; — de Tijd; — de Standaard; — het Vaderland*, enz. Men vindt ze onder de rubriek: „Beurs- en Marktberichten."

Ik kom hierop later meer uitvoerig terug.

6. Nemen we thans het Inkoopboek ter hand.

Zooals uit het op bladz. 18 gegeven model van dit boek blijkt, bevat het een volledig afschrift, van het zakelijk deel der facturen, die wij, als beschrijvingsbrief en ten geleide, van door ons gekochte goederen ontvangen. Men zou het ook kunnen samenstellen, door alle ontvangen facturen, na ze van een nummer te hebben voorzien, in een boek te plakken, waardoor de moeite van het overschrijven wordt vermeden. Voor ons doel komt het mij wenschelijk voor, het Inkoopboek op de gewone wijze samen te stellen, zoodat, naar aanleiding van de opgaven, voorkomende op bladz. 65—68, daarin de volgende beschrijvingen worden gemaakt:

Amsterdam, 1 Mei 1892.

1	Otto & Wilhelm te Greiz i/V.	**Credt.**		
	3 stuks zwart Cachemir, Super 130 M. 32. 6 à 1.70	R.M. 55.42		
	3 „ „ „ „ 150 „ 32. 8 „ 1.90	„ 62.32		
	3 „ „ „ „ 180 „ 33. 4 „ 2.20	„ 73.48		
	3 „ „ „ „ 200 „ 33.– „ 2.50	„ 82.50		
		R.M. 273.72		
	Contant 2% . . .	„ 5.48		
		R.M. 268.24		
	à *f* 59.30		*f* 159	06
	1			
2	Weinberg & Weil te Crefeld.	**Credt.**		
	No. 371. Meter 15.2 Noir.			
	„ 15.1 Gris.			
	„ 16.4 Bronze.			
	„ 14.8 Cardinal.			
	Meter 61,5 Peluche Brillant.			
	à *f* 1.60.		„ 98	40
	Per 26 Juli.			
	1			
3	Hermann & Co. te Chemnitz.	**Credt.**		
	24 doz. Dameskousen Coul. No. 720 à 3.10	R.M. 74.40		
	24 „ „ „ „ 806 „ 4.20	„ 100.80		
	36 „ „ „ „ 908 „ 4.50	„ 162.–		
	12 „ „ Zwart „ 1020 „ 6.—	„ 72.—		
	12 „ „ „ „ 1080 „ 10.—	„ 120.—		
	24 „ Kinderkousen Coul. Betty 8.50	„ 204.—		
	24 „ „ sokken „ Albert „ 4.20	„ 100.80		
		R.M. 834.—		
	Skonto 10 %	„ 83.40		
		R.M. 750.60		
	Contant 3 %	„ 22.53		
		R.M. 728.07		
	à *f* 59.30.		„ 431	75
	1			
4	Adam, Rubino & Co. te Berlijn.	**Credt.**		
	4 doz. Tricot Tailles, zwart, à 35	R.M. 140.—		
	3 „ „ „ Coul. „ 40	„ 120.—		
	4 „ Kinderjurkjes, Alice B.	„ 147 30		
		R.M. 407.30		
	à *f* 59 30.		„ 241	53
	Per 30 d. met 2 % of 3 m. netto.			

Ik geloof, het nu wel aan den leerling te kunnen overlaten, om de overige 8 facturen in het Inkoopboek te schrijven.

Voor ik echter van dit onderwerp afstap, wil ik hem in staat stellen, om te kunnen beoordeelen, hoe een factuur wordt ingericht. Daarom volgt hier eene getrouwe copie van den beschrijvingsbrief, behoorende bij den inkoop onder No. 4 (zie bladz. 66).

BERLIJN, 28 April 1892.

FACTUUR *voor den Heer* **B. VISSER, Amsterdam.**

van **ADAM, RUBINO & Co.**

Ingevolge uwe order, aan onzen Agent, den Heer A. HAHN, verzonden wij heden voor uwe rekening en risico, per spoor, de onderstaande goederen, waarvoor ons met R.M. 407.30 gelieve te crediteeren.

A R & Co. 1024	Conditiën 30 d. met 2 % of 3 maand Netto.				
4	doz. Tricot Tailles zwart No. 60 $\frac{\text{Gr. } 1 . 2 . 3 . 4}{1 . 1 . 1 . 1}$ doz.	à 35		RM 140	–
3	„ „ „ Coul. „ 84 ¾ 1 ¾ ½ „	„ 40		„ 120	–
4	„ **Kinderjurkjes, Alice B.**				
	9 stuks No. 1 à 2.30		RM 20.70		
	9 „ „ 2 „ 2.60		„ 23.40		
	9 „ „ 3 „ 2.90		„ 26.10		
	6 „ „ 4 „ 3.20		„ 19.20		
	6 „ „ 5 „ 3.50		„ 21.–		
	3 „ „ 6 „ 3.80		„ 11.40		
	3 „ „ 7 „ 4.10		„ 12.30		
	3 „ „ 8 „ 4.40		„ 13.20	„ 147	30
				RM 407	30

Geene reclames worden aangenomen, dan binnen 8 dagen, na ontvangst der goederen.

7. Thans kunnen we voortgaan met het beschrijven der handelingen, die verder hebben plaats gehad. Ik geef deze beschrijving **niet** in den vorm van memoriaalposten, maar wensch ze te zien beschouwd als **mondelinge mededeelingen,** waarnaar de beoefenaar van dit werk zelf de vereischte aanteekeningen in het memoriaal, het kasboek enz., moet opstellen.

N.B. Eene verklaring der vreemde woorden enz. in deze opgaven voorkomende, vindt men op bladz. 79 – 82.

2 Mei. Visser zendt aan de kassiers C. de Veer & Zn., tot opening eener rekening met hen , . . , , . . *f* 8000.—

3 „ Hij betaalt aan de Kas-Vereeniging, de traite van Otto & Wilhelm te Berlijn, R.M. 268.24 à *f* 59.30 „ 159.06

3 „ Hij betaalt aan den Makelaar P. Adriaan, voor premie van Assurantie:
Op winkelgoed *f* 40000 à 1 ‰ . . . *f* 40.—
„ inboedel „ 5000 „ 1 ‰ . . . . „ 5.—
2 polissen . . . . „ 2.— „ 47.—

4 „ Rüdesheim & Co., Berlijn, berichten, dat zij voor het bedrag der factuur in dato 30 April, groot R.M. 1118.—. een wissel aan de order, van „de Deutsche Bank", betaalbaar 15 Augustus, hebben afgegeven, met verzoek dien te willen accepteeren.
De wissel is heden aangeboden en wordt geaccepteerd à 59.25 . . . . „ 662.42

5 „ Hij ontvangt van Adam, Rubino & Co. te Berlijn, factuur over 5 doz. Tricot Tailles, coul., als volgt gesorteerd:
Grootte $\frac{1 . 2 . 3 . 4 . 5}{1 . 1 . 1 . 1 . 1}$ doz. à R.M. 44 = R.M. 220.—
à *f* 59.25 . . . „ 130.35
30 dagen met 2 % of 3 maand netto.

5 „ Voor aanleg van Gas- en Waterleiding wordt betaald „ 34.60

6 „ Factuur van H. Hesselink te Rotterdam.
(Prijzen berekend per 68.8 Ned. Duimen.)

1 pc. Kamgaren 44 yards	= 55⅔ el	à *f* 2.50	*f* 146.67	
1 „ „ 58 „	„ 77⅓	„ „ 3.—	„ 232.—	
1 coup. „	45	„ „ 1.50	„ 67.50	
1 pc. Fransche Buckskin	48	„ „ 1.50	„ 72.—	
1 „ Engelsche „	60	„ „ 3.40	„ 204.—	
1 „ Duitsche „	46½	„ „ 1.30	„ 60.45	
1 „ Hollandsche „	24	„ „ 1.10	„ 26.40	
			f 809.02	
Op 6 maanden.		af 5 % . . .	„ 40.45	*f* 768.57

7 Mei. Ontvangen voor in den winkel verkochte goederen, volgens het Winkelboek . . . . *f* 86.75

7 „ Betaald het onderstaande:
Aan den loopjongen . . . . *f* 2.50
„ Plakzegels. Briefkaarten, Postzegels enz. „ 3.—
„ Vracht en bestelloon van goederen . „ 6.90
„ Diverse gereedschappen . . . . . „ 8.40 „ 20.80

9 „ Factuur van de Leeuw & Co., alhier.
2 pc. Cachemir, 90 yards = 120 el à 45 *f* 54.—
4 „ Kleedjesstof, 186 „ „ 248 „ „ 40 „ 99.20
2 „ Zwart fancy 102 „ „ 136 „ „ 35 „ 47.60
4 „ Dameslaken 132 „ „ 176 „ „ 25 „ 44.—
f 244.80
Op 3 maanden. af 2 % . . . . „ 4.90 „ 239.90

9 „ Afgeleverd aan de onderstaanden:
H. de Bruyn, alhier:
½ dozijn Overhemden zonder b. en m. *f* 24.—
1 „ Boorden, Gladstone, ... „ 4.50
½ „ Manchetten, Grevy . . . . „ 3.—
3 dassen . . . . „ 2.25 „ 33.75
Mevrouw de Wed. H. Visser, Baarn:
12 Meter Thibet à *f* 1.80 . . . . . . „ 21.60
1 dozijn Linnen Zakdoeken . . . . . „ 7.—
2 „ Dameskousen à *f* 9.60. . . . „ 19.20
2 Tafelkleeden. . . . „ „ 5.—. . . . „ 10.— „ 57.80
Mevrouw Van Diepenheim, alhier:
9 el Peluche, Bronze, à *f* 1.60 . . *f* 14.40
3 Tricot Tailles No. 4 „ „ 3.50 . . „ 10.50
36 el Kleedjesstof . . „ „ 0.60 . . „ 21.60
15 „ Rips foulé . . „ „ 1.10 . . „ 16.50 „ 63.—

10 „ Hij remitteert aan Brebant Frères te Lyon, in een wissel op Credit Lyonnais, frs.333.15, welke wissel is gekocht van de Twentsche Bank à *f*48.10 en betaald met een cheque No. 1 op C. de Veer & Zn., groot „ 160.24

11. „ Teruggezonden aan Hermann & Co. te Chemnitz, wegens beschadiging,
36 doz. Dameskousen N°. 908 à R.M. 4.50 R.M. 162.—
Skonto 10 % . . „ 16.20
R.M. 145.80
Contant 3 % . . „ 4.38
à *f* 59.20 . . . R.M. 141.42 „ 83.72
met verzoek om daartegen te zenden:
24 dozijn zwarte Dameskousen à R.M. 8.—
24 „ „ „ „ „ 12.—

12 Mei. Ontvangen van Mevrouw Van Diepenheim:
ter voldoening der rekening van 9 dezer *f* 63.—
af 5 % korting voor contant . . . . „ 3.15 *f* 59.85

13 „ Afgeleverd aan de onderstaanden:
J. P. de Groot, Utrecht:
1 doz. Overhemden met b. en m. . . . „ 36.—
2 „ Linnen Zakdoeken à *f* 5.— . . „ 10.—
1 „ Jäger Pantalons . . . . . . „ 36.—
1 „ „ Borstrokken . . . . . . „ 42.—
12 el Peluche Gris à *f* 1.60 . . . „ 19.20
18 „ zwart Cachemir . „ 1.40 . . . „ 25.20
18 „ Rips foulé, coul. „ „ 1.10 . . . „ 19.80
1 doz. Dameskousen . . . . „ 9.60
2 Tricot Tailles No. 2 . . . . „ 7.— „ 204.80
Wed. Van Deventer, Utrecht:
15 el zwart Cachemir . . à *f* 1.20 *f* 18.—
32 „ Kleedjesstof . . . . „ „ 0.60 „ 19.20
16 „ Dameslaken . . . . „ „ 0.35 „ 5.60
1 doz. Jongensfronts . . . . . . „ 4.80
1 „ Lavallières. . . . . „ 3.—
3 „ Halflinnen Zakdoeken à *f* 3.50 „ 10.50 „ 61.10

14 „ Betaald aan de Amsterdamsche Bank, de traite van Elkan & Co., Reichenbach, R.M. 176.40 à *f* 59.30
Hiervoor gegeven cheque No. 2 op C. de Veer & Zn. „ 104.61

14 „ In den winkel ontvangen, volgens Winkelboek van 9—14 Mei . . . . „ 416.24

14 „ Betaald het onderstaande:
Aan den loopjongen . . . . *f* 2.50
„ rekening van den steendrukker . „ 24.—
„ Pakpapier en touw. . . . . . „ 2.80
„ Frankeeren . . . . „ 1.40 „ 30.70

14 „ Uit de kas genomen voor de huishouding . . . „ 100.—

16 „ Factuur van Hermann & Co. te Chemnitz:
24 doz. zwarte Dameskousen à R.M. 8.— R.M. 192.—
24 „ „ „ „ „ 12.— „ 288.—
R.M. 480.—
Skonto 10 % . . „ 48.—
R.M. 432.—
Contant 3 %. . . „ 12.96
à *f* 59.20. . . . R.M. 419.04 „ 248.07

17 „ Terug ontvangen van J. P. de Groot, Utrecht:
1 doz. Dameskousen. . . . . *f* 9.60
en daartegen gezonden:
2 doz. zwarte Dameskousen à *f* 12.—. . . . „ 24.—

18 Mei. Geremitteerd aan Hermann & Co. te Chemnitz, ter voldoening der factuur van 28 April R.M. 728 07
af retourzending 11 Mei „ 141.42
R.M. 586-65
Factuur van 16 Mei „ 419.04
R.M. 1005.69
in een wissel op de Deutsche Bank à *f* 59.25, van de Twentsche Bank gekocht en betaald met mijne kwitantie No. 3 op C. de Veer & Zn. . . . . *f* 595.87

19 „ Geaccepteerd de traite van Günther & Neumeister te Schneeberg, per 30 Juli aan de order van Becker & Fuld, groot R.M. 518.— à *f* 59.30 „ 307.17

20 „ Factuur ontvangen van Herkenrath & Zn., alhier:
4 pc. Championvoering, 300 yards (400 el) à 20 *f* 80.—
4 „ Damesvoering 240 „ (320 el) „ 17 „ 54.40
2 „ Mouwvoering 126 „ (168 el) „ 21 „ 35.28
f 169.68
Contant 2 % . . „ 3.40 „ 166.28

20 „ J. P. de Groot, te Utrecht, verzoekt over het bedrag der geleverde goederen te disponeeren.
Visser trekt een wissel, groot *f* 219.20, 8 d. z., en zendt dien wissel ter inkasseering aan C. de Veer & Zn.

21 „ Geleverd aan B. Verbeke, O. I. Ambten., met verlof te Hilversum:
1 doz. Overhemden, zonder b. en m. . *f* 30.—
½ „ „ „ „ „ „ . . „ 24.—
4 „ Boorden, Gladstone à *f* 4.50 . . „ 18.—
3 „ Linnen Zakdoeken „ „ 6.— . . „ 18.—
3 „ „ „ „ „ 4.50 . . „ 13.50
¼ „ Cachenez, coul. . . . . „ 7.50
¼ „ „ wit . . . . „ 8.50
6 „ Dassen . . . . „ 6.— „ 125.50

21 „ In den winkel ontvangen van 16—21 Mei, volgens Winkelboek . . . . „ 498.66

21 „ Betaald het onderstaande:
Aan den loopjongen 2.50
Telegrammen 1.90
Frankeeren . . . . 0.80 „ 5.20

23 „ Factuur van Rüdesheim & Co. te Berlijn:
2 doz. witte Heeren-pantalons à R.M. 72.— R.M. 144.—
2 „ „ Piqué-vesten „ „ 49.— „ 98.—
1 „ „ Colberts . . . . „ 96.—
R.M. 338.—
tegen Accept per 8 Sept. à *f* 59.25 . . . . . . „ 200.26

24 Mei. Afgeleverd aan de onderstaanden:
Mevr. Dommering, alhier:
18 el Cachemir noir à *f* 1,—. . . . *f* 18.—
34 „ Kleedjesstof „ „ 0.60. . . . „ 20.40
12 „ Zwart Fancy „ „ 0.50. . . . „ 6.—
16 „ Voering „ „ 0.24. . . . „ 3 84
1 dozijn Linnen-zakdoeken . . . . „ 5.—
1 „ Kinderkousen „Betty". . . „ 8.40 *f* 61-64

H. van Vlissingen, Alkmaar:
1 Kamgaren costuum . . . . . . *f* 58.—
1 Buckskin id. . . . . . . „ 45.—
1 Demi-saison . . . . „ 30.—
1 dozijn Overhemden, zonder b. en m. „ 36.—
2 „ Boorden, Turenne à *f* 4.— . „ 8.—
1 „ Manchetten, Palmerston . . . „ 5.—
1 „ Linnen Zakdoeken. . . . . „ 5.— „ 187.—

25 „ Getrokken op Mevr. de Wed. van Deventer, te Utrecht, aan de order van C. de Veer & Zn., een wissel per 1 Juni. . . . . „ 61.10

26 „ Aan Adam, Rubino & Co. te Berlijn wordt het bedrag der factuur van 28 April ten bedrage van R.M. 407.30
af 2% korting „ 8.14
R.M. 399.16
geremitteerd, in een wissel op Jul. Bleichröder & Co. te Berlijn, welke wissel à *f* 59.20 van de Amst. Bank is gekocht, en waarvoor per kas is betaald „ 236.30

27 „ Geleverd aan B. Verbeke, te Hilversum:
2 doz. witte Heeren-pantalons à *f* 5.— *f* 120.—
2 „ „ piqué vesten „ „ 3.50 „ 84.—
1 „ „ colberts „ „ 7.50 „ 90.—
2 „ kat. pantalons n°. 72 „ „ 22.— „ 44.— „ 338.—

28 „ Ontvangen van Langerhuizen & Co., de volgens gegeven order op 24 Mei gekochte
£ 1000 3 % Portugal à 26⅛ % . *f* 3225.—
Rente 4 maanden, 23 dagen . . . „ 143.—
Courtage ⅛ %. . . . . „ 15.— „ 3383.—
waarvoor wordt betaald:
Per kwitantie No. 4 op C. de Veer & Zn. *f* 2500.—
Per Contanten . . . . „ 883.—

28 „ In den winkel ontvangen van 23—28 Mei, volgens Winkelboek . . . . „ 541.20

28 „ Betaald het onderstaande:
Aan den loopjongen. . . . . *f* 2.50
„ reiskosten Hilversum . . . . . „ 5.40
„ kleine Onkosten . . . . „ 1.80 „ 9.70

28 „ Ten behoeve van de huishouding is gedisponeerd over „ 100.—

29 Mei.	Geleverd aan B. Verbeke Hilversum:		
	1 Kamgaren Costuum m. satijn gevoerd	f 65.—	
	1 Buckskin " " " "	" 52.—	
	1 " " gewoon "	" 45.—	
	1 Demi-Saiscn. . . .m. satijn gevoerd	" 40.—	
	2 Pantalons	" 34.—	f 236.—
30 "	Door den kleerenmaker A. P. van Dooren wordt eene nota gezonden voor het maken, met bijlevering van fourrituren, van:		
	2 Kamgaren Costumes à f 15.— . . .	f 30.—	
	3 Buckskin " " " 12.— . . .	" 36.—	
	2 Demi-Saisons . . " " 10.— . . .	" 20.—	
	2 Pantalons. . . . . " " 3.— . . .	" 6.—	" 92.—
	welk bedrag hem dadelijk wordt uitbetaald.		
30 "	Aan C. de Veer & Zn. worden de onderstaande kwitantiën ter inkasseering gezonden, als op:		
	H. de Bruyn, alhier, ...	f 33.75	
	Wed. Dommering, alhier, ...	" 61.64	" 95.39
31 "	De heden vervallen Coupons van 5 Obligatiën der gemeente Delft worden afgeknipt en ingewisseld tegen		" 87.50
31 "	B. Verbeke te Hilversum betaalt, ter voldoening zijner rekening, bedragende. . . . . f 699.50		
	in Contanten. . . . . . f 299.50		
	en in zijne promesse per 1 Juli " 400.—		" 699.50
31 "	Winkelontvangst van 29—31 Mei, volgens Winkelboek		" 307.38

Met deze opgaven kunnen we de beschrijving in het Memoriaal voortzetten en daarna ook in het Kasboek de noodige aanteekeningen maken.

Ten aanzien van sommige handelingen, komt het mij wenschelijk voor, eerst eenige nadere verklaring te geven, opdat de beoefenaar den aard der handeling volkomen begrijpe en tevens in staat zij, om, voor zoover bij eenige handeling eene of andere usance wordt toegepast, zich daarvan behoorlijk rekenschap te kunnen geven.

§ 16. Toelichting der Opgaven.

Bladz. 52: 5. Men moet zich op de hoogte stellen van de som gelds, of van de andere waarden, die door den eigenaar als kapitaal-inbreng zijn bestemd.

Onder kapitaal, in commercieelen zin, heeft men te verstaan de inlegsom, die tot het in werking brengen van eene onderneming wordt gestort. Het kapitaal behoeft echter niet uitsluitend uit geld te bestaan, maar kan evengoed in den vorm van effecten, gebouwen, gereedschappen, machineriën, voorraden, grondstoffen enz. voorkomen.

.... Het huis is getaxeerd op f 15000. Hij heeft daarop f 10000 hypotheek genomen bij de Ned. Hypotheekbank à 4¼ %.

Het leenen van geld, waarbij vaste goederen (huizen of landerijen) als zekerheid voor de terugbetaling worden verpand, noemt men hypotheek. De Nederl. Hypotheekbank is eene van de vele instellingen, die geld op hypotheek geeft (hypotheken sluit).

.... Dat hij de Effecten, behoorende tot zijn particulier vermogen en bestaande uit fl. 3000 5 % Oostenr. Zilverr. Jan./Juli 78⅝ % en f 5000 3½ oblig. gem. Delft Juni/Dec. 99⅛ %. enz.

Effecten zijn schuldbewijzen van Staten en andere publiekrechtelijke lichamen of ook van particuliere personen en ondernemingen, die aanspraak geven op eene vaste jaarlijksche rente, of op een deel van de winst, die in de onderneming wordt verkregen. De maanden Jan./Juni en Juli/Dec. achter de benaming der effecten gevoegd, wijzen den tijd aan, waarop de rente-betaling geschiedt; — het cijfer 78⅝ en 99⅛ wijst het aantal guldens aan, dat voor elke f 100.— nominaal van het effect, wordt gegeven. (Zie de berekening op Bladz. 53.)

Bladz. 65. Het ontvangen van Facturen.

De ontvangst eener factuur kan steeds worden opgevat, als de aankondiging van een Inkoop van Goederen. (Zie hierover ook Bladz. 13 : 4*b*.

Bladz. 73. 2 Mei. Visser zendt aan de kassiers C. de Veer & Zn., tot opening eener rekening met hen f 8000.—

Hier doet zich het geval voor op Bladz. 58 : 6 bedoeld. In het memoriaal wordt dit beschreven:

„Geremitteerd aan C. de Veer & Zn. f 8000.—

terwijl in het kasboek, onder de uitgaven, wordt vermeld:

Per C. de Veer & Zn., alhier,
voor geremitteerd . . f 8000.—

3 Mei. Hij betaalt aan de Kas-Vereeniging de traite van Otto & Wilhelm te Berlijn, R.M. 268.24 à f 59 30 . . . f 159.06

Ofschoon de betaling aan de Kas-Vereeniging wordt gedaan, moet toch uit de beschrijving uitdrukkelijk blijken, dat zij ten behoeve van Otto & Wilhelm is geschied.

De uitdrukking „de traite van O. & W." beteekent: de wissel, die door O. & W. op Visser is getrokken.

3 Mei. Premie van Assurantie.
Polis.
1 °/₀₀.

De assurantie-premie is de vergoeding die men betaalt voor den dienst, dien de Assuradeur verleent, wanneer hij onze goederen enz. tegen schade verzekert. De polis is de schriftelijke overeenkomst, bevattende tevens de voorwaarden, waaronder de verzekering is gesloten, — 1°/₀₀ = één ten duizend, in de hier bedoelde opgaaf de prijs der verzekering.

Bladz. 73. 4 Mei. De wissel is heden aangeboden en wordt geaccepteerd à *f* 59.25.

Het is in den handel gebruikelijk, dat hij, die goederen op crediet verkoopt, tegelijk met de factuur een wissel schrijft en die door den schuldenaar laat **accepteeren**, d. w. z. hem op den wissel eene verklaring laat schrijven, waarbij hij zich tot betaling van den wissel, op den vervaldag, verbindt. In de hier bedoelde opgaaf heeft Visser dus aangenomen om den wissel op 15 Augustus te betalen, zijnde dit tijdstip in overeenstemming met den vervaldag van de factuur op 30 April No. 8.

7 Mei. Ontvangen voor in den winkel verkochte goederen, volgens winkelboek.

Ten einde te voorkomen, dat voor elke verkoop in den winkel, eene afzonderlijke beschrijving in het kasboek zou moeten worden gemaakt, worden deze in een daartoe bestemd boek, — het winkelboek — opgeschreven en de som der ontvangsten, bijv. van de geheele week, tegelijk in het kasboek gebracht.

7 Mei. Betaald het onderstaande: Aan de loopjongen enz.

Zie hierover bladz. 63: 17.

Bladz. 74. 10 Mei. Hij remitteert aan Brebant frères te Lyon een wissel op Crédit Lyonnais frs. 333.15, welke wissel gekocht van de Twentsche Bank à *f* 48.10 en betaald met een cheque No. 1 op C. de Veer & Zn. *f* 160,24.

Hiermede wordt bedoeld, dat door Visser aan Brébant frères is gezonden een wissel, waarvoor zij bij het Credit Lyonnais fr. 333,15 kunnen ontvangen. Hij zelf heeft tegen betaling van *f* 160.24 het recht op die fr. 333.15 van de Twentsche Bank gekocht en met eene aanwijzing op zijnen kassier voldaan.

(Zie bladz. 59 : 7).

11 Mei. Teruggezonden aan Hermann & Co.
36 doz. Dameskousen

	RM. 162.—
Skonto 10 %	„ 16.20
	R.M. 145.80
Contant 3 %	„ 4.38
	R.M. 141.42
à *f* 59.20	*f* 83.72

Daar bij terugzending van goederen, de vordering van hem, van wien ze zijn ontvangen, met zooveel vermindert, als volgens zijne factuur, het teruggezondene bedraagt, moet hiervan eene beschrijving in het memoriaal geschieden, met de berekening geheel gelijk aan die, waarvoor die goederen zijn geleverd en dus onder aftrek van de kortingen die daarop zijn verleend

Bovendien wordt een volledig afschrift van de **retour-nota** in het Verkoopboek geplaatst.

Bl. 75. 12 Mei. Ontvangen van Mevr. van Diepenheim, ter vold. der rek. van 9 dezer *f* 63 —
af 5°/₀ korting contant . . . . „ 3.15
f 59.85

Zie hieromtrent, voor de beschrijving in het Kasboek, bladz. 56 : 2.

Bl. 75. 17 Mei. Terug ontvangen van J. P. de Groot 1 doz. kousen *f* 9.60

Ook deze handeling schrijve men in het Memoriaal en bovendien plaatse men ze in het Inkoopboek.

Bl. 76. 20 Mei. J. P. de Groot verzoekt over het bedrag der geleverde goederen te disponeeren.
Visser trekt een wissel groot *f* 219.20, 8 dagen zicht en zendt dien ter inkasseering aan C. de Veer & Zn.

Naar aanleiding hiervan, schrijft Visser den volgenden wissel, en geeft dien aan C. de Veer & Zoon ter inkasseering. (voor de beschrijving in het Kasboek. Zie bl. 60 : 9.)

> AMSTERDAM, 20 Mei 1892. **Goed voor *f* 219.20**
>
> Acht dagen na zicht gelieve U te betalen
> aan de Heeren C. DE VEER & ZN., alhier, of order
> de som van **Twee Honderd Negentien Gulden en Twintig Cent.**
> De waarde in rekening. Het zal U valideeren volgens advies.
>
> Den Heer J. P. DE GROOT, B. VISSER
> UTRECHT.

Bl. 77. 25 Mei. Getrokken op Mevr. de Wed. van Deventer, te Utrecht, aan de order van C. de Veer & Zn., een wissel per 1 Juni. . . *f* 61.10

Hiermede wordt te kennen gegeven, dat Visser een wissel heeft geschreven, waarbij hij aan Mevr. v. D. verzoekt, om op 1 Juni ten zijnen behoeve aan C. de Veer & Zn., of aan hunnen gemachtigde, *f* 61.10 te betalen.

Hierin ligt stilzwijgend opgesloten, dat Visser den wissel aan C. de Veer & Zn. ter inkasseering zendt, zoodat voor de beschrijving in het Kasboek, bl. 60: 9 moet worden geraadpleegd.

28 Mei. Waarvoor wordt betaald:
per kwit. No. 4 op C. de Veer & Zn. . *f* 2500.—
per contanten. „ 883.—
f 3383.—

De betaling van de gekochte effecten is dus gedeeltelijk met geld, gedeeltelijk met een kassiersbriefje gedaan. Zie voor het Kasboek, bladz. 59 en 60 : 8.

Bl. 78. 30 Mei. Aan C. de Veer & Zn. worden de onderstaande kwitantiën ter inkasseering gezonden als op
H. de Bruijn, alhier f 33.75
Wed. Dommering „ 61.64
f 95.39

Ook op deze handeling is van toepassing, hetgeen op bladz. 60: 9 is gezegd.

31 Mei. De heden vervallen Coupons van 5 Obl. der Gem. Delft worden afgeknipt en ingewisseld tegen. . f 87.50

In het Memoriaal te vermelden met:

„Afgeknipt 5 coupons van obl. gem. Delft f 87.50."

en in het Kasboek, onder de ontvangsten:

„Van afgeknipte coupons obl. gem. Delft f 87.50."

31 Mei. B. Verbeke te Hilversum betaalt ter voldoening zijner rekening, bedragende . . f 699.50
in contanten f 299.50.
en in zijne Promesse per 1 Juli „ 400.—.

De promesse is een geschrift, waarbij de onderteekenaar belooft, de in de promesse uitgedrukte geldsom, op een bepaald tijdstip, aan een aangewezen persoon of aan diens order te zullen betalen. De hier bedoelde promesse luidt als volgt:

> HILVERSUM, 31 Mei 1892. **Goed voor f 400.—**
>
> Den 1sten Juli aanstaande, neem ik aan te betalen
> aan den Heer B. Visser, te Amsterdam, of order,
> de som van **Vier Honderd Gulden.**
> De waarde in goederen ontvangen.
>
> B. VERBEKE.

Voor de beschrijving in het Kasboek geldt de opmerking op bladz. 57 : 4.

Van deze opgaven behoort nu allereerst een memoriaal te worden geformeerd, dat aansluit aan dat, hetwelk naar aanleiding der opgaven op bladz. 52 en 65—68 is begonnen. Vervolgens zette men de aanteekeningen in het reeds aangevangen Kasboek voort (zie bladz. 64), en richtte daarna ook het Inkoop- en Verkoopboek in, op de wijze, als op bladz. 18 en 19 is aangegeven.

In de volgende afdeeling hoop ik de volledige bewerking te geven, opdat ge die met de uwe kunt vergelijken. Daarna komt het Journaal en Grootboek, benevens de Bijboeken aan de beurt.

---

§ 17. De bewerking der Opgaven. — Het Memoriaal.

1. Ik veronderstel, dat de beoefenaren van dit werk gevolg zullen hebben gegeven aan den raad, hen op bladz. 82 gegeven, en wensch hen nu in staat te stellen, het inmiddels door hen bewerkte Memoriaal, Kasboek, Inkoopboek enz., met mijne bewerking te vergelijken.

Tot dat einde volgt hier de voortzetting van het op bladz. 54 aangevangen en op bladz. 69 vervolgde memoriaal, waaraan het onderstaande moet aansluiten.

	2			
6	Geremitteerd aan C. de Veer & Zn., alhier	f	8000	—
	3			
7	Betaald aan de Kasvereeniging de traite van Otto & Wilhelm te Berlijn, R.M. 268.24 à f 59.30 . . .	„	159	06
	3			
8	Betaald aan den makelaar P. Adriaan, alhier: Premie Assurantie op winkelgoed f 40.000 à 1‰ f 40.— „ „ „ inboedel „ 5.000 à 1‰ „ 5.— 2 polissen . . . . „ 2.—	„	47	—
	4			
9	Geaccepteerd de traite van Rüdesheim & Co., Berlijn, o/ Deutsche Bank per 15 Aug. R M. 1118.— à f 59.25	„	662	42
	5			
10	Factuur van Adam, Rubino & Co., Berlijn. 5 doz. Tricot-tailles R.M. 220.— à f 59.25 . . .	„	130	35
	5			
11	Betaald voor aanleg van Gas- en Waterleiding . . .	„	34	60
	6			
12	Factuur van H. Hesselink te Rotterdam. Voor hunne zending, volgens factuur N°. 14 . .	„	768	57
	7			
13	Winkel-ontvangst, volgens Winkelboek	„	86	75
	7			
14	Betaald voor diverse onkosten, volgens Onkostenboekje	„	20	80
	9			
15	Factuur van De Leeuw & Co., alhier. Over diverse goederen volgens factuur N°. 15 . .	„	239	90
	9			
16	Verkocht aan de onderstaanden, diverse goederen volgens Verkoopboek, fol. 1, als aan: H. de Bruijn, alhier . , ... f 33.75 Mevr. de Wed. Visser, Baarn . . . . . „ 57.80 Mevr. Van Diepenheim, alhier . . . . . „ 63.—	„	154	55

Amsterdam, 10 Mei 1892.

17	Geremitteerd aan Brébant frères, Lyon. Een wissel op Crédit Lyonnais frs. 333.15 à *f* 48.10, gekocht van de Twentsche Bank en daarvoor betaald per mijne kwitantie N°. 1 op C. de Veer & Zn.	*f*	160	24
	— 11 —			
18	Teruggezonden aan Hermann & Co., Chemnitz. 36 doz. Dameskousen, volgens Verkoopboek bedragende R.M. 141.42 à *f* 59.30	„	83	72
	— 12 —			
19	Ontvangen van Mevr. van Diepenheim, alhier, ter voldoening der rekening 9 Mei. . . . *f* 63.— Af contant 5 % . . . . „ 3.15	„	59	85
	— 13 —			
20	Verkocht aan de onderstaanden, diverse goederen, volgens Verkoopboek fol. 1, als aan: J. P. de Groot, Utrecht . . . . *f* 204.80 Wed. v. Deventer „ . . . . „ 61.10	„	265	90
	— 14 —			
21	Betaald aan de Amsterdamsche Bank, per mijne kwitantie N°. 2 op C. de Veer & Zn., de traite van Elkan & Co., Reichenbach. R.M. 176.40 à *f* 59.30	„	104	61
	— 14 —			
22	Winkelontvangst van 9 – 14 Mei, volgens Winkelboek	„	416	24
	— 14 —			
23	Betaald aan diverse onkosten, volgens Onkostenboekje	„	30	70
	— 14 —			
24	Gedisponeerd ter behoeve van de huishouding . . .	„	100	—
	— 16 —			
25	Factuur van Hermann & Co., Chemnitz, voor hunne zending volgens factuur N°. 16. R.M. 419.04 à *f* 59.20	„	248	07
	— 17 —			
26	Terug ontvangen van J. P. de Groot, Utrecht: 1 doz. Dameskousen.	„	9	60
	Geleverd aan denzelfde: 2 doz. zwarte Dameskousen à *f* 12	„	24	—

Amsterdam, 18 Mei 1892.

27	Geremitteerd aan Hermann & Co., Chemnitz, in een wissel op de Deutsche Bank R.M. 1005.69 à *f* 59.25 gekocht van de Twentsche Bank en betaald per m/kwit. N°. 3 op C. de Veer & Zn.	*f*	595	87
	— 19 —			
28	Geaccepteerd de traite van Günther & Neumeister, te Schneeberg, o/ Becker & Fuld per 30 Juli. R.M. 518.— à *f* 59.30	„	307	17
	— 20 —			
29	Ontvangen van Herkenrath & Zn., alhier: diverse goederen volgens factuur N°. 18. . . .	„	166	28
	— 20 —			
30	Getrokken op J. P. de Groot, Utrecht, een wissel 8 d. z. o/ C. de Veer & Zn.	„	219	20
	— 21 —			
31	Verkocht aan B. Verbeke, Hilversum: diverse goederen, volgens verkoopboek fol. 2 . .	„	125	50
	— 21 —			
32	Winkelontvangst van 16 – 21 Mei, volgens Winkelboek	„	498	66
	— 21 —			
33	Betaald voor diverse onkosten, volgens Onkostenboek	„	5	20
	— 23 —			
34	Ontvangen van Rüdesheim & Co., Berlijn: diverse goederen, volgens factuur No. 19 R.M. 338.— à *f* 59.25	„	200	26
	— 24 —			
35	Verkocht aan de onderstaanden, diverse goederen volgens Verkoopboek, fol 2, als aan: Mevr. Dommering, alhier, ... *f* 61.64 H. van Vlissingen, Alkmaar . . . . „ 187.—	„	248	64
	— 25 —			
36	Getrokken op Mevr. de Wed. Van Deventer te Utrecht: een wissel per 1 Juni, o/ C. de Veer & Zn. . .	„	61	10
	— 26 —			
37	Geremitteerd aan Adam, Rubino & Co., Berlijn, in een wissel op Jul. Bleichröder & Co., aldaar, ter voldoening van R.M. 407.30 af 2 % kort. v. contant „ 8.14 R.M. 399.16 à *f* 59.20 Deze wissel gekocht van de Amsterdamsche Bank en per kas betaald.	„	236	30
	— 27 —			
38	Verkocht aan B. Verbeke, te Hilversum, diverse goederen volgens verkoopboek, fol. 2, ...	„	338	—

Amsterdam, 28 Mei 1892.

39	Ontvangen van Langerhuizen & Co.: £ 1000 3 % Portugal à 26⅞ % . . f 3225.— Rente 4 maanden, 23 dagen . „ 143.— Courtage ⅛ % . . . . „ 15.— Betaald p. mijne kwit. op C de Veer & Zn. N°. 4 f 2500.— „ contanten . . . . „ 883.—	f	3383	—
	28			
40	Winkelontvangst van 23—28 Mei, volgens Winkelboek	„	541	20
	28			
41	Betaald voor diverse onkosten, volgens Onkostenboek	„	9	70
	28			
42	Gedisponeerd ten behoeve van de Huishouding . . .	„	100	—
	29			
43	Verkocht aan B. Verbeke, Hilversum: diverse goederen volgens Verkoopboek, fol. 2 . .	„	236	—
	30			
44	Nota van A. P. van Dooren: Voor het maken van: 2 Kamgaren Costumes à f 15.— . . . f 30.— 3 Buckskin „ „ „ 12.— . . . „ 36.— 2 Demi-Saisons „ „ 10 — . . . „ 20.— 2 Pantalons „ „ 3.— . . . „ 6.— welk bedrag per kas betaald.	„	92	—
	30			
45	Ter incasseering gegeven aan C. de Veer & Zn., mijne kwitantie op: H. de Bruijn, alhier, ... f 33.75 Wed. Dommering, alhier . . . . „ 61.64	„	95	39
	31			
46	Afgeknipt de Coupons van 5 Obligatiën der gemeente Delft, ieder groot f 1000 à f 17.50	„	87	50
	31			
47	Ontvangen van B. Verbeke, Hilversum: In contanten . . . . f 299.50 In zijne promesse per 1 Juli . . . . „ 400.—	„	699	50
	31			
48	Winkelontvangst van 29—31 Mei, volgens Winkelboek	„	307	38

2. Het op bladz. 87 volgende Kasboek is de voortzetting van dat op bladz. 64; — de bedragen in ontvangsten en uitgaven, waarmede het aanvangt, stellen de som der tellingen van dat op bladz. 64 voor; deze totaalcijfers mogen echter in de doorloopende bewerking, door U gemaakt, niet worden opgenomen.

Fol. 1. **Het Kasboek.** *Fol. 1.*

ONTVANGSTEN. 1892.						UITGAVEN. 1892.					
		(Overgebracht van bl. 64)....	f	12080	33			(Overgebracht van bladz. 64)	f	2373	05
Mei.	7	Van Winkelontvangst...............	„	86	75	Mei.	2	Per C. de Veer & Zn.:			
„	10	„ C. de Veer & Zn.:						voor geremitteerd.............	„	8000	—
		voor m/dispositie No. 1.........	„	160	24	„	3	„ Kas-Vereeniging:			
„	12	„ Mevr. v. Diepenheim:						voor traite van **Otto & Wilhelm,**			
		ter voldoening der rek. van 9 Mei	„	63	—			Berlijn, R.M. 268.24 à f 59.30...	„	159	06
„	14	„ C. de Veer & Zn.:				„	3	„ P. Adriaan:			
		voor m/dispositie No. 2.........	„	104	61			voor Premie van Assurantie en			
„	14	„ Winkelontvangst...............	„	416	24			Polis.......................	„	47	—
„	18	„ C. de Veer & Zn.:				„	5	„ H. Besselink:			
		voor m/dispositie No. 3.........	„	595	87			voor aanleg Gas- en Waterleiding	„	34	60
						„	7	„ Diverse Onkosten..............	„	20	80
						„	10	„ Brébant frères, Lyon:			
						„		voor remise f333.15, van de			
						„		Twentsche Bank gekocht à f48.10	„	160	24
						„	12	„ 5 % korting over f63.—.......	„	3	15
						„	14	„ Amsterdamsche Bank:			
								traite van **Elkan & Co.**, Reichen-			
								bach, R.M. 176.40 à f59.30.....	„	104	61
						„	14	„ Diverse Onkosten..............	„	30	70
						„	14	„ Huishouding..................	„	100	—
						„	18	„ Hermann & Co., Chemnitz, voor			
								m/remise R.M. 1005.69, gekocht			
								van de Twentsche Bank à f59.25	„	595	87
		*) Transporteeren Fol. 2....	f	13507	04			Transporteeren Fol. 2....	f	11629	08

*) Wanneer een der beide bladzijden van het Kasboek is volgeschreven, worden de totaaltellingen van beide bladzijden er onder geplaatst en op de volgende bladzijde (zie bladz. 88) overgebracht. Transporteeren fol. 2 beteekent dat het totaal bedrag op het volgende folio moet worden overgebracht.

Fol. 2. **Het Kasboek.** Fol. 2.

ONTVANGSTEN.

1892.				
		Van Transport	f	13507 04
Mei.	20	„ J. P. de Groot, Utrecht: voor m/traite o/ C. de Veer & Zn.	„	219 20
„	21	„ Winkelontvangst	„	498 66
„	25	„ Wed. v. Deventer, Utrecht: voor m/traite o/ C. de Veer & Zn.	„	61 10
„	28	„ C. de Veer & Zn.: voor m/ dispositie No. 4	„	2500 —
„	28	„ Winkelontvangst	„	541 20
„	30	„ H. de Bruijn, alhier	„	38 75
„	30	„ Wed. Dommering, alhier	„	61 64
„	31	„ Afgeknipte Coupons van 5 Obligat. Gemeente Delft	„	87 50
„	31	„ B. Verbeke, Hilversum	„	699 50
„	31	„ Winkelontvangst	„	307 38
			f	18516 97
Juni.	1	Van saldo op 31 Mei	f	2286 —

UITGAVEN.

1892.				
		Per Transport	f	11629 08
Mei.	20	„ C. de Veer & Zn.: voor m/ remise, wissel Utrecht	„	219 20
„	21	„ Diverse Onkosteu	„	5 20
„	25	„ C. de Veer & Zn: voor ter inkasseering gegeven	„	61 10
„	26	„ Adam, Rubino & Co., Berlijn: voor m/ remise R.M. 399.16 van de Amst. Bank gekocht à f 59.20	„	236 30
„	28	„ Langerhuizen & Co.: voor £ 1000 3 % Portugal	„	3383 —
„	28	„ Diverse Onkosten	„	9 70
„	28	„ Huishouding	„	100 —
„	30	„ A. P. van Dooren: voor z/ nota, wegens gemaakte kleedingstukken	„	92 —
„	30	„ C. de Veer & Zn.: diverse kwitantiën ter incasseering	„	95 39
„	31	„ B. Verbeke, Hilversum: voor z/ promesse per 1 Juli	„	400 —
„	31	„ Saldo in Kas	„	2286 —
			f	18516 97

3. Ter aanvulling van het op bladz. 74 aangevangen inkoopboek, volgt hier de verdere bewerking op verkorte wijze, d. w. z. dat van de Facturen No. 5 – 12 alléén het zakelijk deel in de bewerking is opgenomen. Bovendien zal men in dit Inkoopboek eene aanteekening vinden van de retourzending op 17 Mei (zie bl. 75).

(Inkoopboek.) *Fol. 1.*

	— 1 —		
5	Revillon frères, Roubaix. Credt. Zie factuur No. 5, frs. 875.50 à f 48.20. *Per 28 Mei.*	f	421 99
	— 1 —		
6	Jansen & Tilanus, Vriezenveen. Credt. Zie factuur N°. 6. *Per 28 Juli.*	„	348 —
	— 1 —		
7	Elkan & Co., Reichenbach i/V. Credt. Zie factuur N°. 7. R.M. 176.40 à f 59.30	„	104 61
	— 1 —		
8	Rüdesheim & Co., Berlijn. Credt. Zie factuur N°. 8. R-M. 1118 à f 59.30. *Per 15 Augustus.*	„	662 97
	— 1 —		
9	A. G. Willing, Amsterdam. Credt. Zie factuur N°. 9. *Per 30 Juli.*	„	137 20
	— 1 —		
10	Brébant frères, Lyon. Credt. Zie factuur N°. 10. frs. 333.15 à f 48.20	„	160 58
	— 1 —		
11	Gunther & Neumeister, Schneeberg. Credt. Zie factuur N°. 11. R.M. 518.— à f 59.30. *Per 30 Juli.*	„	307 17
	— 1 —		
12	G. H. Klatte, Amsterdam. Credt. Zie factuur N°. 12. *Per 30 Juli.*	„	188 20
	— 5 —		
13	Adam, Rubino & Co., Berlijn. Credt. 5 doz. Tricot-Tailes, Grootte 1. 2. 3. 4. 5 / 1. 1. 1. 1. 1 doz. à R.M. 44.—, R.M. 220.— à 59.25. Op 30 dagen met 2 % of 3 m. netto.	„	130 35

Fol. 2. Amsterdam, 6 Mei 1892.

14	H. Hesselink, Rotterdam.	**Credt.**			
	1 pc. Kamgaren 44 yards = 55⅔ el à *f* 2.50	*f* 146.67			
	1 „ „ 58 „ „ 77⅓ „ „ „ 3.—	„ 232.—			
	1 coup. „ „ 45 „ „ „ 1.50	„ 67.50			
	1 pc. Fransche Bukskin 48 „ „ „ 1.50	„ 72.—			
	1 „ Engelsche „ 60 „ „ „ 3.40	„ 204.—			
	1 „ Duitsche „ 46½ „ „ „ 1.30	„ 60.45			
	1 „ Hollandsche „ 24 „ „ „ 1.10	„ 26.40			
		f 809.02			
	af 5%	„ 40.45	*f*	768	57
	Per 6 November.				
	9				
15	De Leeuw & Co., alhier.	**Credt.**			
	2 pc. Cachimir, 90 yards = 120 el à 45	*f* 54.—			
	4 „ Kleedjesstof, 186 „ „ 248 „ „ 40	„ 99.—			
	2 „ Zwart fancy 102 „ „ 136 „ „ 35	„ 47.60			
	4 „ Dameslaken 132 „ „ 176 „ „ 25	„ 44.—			
		f 244.80			
	af 2%	„ 4.90	„	239	90
	Per 9 Augustus.				
	16				
16	Hermann & Co., Chemnitz.	**Credt.**			
	24 doz. zwarte Dameskousen à R.M. 8.—	R.M. 192.—			
	24 „ „ „ „ „ 12.—	„ 288.—			
		R.M. 480.—			
	Skonto 10% . .	„ 48.—			
		R.M. 432.—			
	Contant 3%. . .	„ 12.96			
	à *f* 59.20. . . .	R.M. 419.04	„	248	07
	17				
17	J. P. de Groot, Utrecht.	**Credt.**			
	Voor van hem terug ontvangen:				
	1 dozijn Dameskousen		„	9	60
	20				
18	Herkenrath & Zn., alhier.	**Credt.**			
	4 pc. Championvoering 300 yards (400 el) à 20	*f* 80.—			
	4 „ Damesvoering 240 „ (320 el) „ 17	„ 54.40			
	2 „ Mouwvoering 126 „ (168 el) „ 21	„ 35.28			
		f 169.68			
	Contant 2%. . . .	„ 3.40	„	166	28
	23				
19	Rüdesheim & Co., Berlijn.	**Credt.**			
	2 doz. witte Heeren-pantalons à R.M. 72	R.M. 144.—			
	2 „ „ Piquévesten „ „ 49	„ 98.—			
	1 „ „ Colberts „	„ 96.—			
	Per 8 Sept.	R.M. 338.—			
	à *f* 59.25		„	200	26

4. Voor het Verkoopboek vinden we in de opgaven aanleiding tot het maken der onderstaande beschrijvingen.

(Verkoopboek.)

Amsterdam, 9 Mei 1892. *Fol. 1.*

1	H. de Bruyn, alhier:	**Debt.**			
	½ dozijn Overhemden zonder b. en m. .	*f* 24.—			
	1 „ Boorden, Gladstone	„ 4.50			
	½ „ Manchetten, Grevy.	„ 3.—			
	3 Dassen . . . . . . , ...	„ 2.25	*f*	33	75
	9				
2	Mevr. de Wed. H. Visser, Baarn:	**Debt.**			
	12 meter Thibet à *f* 1.80	*f* 21.60			
	1 dozijn Linnen Zakdoeken	„ 7.—			
	2 „ Dameskousen à *f* 9.60	„ 19.20			
	2 Tafelkleeden . . „ „ 5.—	„ 10.—	„	57	80
	9				
3	Mevrouw Van Diepenheim, alhier:	**Debt.**			
	9 el Peluche, Bronze, à *f* 1.60 . . .	*f* 14.40			
	3 Tricot Tailles N°. 4 „ „ 3.50	„ 10.50			
	36 el Kleedjesstof. . „ „ 0.60	„ 21.60			
	15 „ Rips foulé . . „ „ 1.10	„ 16.50	„	63	—
	11				
4	Hermann & Co., Chemnitz:	**Debt.**			
	Voor teruggezonden, wegens beschadiging:				
	36 doz. Dameskousen N°. 908 à 4.50	R.M. 162.—			
	Skonto 10%.	„ 16.20			
		R.M. 145.80			
	Contant 3%.	„ 4.38			
		R.M. 141.42			
	à *f* 59.20		„	83	72
	13				
5	De Volgenden	**Debt.**			
	Voor geleverd aan de onderstaanden:				
	J. P. de Groot, Utrecht:				
	1 doz. Overhemden met b. en m. . . .	*f* 36.—			
	2 „ Linnen Zakdoeken à *f* 5,— . . .	„ 10.—			
	1 „ Jäger Pantalons	„ 36.—			
	1 „ „ Borstrokken	„ 42.—			
	12 el Peluche Gris à *f* 1.60	„ 19.20			
	18 „ zwart Cachemir „ „ 1.40	„ 25.20			
	18 „ Rips foulé, coul. „ „ 1.10	„ 19.80			
	1 doz. Dameskousen	„ 9 60			
	2 Tricot Tailles N°. 2	„ 7.—	„	204	80
	Wed. v. Deventer, Utrecht:				
	15 el zwart Cachemir à *f* 1.20	*f* 18.—			
	32 „ Kleedjesstof. . „ „ 0.60	„ 19.20			
	16 „ Dameslaken. . „ „ 0.35	„ 5.60			
	1 doz. Jongensfronts	„ 4.80			
	1 „ Lavalières	„ 3.—			
	3 „ Halflinnen Zakdoeken à *f* 3.50	„ 10.50	„	61	10

Fol. 2. Amsterdam 17 Mei 1892.

6	J. P. de Groot, Utrecht. **Debt.**				
	2 doz. zwarte dameskousen à *f* 12		*f*	24	—
	21				
7	B. Verbeke, Hilversum. **Debt.**				
	1 doz. Overhemden, zonder b. en m. .	*f* 30.—			
	1/2 „ „ „ „ „ „ .	„ 24.—			
	4 „ Boorden, Gladstone à *f* 4.50 .	„ 18.—			
	3 „ Linnen Zakdoeken „ „ 6.— .	„ 18.—			
	3 „ „ „ „ „ 4.50 .	„ 13.50			
	1/4 „ Cachenez, coul.	„ 7.50			
	1/4 „ „ wit	„ 8.50			
	6 Dassen	„ 6.—	„	125	50
	24				
8	De Volgenden **Debt.**				
	Voor aan de onderstaanden geleverd:				
	Mevr. Dommering, alhier:				
	18 el Cachemir noir à *f* 1.—	*f* 18.—			
	34 „ Kleedjesstof „ „ 0.60	„ 20.40			
	12 „ Zwart Fancy „ „ 0.50	„ 6.—			
	16 „ Voering „ „ 0.24	„ 3.84			
	1 dozijn Linnen-zakdoeken	„ 5.—			
	1 „ Kinderkousen „Betty"	„ 8.40	„	61	64
	H. van Vlissingen, Alkmaar:				
	1 Kamgaren costuum	*f* 58.—			
	1 Buckskin id.	„ 45.—			
	1 Demi-saison	„ 30.—			
	1 dozijn Overhemden, zonder b. en m.	„ 36.—			
	2 „ Boorden, Turenne à *f* 4.— .	„ 8.—			
	1 „ Manchetten, Palmerston . . .	„ 5.—			
	1 „ Linnen Zakdoeken	„ 5.—	„	187	—
	27				
9	B. Verbeke, Hilversum. **Debt.**				
	2 doz. witte Heeren-pantalons à *f* 5.—	*f* 120.—			
	2 „ „ piqué vesten „ „ 3.50	„ 84.—			
	1 „ „ colberts „ „ 7.50	„ 90.—			
	2 „ kat. pantalons n°. 72 „ „ 22.—	„ 44.—	„	338	—
	29				
10	B. Verbeke, Hilversum. **Debt.**				
	1 kamgaren Costuum, met satijn gevoerd	*f* 65 —			
	1 Buckskin „ „ „ „	„ 52.—			
	1 „ „ gewoon „	„ 45.—			
	1 Demi-saison met satijn „	„ 40.—			
	2 Pantalons	„ 34.—	„	236	—

5. Nu de eerste der beide hoofdverrichtingen — het aanteekenen der handelingen — op de ons verstrekte gegevens is toegepast, kunnen we een stap verder gaan en ook de tweede hoofdbewerking verrichten: het beschrijven van de gevolgen, die uit de handelingen voortvloeien.

6. Uit hetgeen in § 8 en 9 (bladz. 28—34) hieromtrent is gezegd, zal men, zoowel omtrent den aard van die gevolgen, als omtrent de wijze, waarop ze worden beschreven, voldoende zijn ingelicht, en kan ik mij er toe bepalen om, met verwijzing naar § 8 en 9, hier in herinnering te brengen:

a. dat, voor het beschrijven der gevolgen, naar de methode van het Enkel-Boekhouden, alleen wordt gevorderd, dat men de betrekking vermelde, waarin de persoon, met wien is gehandeld, tengevolge van de handeling verkeert. (§ 8 : 5)

b. dat die betrekkingen zich oplossen in één van de beide toestanden:

„Schuldig zijn" of **„te vorderen hebben"**

en met behulp van de woorden Debet en Credit worden aangewezen. (§ 8 : 8—20)

c. dat, indien de gevolgen van elke op zich zelf staande handeling in eene afzonderlijke beschrijving wordt gegeven, het aldus gevormde Journaal, naar de Dagelijksche Methode is ingericht — en indien de gevolgen van handelingen van denzelfden aard, gedurende zeker tijdsverloop, in ééne beschrijving worden vereenigd, het daaruit verkregen Journaal volgens de Maandelijksche (enz.) Methode is samengesteld.

7. Laat ons allereerst, naar aanleiding van de handelingen, in ons Memoriaal beschreven, een journaal volgens de dagelijksche methode formeeren, om later hetzelfde boek, ook volgens de maandelijksche methode, uit de hulpboeken te kunnen samenstellen.

§ 18. Journaal Enkel Boekhouden (Dagelijksche Methode.)

Memoriaal.

De leerling gebruike hierbij het door hem zelven opgestelde memoriaal.

1. **Heden open ik mijne Handelszaak, waarin ik als bedrijfskapitaal breng *f* 25000.**
De eigenaar van de Zaak, die door den inbreng van dit kapitaal, eene vordering op haar heeft verkregen, wordt daarvoor gecrediteerd.

2. **Bij de Nederl. Hypotheekbank gesloten, eene 1ste Hypotheek op mijn huis, à 4¼ % rente, groot *f* 10000.—**
Daar de Ned. Hypotheekbank door deze handeling eene, zij het ook voorwaardelijke vordering heeft, moet zij worden gecrediteerd.

3. **Betaald het Onderstaande, enz. *f* 2373.05.**
Uit deze betalingen ontstaan geene betrekkingen met personen. Er valt dus in het Journaal niets te vermelden.

4. **Nota ontvangen van:**
J. ARIONI, voor étalage-artikelen *f* 64.40 enz.
De in dezen post genoemde personen hebben eene vordering op de zaak, hetzij wegens de door hen geleverde goederen, hetzij wegens diensten, die zij ten behoeve van de zaak hebben verricht.

5. **Gekocht van de Onderstaanden, diverse goederen, volgens bijgevoegde facturen, enz.** (Zie bladz. 69.)
Doordien het hier betreft de betrekkingen van verschillende personen, wegens handelingen van denzelfden aard, die gelijktijdig hebben plaats gehad, te beschrijven, kunnen ze, voor zoover de ruimte van de bladzijde in het Journaal het toelaat, in één post worden vereenigd, waarvan de aanhef luidt: „De Volgenden **Credt.**" opdat de omschrijving slechts eenmaal behoeft te worden gegeven.
Men zal bemerken, dat de buitenlandsche verkoopers elk afzonderlijk zijn genoemd, terwijl de binnenlandsche onder den gemeenschappelijken naam van Diverse Crediteuren in den post voorkomen.
Zie hierover de aanteekening op bladz. 99 en 100.

Journaal.

Amsterdam, 1 Mei 1892.

1	B. Visser, Amsterdam. **Credt.**		
	voor het door hem ingebrachte kapitaal. . , ...	*f* 25000	—
	— 1 —		
2	Ned. Hypotheekbank ([1]). **Credt.**		
	voor 1e Hypotheek op het huis Vijzelstraat N°. 1, tegen 4¼ % rente (Zie omtrent dezen post de aanteekening op bladz. 99).	„ 10000	—
	Zie hierover § 9 : 8 bl. 37 in verband met de posten No. 4, 12, 25 en 33 van het memoriaal bl. 4.		
	— 1 —		
3	Diverse Crediteuren ([2]). **Credt.**		
	voor ontvangen nota's van:		
	J. Arioni, alhier, . . *f* 64.40		
	Grootveld & Zn. „ . . . . „ 38.50		
	Vos & Le Grand „ . . . . „ 118.75	„ 221	65
	(Zie de aanteekening op bl. 99).		
	— 1 —		
4	De Volgenden, **Credt.**		
	voor van de onderstaanden gekochte goederen, als van:		
	Otto & Wilhelm, Greiz i/V.		
	R.M. 268.24 à *f* 59.30	„ 159	06
	Hermann & Co., Chemnitz.		
	R.M. 728.07 à *f* 59.30	„ 431	75
	Adam, Rubino & Co., Berlijn.		
	R.M. 407.30 à *f* 59.30	„ 241	53
	Revillon Frères, Roubaix.		
	Frs. 875.50 à *f* 48 20	„ 421	99
	Elkan & Co., Reichenbach i/V.		
	R M. 176.40 à *f* 59.30	„ 104	61

Memoriaal.

6. **Geremitteerd aan C. de Veer & Zoon, alhier *f* 80000.—.**
C. de V. & Z. worden de van ons ontvangen *f* 8000.— aan ons schuldig en moeten er dus voor worden gedebiteerd.

7. **Betaald aan de Kasvereeniging de traite van O. & W. te B., R. M. 268.24 *f* 159.06.**
Het betreft hier het betalen van een wissel, die door O. & W. op Visser is getrokken, zoodat daardoor de vordering van O. & W. heeft opgehouden te bestaan en zij dus ophouden credit te zijn.

8. **Betaald aan P. Adriaan enz. *f* 47.—.**
Zie § 9 : 8, bladz, 37.

9. **Geaccepteerd de traite van Rüdesheim & Co. te Berlijn o/Deutsche Bank per 15 Aug. R. M. 1118 à *f* 59.25 *f* 662 42.**
Door den wissel van R. & Co. te accepteeren, heeft Visser zich verbonden om aan den houder van den wissel op 15 Aug. bovenstaand bedrag te betalen, en daar R. & Co. dientengevolge ophouden credit te zijn, worden ze gedebiteerd.

10, **Factuur van A, R. & Co., te Berlijn, R. M. 220 à *f* 59.25.**

Journaal.

Amsterdam, 1 Mei 1892.

5	De volgenden: **Credt.**		
	Voor van de onderstaanden gekochte goederen, als van:		
	Rüdesheim & Co., Berlijn.		
	R.M. 1118.— à *f* 59.30	*f* (62	97
	Brébant Frères, Lyon.		
	fr. 333.15 à *f* 48.20	„ 160	58
	Günther & Neumeister, Schneeberg.		
	R.M. 518.— à *f* 59.30	„ 307	17
	Diverse Crediteuren:		
	Weinberg & Weil, Crefeld . *f* 98.40		
	Jansen & Tilanus, Vriezenveen „348.--		
	A. G. Willing, Amsterdam „137 20		
	G. H. Klatte, idem „188.20	„ 771	80
	— 2 —		
6	C. de Veer & Zn., alhier. **Debt.**		
	Voor geremitteerd.	„ 8000	—
	— 3 —		
7	Otto & Wilhelm, Berlijn. **Debt.**		
	Voor betaald h/traite:		
	R.M. 268.24 à *f* 59.30	„ 159	06
	— 4 —		
8	Rüdesheim & Co , Berlijn. **Debt.**		
	Voor geaccepteerd hunne traite o/ Deutsche Bank per 15 Aug.		
	R.M. 1118.— à *f* 59.25	„ 662	42
	— 5 —		
9	Adam, Rubino & Co., Berlijn **Credt.**		
	Voor geleverde goederen:		
	R.M. 220 à *f* 59.25	„ 130	35

Memoriaal.		Journaal. Amsterdam, 6 Mei 1892.		
11. **Betaald voor aanleg van Gas- en Waterleiding.**		Zie § 9 : 8 bladz. 37.		
12. **Factuur van H. Hesselink, Rotterdam, voor geleverde goederen *f* 768.57.**	10	— 6 — Diverse Crediteuren. **Credt.** Voor factuur van H. Hesselink .	*f* 768	57
13 en 14 kunnen stilzwijgend worden voorbijgegaan.				
15 wordt op dezelfde wijze als 12 behandeld.	11	— 9 — Als post 10.		
16. **Verkocht aan de Onderstaandeu enz.** **H. de Bruin, alhier *f* 33.75.** **Wed. Visser, Baarn 57.80** **Mevr. v. Diepenheim 63.—**	12	— 9 — Diverse Debiteuren ([3]) **Debt.** Voor aan de onderstaande verkochte goederen, als aan: H. de Bruyn, alhier . . . *f* 33.75 Wed. Visser, Baarn . . . „ 57.80 Mevr. v. Diepenheim, alhier „ 63.— Zie de aanteekening op bladz. 101.	„ 154	55
17. **Geremitteerd aan Brébant frères, Lyon, een wissel op Credit Lyonnais fr. 333.15, gekocht van de Tw. Bank en betaald per m/kwit. op C. de Veer & Zn.**	13	— 10 — Brébant frères, Lyon, **Debt.** Voor m/remise in een wissel op Crédit Lyonnais, *fr.* 333.15 à *f* 48.10	„ 160	24
Uit deze handeling ontstaat zoowel eene betrekking met Brébant frères, die voor de hun gezonden fr 333.15 moeten wörden gedebiteerd, — als met de Veer, die, omdat zij den door ons van de Tw. Bank gekochten wissel hebben betaald, moeten worden gecrediteerd.	14	— 10 — C. de Veer & Zn., alhier, **Credt.** Voor mijne dispositie op hen No. 1	„ 160	24
18. **Teruggezonden aan Hermann & Co., Chemnitz, 36 doz. kousen R.M. 141.42 f 83.72.** In het journaal behoort te worden aangetoond, dat door de teruggezonden goederen, de vordering van H. en Co. met R.M. 141.42 = f 83.72 is verminderd, zoodat zij daarvoor worden gedebiteerd.	15	— 11 — Hermann & Co., Chemitz. **Debt.** Voor geretourneerd. 36 doz. kousen R. M. 141.42, à *f* 59.30.	„ 83	72
19. **Ontvangen van Mevr. v. Diepenheim ter vold. der rek, 9 Mei *f* 63.—** **af Contant 5% 3.15** **59,85** Ofschoon, tengevolge der verleende korting, slechts f 59.85 is ontvangen, moet de beschrijving zoodanig worden ingericht, dat het teniet gaan eener schuld, groot f 63.— er uit blijke.	16	— 12 — Diverse Debiteuren ([4]). **Credt.** Door Mevr. van Diepenheim ter voldoening der rekening van 9 Mei betaald. . . . . . . Zie de aanteekening op bladz. 101.	„ 63	—
20. **Verkocht aan de Onderstaanden** enz.	17	— 13 — Als post 12.		
21. **Betaald aan de Amsterdamsche Bank per m/kwit. No. 2 op C. de Veer & Zn, de traite van Elkan & Co., R.M. 179.40 *f* 104.61.**	18	— 14 — Elkan & Co., Reichenbach. **Debt.** Voor betaald h/traite R.M. 179.40 à *f* 59.30	„ 104	61
De betaling van den door E. en Co. op Visser getrokken wissel, wordt ten onzen behoeve door de Veer gedaan, zoodat beider betrekking in het Journaal moet worden beschreven.	19	— 14 — C. de Veer en Zn., alhier, **Credt.** Voor mijne dispositie op hen No 2	„ 104	61

Memoriaal.		Journaal. Amsterdam, 14 Mei 1892.		
22 en 23 hebben geenerlei betrekking ten gevolge.				
24. **Gedisponeerd ten behoeve van de huishouding *f* 100.** Beteekent, dat door den eigenaar *f* 100 uit de kas is genomen, ten behoeve van zijne huishouding, welk bedrag hij aan de zaak schuldig wordt.	20	B. Visser. **Debt.** Voor gedisponeerd	*f* 100	—
25. **Factuur van Hermann & Co. enz.**	21	— 16 — Hermann & Co., Chemnitz. **Credt.** Voor geleverde goederen R.M. 419.04 à *f* 59 20 . . .	„ 248	07
26. **Terug ontvangen van J. P. de Groot:** **1 Doz. Dameskousen . . *f* 9.60** **Geleverd aan denzelfden:** **2 Doz. zwarte Dameskousen „ 24.—**	22	— 17 — Diverse Debiteuren. **Credt.** Voor door J. P. de Groot teruggezonden goederen . . . . . . (Zie de aanteekening op bladz. 101).	„ 9	60
Zoowel wegens de retourzendlng, als wegens de op nieuw gedane levering, ontstaat eene betrekking, die in de posten 22 en 23 is beschreven.	23	— 17 — Diverse Debiteuren. **Debt.** Voor aan J. P. de Groot gel. goederen	„ 24	—
27. **Geremitteerd aan Hermann & Co. in een wissel op de Deutsche Bank R.M. 1005.69 à *f* 59.25 gekocht van de Tw. Bank en betaald per m/ kwit. op C. de Veer & Zn.**	24 25	— 18 — Als post 13 en 14.		
28. **Geaccepteerd de traite van G. & N.**	26	— 19 — Als post 8.		
29. **Ontvangen van Herkenrath & Zn.: Diverse goederen,** volg. factuur ***f* 166.28**	27	— 20 — Diverse Crediteuren. **Credt.** Voor factuur van Herkenrath & Zn.	„ 166	28
30. **Getrokken op J. P. de Groot, een wissel 8 d. z. o/ C. de Veer & Zn. *f* 219.20.**	28	— 20 — Diverse Debiteuren. **Credt.** Voor mijne traite op J. P. de Groot	„ 219	20
In de uitdrukking „o/ C. de Veer & Zn" ligt stilzwijgend opgesloten, dat de wissel aan de V. ter inkasseering is toegezonden, zoodat zij het bedrag daarvan aan ons schuldig worden, terwijl de Groot, die geacht wordt onze traite te zullen betalen, te gelijker tijd ophoudt schuldig te zijn.	29	— 20 — C. de Veer & Zn., alhier. **Debt.** Voor m/ remise in een wissel op J. P. de Groot, Utrecht	„ 219	20
31. **Verkocht aan B. Verbeke** enz.	30	— 21 — Diverse Dibiteuren. **Debt** Voor aan B. Verbeke gel. goederen	„ 125	50
34. **Ontvangen van Rüdesheim & Co.** enz.	31	— 23 — Als post 21.		
35. **Verkocht aan de onderstaanden.**	32	— 24 — Als post 12.		
36. **Getrokken op Mev. de Wed. van Deventer.**	33 34	— 25 — Als post 28 en 29.		
37. **Geremitteerd aan Adam, Rubino & Co., in een wissel op J. Bleichröder, ter voldoening van . . . . M.R. 407.30** **af 2 % Contant . . . „ 8.14** **R.M, 399.16** **Gekocht v/d Amsterd. Bank en betaald 236.30** Deze handeling dient te worden voorgesteld als ware de 407.30 aan A., R. & Co. geremitteerd.	35	— 26 — Adam, Rubino & Co., Berlijn. **Debt.** Voor geremitteerd. . R.M. 399.16 zijnde onder aftrek van 2% „ 8.14 ter voldoening van . R.M. 407.30 à *f* 59.20	„ 236	30

Memoriaal.		Journaal. Amsterdam, 27 Mei 1892.		
38. **Verkocht aan B. Verbeke** enz.	36	Als post 30.		
		— 28 —		
39. **Ontvangen van Langerhnizen & Co.: £ 1000 3 % Portugal . . . . . f 3383.— waarvoor betaald: per m/ kwit. op C.r de Veer & Zn. f 2500.— per Contanten . . . . „ 883.—** De handeling met Langerhuizen heeft geene betrekking ten gevolge, omdat de geleverde effecten dadelijk zijn betaald. Daar deze betaling echter gedeeltelijk door C. de Veer & Zn. ten onzen behoeve is gedaan, moet de hierdoor met de V. ontstaande verhouding, in een journaalpost worden aangewezen.	37	C. de Veer en Zn., alhier, **Cred.** Voor mijne dispositie op hen No. 4	f 2500	—
		— 28 —		
42. **Gedisponeerd ten behoeve van de huishouding f 100.—**	38	Als post 20.		
		— 29 —		
43. **Verkocht aan B. Verbeke** enz.	39	Als post 30.		
44. **Nota van A. P. van Dooren** enz. Daar de betaling tegelijk met de inlevering van de Nota is geschied, heeft deze handeling geene verdere gevolgen.				
		— 30 —		
45. **Ter inkasseering gezonden aan C. de Veer & Zn., m/ kwit. op H. de Bruyn f 33.75 Wed. Dommering „ 61.64** Zie de toelichting van post 30 op bladz. 97.	40	Diverse Debiteuren. **Credt.** Voor mijne dispositie op H. de Bruyn, alhier . . . f 33.75 Wed. Dommering. . . . „ 61.64	„ 95	39
		— 30 —		
	41	C. de Veer & Zn., alhier, **Debt** Voor diverse kwit. ter incasseering	„ 95	39
46. **Afgeknipt de Coupons** enz.				
		— 31 —		
47. **Ontvangen van B. Verbeke: In Contanten . . . . f 299.50 en in z/ promesse per 1 Juli . . . „ 400.—** Ofschoon Verbeke feitelijk slechts 299.50 heeft betaald, — de promesse immers is slechts eene belofte tot betaling op een later tijdstip — wordt hij toch voor de volle f 699.50 gecrediteerd, omdat de som, die hij in werkelijkheid nog schuldig blijft, in de aan Visser afgegeven promesse als het ware is belichaamd.	42	Diverse Debiteuren. **Credt.** Voor ontvangen van B. Verbeke, Hilversum	„ 699	50

§ 19. **Aanteekeningen op eenige Journaalposten.**

(1) **Bladz. 94. No. 2.**

Ik heb de Nederl. Hypotheekbank, voor de van haar op hypotheek genomen gelden gecrediteerd, om aldus van het bestaan der schuld te doen blijken. Uit een wetenschappelijk oogpunt valt misschien op deze leer wel iets aan te merken, omdat het hier niet een gewone — z.g. boekschuld — maar eene hypothecaire — dus eene voorwaardelijke schuld betreft. Toch zal men in het Enkel Boekhouden moeielijk een anderen weg kunnen inslaan, en daarom stel ik voor, bij dergelijke handelingen, als het sluiten van hypotheek, beleening of prolongatie, steeds den persoon, **van** wien geld wordt opgenomen, te crediteeren, en dengene, **aan** wien geld wordt verstrekt, te debiteeren. Volledigheidshalve zou men achter den naam van den persoon, den aard van de handeling kunnen vermelden, door de bijvoeging van **Hypotheek-, Beleening-** of **Prolongatierekening,** zoodat post 2 zou kunnen luiden:

Nederl. Hypotheekbank (Hypotheekrekening). **Credt.**
voor 1ste Hypotheek op het huis Vijzelstraat 15 à $4^1/_4$ % f 10.000.—

(2) No. 3. Onder den naam van **Diverse Crediteuren** worden de betrekkingen van een groep van personen voorgesteld, die oorspronkelijk iets te vorderen hebben, terwijl men zich onder dien van **Diverse Debiteuren** een overzicht verschaft van de betrekkingen, waarin men verkeert, ten aanzien van de personen, die oorspronkelijk schuldig zijn.

De reden voor het gebruik dezer benamingen, vindt zijn grond in de omstandigheid, dat in den handel op twee verschillende manieren wordt afgerekend. Met handelsvrienden, met wie voortdurend wederzijdsche handelsbetrekkingen worden onderhouden, wordt doorgaans overeengekomen, dat niet elke post op zich zelf zal worden afgerekend, doch dat die afrekening aan het einde van zeker tijdsverloop zal geschieden, door **schuldcompensatie,** d. w. z. dat de wederzijdsche vorderingen, gedurende dat tijdsverloop, tegenover elkaar worden gebracht, zoodat alleen het verschil behoeft te worden betaald. In dat geval zegt men dat de personen met elkaar in Rekening-Courant staan.

Het komt echter ook dikwijls voor, dat men zaken doet met personen, zonder dat dit tot het aanknoopen van voortdurende betrekkingen aanleiding geeft, in welk geval dan ook elke post op zich zelf en in het oorspronkelijk bedrag wordt afgerekend.

Terwijl nu de handelsvrienden van de eerste categorie, n.l. die, met welke men in Rekening-Courant staat, onder hun eigen naam worden gedebiteerd en gecrediteerd, (zooals bijv. het geval is met C. de Veer & Zn., zie post 6) worden de betrekkingen van hen, van

wie men weet of veronderstelt, dat men niet voortdurend zaken met hen zal doen, op eene gemeenschappelijke rekening beschreven, en wel op de rekening

Diverse Debiteuren

wanneer er sprake is van personen, die goederen gekocht hebben of aan wie gelden, wissels enz. zijn verstrekt of diensten zijn verleend, terwijl op de rekening van

Diverse Crediteuren

de betrekkingen worden vermeld van diegenen, die goederen enz. hebben geleverd of die diensten hebben bewezen.

De volgende voorbeelden zullen dit nog nader toelichten.

Memoriaalpost 4.
Nota ontvangen van:
J. Arioni, voor étalage-artikelen *f* 64.40
Grootveld & Zn. voor schilderwerk *f* 38.50
Vos & Le Grand voor winkelmeubelen *f* 118.75

Van de in dezen post genoemde firma's kan worden verondersteld, dat we er slechts enkele malen in betrekking mede zullen komen. Ten einde nu de administratie niet noodeloos uit te breiden, worden ze **niet** onder hun eigen naam gecrediteerd, maar worden ze onder de collective rekening van Diverse Crediteuren opgenomen, vandaar dat de Journaalpost luidt:

Diverse Crediteuren.		**Credt.**
Voor ontvangen nota's van:		
J. Arioni, alhier, ...	*f* 64.40	
Grootveld & Zn. „	„ 38.50	
Vos & Le Grand „	„ 118.75	*f* 221.65

Wanneer later aan deze personen het verschuldigde wordt betaald en zij dus ophouden Credit te zijn, moeten zij onder den zelfden naam, waaronder zij voor hunne vordering zijn gecrediteerd, worden gedebiteerd, zoodat de post alsdan zal luiden (verondersteld dat aan allen op denzelfden dag wordt betaald):

Diverse Crediteuren.		**Debt.**
Voor betaald aan:		
J. Arioni, alhier.	*f* 64.40	
Grootveld & Zn. „	„ 38.50	
Vos & Le Grand „	„ 118.75	*f* 221.65

Men zal licht begrijpen, dat de administratie hierdoor belangrijk wordt vereenvoudigd. Immers, indien alle personen, ook die, met wie in de oorspronkelijke sommen wordt afgerekend, onder hun eigen naam in het Journaal werden gedebiteerd en gecrediteerd, dan zou men in het

Grootboek ook voor elk eene afzonderlijke rekening moeten openen, terwijl, door de rekeningen Diverse Debiteuren en Diverse Crediteuren te gebruiken, de betrekkingen van verschillende personen op ééne rekening worden vereenigd.

(3)
Memoriaalpost 16.
Verkocht aan de onderstaanden:
H. de Bruin, alhier, *f* 33.75
Wed. Visser, Baarn, *f* 57.80
Mevr. Van Diepenheim, alhier, . . *f* 63—

Daar ook met deze personen geen zoo levendig verkeer kan worden verwacht, dat voor hen eene afzonderlijke rekening behoeft te worden geopend, en de posten dus in hun oorspronkelijke bedragen worden afgerekend, kunnen zij onder de rekening van Diverse Debiteuren worden opgenomen; vandaar den Journaalpost No. 12, luidende:

Diverse Debiteuren.		**Debt.**
Voor aan de onderstaanden verkochte goederen, als aan:		
H. de Bruin, alhier, ...	*f* 33.75	
Wed. Visser, Baarn, ...	„ 57.80	
Mevr. Van Diepenheim, alhier	„ 63.—	*f* 154.55

(4)
Memoriaalpost 19.
Ontvangen van Mevr. van Diepenheim ter voldoening der rekening 9 Mei *f* 63.— enz.

Hier betreft het de betaling van een aan ons verschuldigd bedrag, waarvoor de persoon, bij het ontstaan van de schuld, onder den naam van Diverse Debiteuren is gedebiteerd, zoodat zij thans onder denzelfden naam moet worden gecrediteerd, hetgeen in het Journaal, onder post No. 16 is geschied:

Diverse Debiteuren.	**Credt.**
Voor door Mevr. Van Diepenheim betaald.	*f* 63.—

(5)
Memoriaalpost 26.
Terug ontvangen van J. P. de Groot, 1 doz. Dameskousen *f* 9.60

Door de terugzending van vroeger **door ons** geleverde goederen, waarvoor wij in den tijd den kooper, onder den naam van Diverse Debiteuren hebben gedebiteerd, (zie Journaalpost 17 in verband met post 12), vermindert het bedrag der schuld en zal hij moeten worden gecrediteerd, onder den zelfden naam, waaronder wij hem, bij het ontstaan der schuld hebben gedebiteerd, zoodat de hieruit te maken Journaalpost No. 22. behoort te luiden:

Diverse Debiteuren.	**Credt.**
Voor door J. P. de Groot teruggezonden goederen . . .	*f* 9.60

Vergelijk ten overvloede in het Grootboek op Bladz. 40 de rekening Diverse Debiteuren met de daarop betrekkelijke memoriaalposten op Bladz. 4—11, Nos. 17, 18, 19, 21, 22, 26 en 34.

§ 20. Het Grootboek.

1. Na hetgeen op Bladz. 38, § 10 : 1—9, omtrent dit boek is gezegd, zij hier in het kort herinnerd, dat het Grootboek (in het Enkel-Boekhouden) dient, om de verhoudingen van elken persoon — (of van elke groep van personen), met wien men in betrekking staat, in het bizonder aan te wijzen. Korter zou men het kunnen uitdrukken: „het Grootboek bevat de rekeningen van de personen, met wie men in eenige betrekking staat." De rekening van een persoon is de beschrijving van alle handelingen, gedurende zeker tijdsverloop met hem gedaan.

2. Tot dat einde wordt voor diegenen, met wie is gehandeld, mits uit de handeling eenige betrekking is ontstaan, en nadat deze in het Journaal is beschreven, eene rekening in het Grootboek geopend, waarop uitsluitend datgene wordt aangeteekend, wat op den persoon, de groep van personen of de firma, waarvan de naam aan het hoofd van de rekening is geplaatst, betrekking heeft. Elke rekening bestaat uit twee nevens elkander liggende bladzijden, die het zelfde nummer dragen. Op de linker bladzijde wordt alles vermeld wat de persoon, wiens naam er boven staat, schuldig is, hetgeen wordt aangeduid door het woord **Debet,** in de linker hoek van dat blad geplaatst, terwijl op de rechter bladzijde, die het woord **Credit** in de uiterste rechter hoek heeft, alles moet voorkomen, wat de betrokken persoon te vorderen heeft.

3. Wat de technische inrichting van het Grootboek betreft, (zie bladz. 40) zij hier opgemerkt:

Het bovenste gedeelte van de beide bladzijden, die voor de rekening van een persoon zijn bestemd, wordt ingenomen door den naam, die op de linker bladzijde — en de woonplaats, die op de rechter bladzijde wordt geschreven. Vóór den naam, op den zelfden regel, schrijft men het woord Debet (Deb^{t}.), — achter de woonplaats het woord Credit (Cred^{t}.), boven de woorden Debet en Credit, het nummer van het blad, folio genaamd. Dit bovengedeelte wordt met een horizontale lijn gescheiden van de overige ruimte der beide bladzijden, die voor het beschrijven der handelingen is bestemd. Die ruimte wordt door een aantal verticale lijnen, die uit den horizontalen lijn afdalen, in kolommen verdeeld, waarin wordt opgenomen:

a. den datum der handelingen;
b. den aard der handelingen of wel het verhandelde voorwerp;
c. het nummer van den journaalpost, naar aanleiding waarvan de beschrijving is gemaakt;
d. (indien het eene firma betreft, met wie in vreemd geld moet worden afgerekend) het bedrag van de buitenlandsche munt;

e. het bedrag in hollandsch geld;
en *f.* bij de rekeningen van Diverse Debiteuren en Diverse Crediteuren zal, onmiddelijk na de tweede kolom, eene ruimte voor het beschrijven van de namen der personen moeten worden bestemd, terwijl die voor de vreemde munt daarbij natuurlijk vervalt.

4. Telkens als men eene rekening opent, plaatst men het jaartal in de kolom, voor den datum bestemd, op den eersten regel. In het debet wordt de beschrijving van den aard der handeling altijd voorafgegaan door **Aan** en in het Credit door **Per.** Voor de beschrijving zelf bezige men zoo weinig mogelijk woorden en trachte bij voorkeur, voor elke handeling slechts *één* regel te gebruiken.

5. Elke rekening, die in het Grootboek zal worden geopend, wordt allereerst in het alphabetisch register, dat bij het Grootboek behoort, gebracht, met aanwijzing van het nummer van het blad, waarop de rekening in het Grootboek is te vinden.

6. Ten einde het overbrengen van de journaalposten naar het Grootboek te vergemakkelijken, en te voorkomen, dat de aandacht hierbij zou worden afgeleid, indien men bij elken journaalpost, die in het Grootboek moet worden overgebracht, eerst in het register naar de plaats van den betrokken persoon in het Grootboek moet zoeken, wordt — vóór men tot de beschrijving in dat boek overgaat, vóór elken naam in het Journaal, in de daartoe bestemde tweede kolom links, het nummer van het blad, waarop de betrekkelijke rekening in het Grootboek voorkomt, geplaatst; — hierbij kan nog, tot meerdere zekerheid, de regel worden toegepast, dat het cijfer vóór eene rekening, die moet worden gedebiteerd, **boven** een streepje — dat eener rekening, die moet worden gecrediteerd, **onder** een streepje wordt geplaatst. (Zie het voorbeeld op bladz. 106).

7. Om de betrekkingen, die in het Journaal bladz. 94—98 zijn beschreven, in het Grootboek over te brengen, hebben we als volgt te werk te gaan:

Onder de letters van het Alphabetisch register, dat bij het Grootboek behoort, schrijve men elken naam, die als **hoofd van rekening** in het Journaal voorkomt, en plaatse er tegelijk het nummer van het folio achter, waarop men de rekening in het Grootboek zal brengen. Dat nummer schrijve men ook in de 2de kolom links van het Journaal, op den zelfden regel, waarop de betrekkelijke naam voorkomt en neme daarbij in acht, wat hierboven onder 6 is opgemerkt, zoodat, wanneer het geheele Journaal van de maand Januari op die wijze is behandeld, het Alphabetisch register zich als volgt zal vertoonen:

Alphabetisch Register.

NAAM.	WOONPLAATS.	Folio's	NAAM.	WOONPLAATS.	Folio's
A.			**G.**		
Adam, Rubino & Co.	Berlijn.	6	Gunther & Neumeister.	Schneeberg.	11
B.			**H.**		
Brébant Frères.	Lyon.	10	Hermann & Co.	Chemnitz.	5
C.			**J.**		
D.			**K.**		
Diverse Crediteuren.		3			
Diverse Debiteuren.		13			
E.			**L.**		
Elkan & Co.	Reichenbach.	8			
F.			**M.**		

Na deze bewerking schrijve men de namen der verschillende personen in het Grootboek, op de folio's, die daarvoor in het Alphabetisch register zijn aangewezen. Is dit geschied, dan brenge men de betrekkingen, zooals die in het Journaal zijn beschreven, in het Grootboek over, terwijl de nummers, in de 2de kolom links van het Journaal, aanwijzen, op welk folio van het Grootboek de overdracht moet geschieden.

Alphabetisch Register.

NAAM.	WOONPLAATS.	Folio's	NAAM.	WOONPLAATS.	Folio's
N.			**T.**		
Nederl. Hypotheekbank.	Alhier.	2			
O.			**U.**		
Otto & Wilhelm.	Greiz i/V.	4			
P.			**V.**		
			Visser (B.)	Alhier.	1
			Veer & Zn. (C. de)	id.	12
Q.			**W.**		
R.			**Y.**		
Révillon Frères.	Roubaix.	7			
Rüdesheim & Co.	Berlijn.	9			
S.			**Z.**		

De posten, waarbij in het Journaal, achter den naam van den persoon, het woord **Debet** is geplaatst, moeten in de **linker** bladzijde — die, waarbij het het woord **Credit** voorkomt, in de **rechter** bladzijde van het Grootboek worden overgebracht. Is de aanteekening in het Grootboek volbracht, dan wordt, ten bewijze van de overname, vóór het cijfer in de 2de kolom links van het Journaal, een stip of kruisje geplaatst.

Journaal.

Om het overzicht gemakkelijk te maken, is het Journaal van bladz. 94 hier gedeeltelijk herhaald.

Amsterdam, 1 Mei 1892.

1	.1	B. Visser, alhier. Voor het door hem ingebracht kapitaal	**Credt.** f 25000	—
		— 1 —		
2	.2	Ned. Hypoth bank. Voor 1ste hypotheek	**Credt.** f 10000	—
		— 1 —		
3	.3	Diverse Crediteuren Voor ontvangen Nota's van: J. Arioni, f 64 40 Grootveld & Zn. f 38.50 Vos & Le Grand, f 118.75	**Credt.** f 221	65
		— 1 —		
4	.4	De Volgenden. Voor van de onderstaande gekochte goederen: Otto & Wilhem, R.M. 268.24 enz.	**Credt.** f 159	06
		— 2 —		
6	.12	C. de Veer & Zn. Voor geremitteerd	**Debt.** f 8000	—

GROOTBOEK.

Fol. 1. **Debt.** B. VISSER, Alhier. *Fol. 2.* **Credt.**

1892. Mei.	1	Per Gestort Kapitaal (1)	1	f 25000	

Fol. 2. NEDERL. HYPOTHEEKBANK, Alhier. (Hypotheekrekening). (*) *Fol. 2.*

Mei.	1	Per 1ste Hypotheek (1)	2	f 10000	—

Fol. 3. DIVERSE CREDITEUREN. *Fol. 3.*

Mei.	1	Per Diverse. (2)	J. Arrioni . . .	3	f 64	40
		" "	Grootveld & Zn. .	"	" 38	50
		" "	Vos & Le Grand.	"	" 118	75

Fol. 4. OTTO & WILHELM, Greiz i/V. *Fol. 4.*

Mei.	1	Per Goederen.	4	R,M. 268 24	f 159	06

Fol. 12. C. DE VEER & Zn. Alhier. *Fol. 12.*

Mei	2	Aan Remise	6	f 8000	—

Opmerkingen.

Daar, volgens den Journaalpost, B. Visser, wegens het door hem ingebrachte kapitaal, moet worden gecrediteerd, is deze post in het Credit van de rekening van B. V. overgebracht.

(*) Zie hieromtrent de aanteekening op bladz. 99.

(1) Bij het vermelden van de reden, waarom is gedebiteerd of gecrediteerd, trachte men met zoo weinig mogelijk woorden, den aard der handeling te beschrijven.

De cijfers in het Grootboek vóór de geld-kolom geplaatst, wijzen het nummer van den Journaalpost aan, waaruit de beschrijving is overgenomen.

(2) In den Journaalpost, waaruit deze beschrijving is overgenomen, zijn de personen wegens verschillende handelingen gecrediteerd, en daar het niet bepaald noodig is, elk dezer handelingen te vermelden, heb ik ze hier gecrediteerd „per Diverse."

De overige 7 personen, die in de Journaalposten 4 en 5 zijn gecrediteerd, worden op de zelfde wijze in het Grootboek overgebracht, terwijl de in post 5 voorkomende Diverse Crediteuren, op de wijze als hierboven, in het Grootboek fol. 3, worden gebracht, met de beschrijving „Per Goederen", waarachter naam en bedrag van elk der Crediteuren te vermelden.

Volgens den Journaalpost No. 6 zijn C. de Veer & Zn. gedebiteerd, voor de door Visser geremitteerde f 8000.— In nevenstaande Grootboek-beschrijving wordt deze handeling, door de uitdrukking: „Aan Remise", voldoende kenbaar gemaakt.

Het volledige Grootboek, dat uit het Journaal bladz. 94—98 zou worden verkregen, wordt hier in beknopten vorm gegeven, opdat de beoefenaar, indien hij, na de aanwijzingen op bladzijde 107, het verder zelf heeft bewerkt, het door hem verkregene hiermede zal kunnen vergelijken.

Fol. 1. Debt. — B. VISSER. — Alhier. — Fol. 1. Credt.

Mei 14. Aan Contanten . . . 20	*f* 100.—	Mei 1. Per Gestort Kapitaal . . 1	*f* 25000.—
28. „ „ . . 38	„ 100.—		

Fol. 2. — Ned. Hypotheekbank, Alhier. (Hypotheekrekening). — Fol. 2.

		Mei 1. Per Gesloten Hypotheek 2	*f* 10000.—

Fol. 3. — Diverse Crediteuren. — Fol. 3.

		Mei 1. Per Diverse J. Arrioni . . 3	*f* 64.40
		„ „ Grootveld & Zn. .	„ 38.50
		„ „ Vos & Le Grand .	„ 118.75
		„ Goederen Weinberg & Weil 5	„ 98.40
		„ „ Jansen & Tilunus .	„ 348.—
		„ „ A. G. Willing „	„ 137.20
		„ „ G. H. Klatte .	„ 188.20
		6. „ „ H. Hesselink 10	„ 768.57
		9. „ „ De Leeuw & Co. 11	„ 239.90
		20. „ „ Herkenrath & Zn. 29	„ 166.28

Fol. 4. — OTTO & WILHELM, — Greiz i/V. — Fol. 4.

Mei 3. Aan h/traite 7 R.M. 268.24	*f* 159.06	Mei 1. Per Goederen 4 R.M. 268.24	*f* 159.06

Deb. Fol. 5. — HERMANN & Co., — Chemnitz. — Credt. Fol. 5.

Mei 11. Aan Retourzending 15 R.M. 141.42	*f* 83.72	Mei 1. Per Goederen 4 R.M. 728.07	*f* 431.75
„ 18. „ m/Remise 27 „ 1005.69	„ 595.87	„ 16. „ „ 21 „ 419.04	„ 248.07

Fol. 6. — ADAM, RUBINO & Co., — Berlijn. — Fol. 6.

Mei 26. Aan m/Remise 35 R.M. 407.30	*f* 236.30	Mei 1. Per Goederen 4 R.M. 407.30	*f* 241.53
		„ 5. „ „ 9 „ 220.—	„ 130.35

Fol. 7. — RÈVILLON FRÈRES, — Roubaix. — Fol. 7.

		Mei 1. Per Goederen 4 Frs. 875.50	*f* 421.99

Fol. 8. — ELKAN & Co., — Reichenbach. — Fol. 8.

Mei 14. Aan h/traite 18 R.M. 176.40	*f* 104.61	Mei 1. Per Goederen 4 R.M. 176.40	*f* 104.61

Fol. 9. — RUDESHEIM & Co., — Berlijn. — Fol. 9.

Mei 4. Aan h/traite per $^{15}/_{8}$ 8 R.M 1118.—	*f* 662.42	Mei 1. Per Goederen 5 R.M. 1118.—	*f* 662.97
		„ 23. „ „ 31 „ 338.—	„ 200.26

Fol. 10. — BRÈBANT FRÈRES, — Lyon. — Fol. 10.

Mei 10. Aan m/remise 13 Frs. 333.15	*f* 160.24	Mei 1. Per Goederen 5 Frs. 333.15	*f* 160.58

Fol. 11. **Debt.** GUNTHER & NEUMEISTER, Schneeberg. *Fol. 11.* **Credt.**

Mei 19.	Aan h/traite	28	R.M. 518.– *f* 307.17	Mei 1.	Per Goederen	5	R.M. 518.— *f* 307.17

Fol. 12. C. DE VEER & Zn., Amsterdam. *Fol. 12.*

Mei 2.	Aan Remise	6	*f* 8000.—	Mei 10.	Per m/dispositie No. 1,	14	*f* 160.24
„ 20.	„ Wissel op Utrecht. .	29	„ 219.20	„ 14.	„ „ „ 2,	19	„ 104.61
„ 25.	„ „ „ „ . .	34	„ 61.10	„ 18.	„ „ „ 3,	24	„ 595.87
„ 30.	„ Kwitantie ter incasseering	41	„ 95.39	„ 28.	„ „ „ 4,	37	„ 2500.—

Fol. 13. Diverse Debiteuren. *Fol. 13.*

Mei 9.	Aan Goederen H. de Bruyn	12	*f* 33.75	Mei 12.	Per Contanten Mevr. v. Diepenh.	16	*f* 63.—
„ 9.	„ „ Wed. Visser	12	„ 57.80	„ 17.	„ Retourzending J. P. de Groot	22	„ 9.60
„ 9.	„ „ Mevr. v. Diepenh.	12	„ 63.—	„ 20.	„ m/traite id.	28	„ 219.20
„ 13.	„ „ J. P. de Groot	17	„ 204.80	„ 25.	„ id. Wed. v. Deventer	33	„ 61.10
„ 13.	„ „ Wed. v. Deventer	17	„ 61.10	„ 30.	„ m/dispositie H. de Bruyn	40	„ 33.75
„ 17.	„ „ J. P. de Groot	23	„ 24.—	„ 30.	„ „ Wed. Dommering	40	„ 61.64
„ 21.	„ „ B. Verbeke	30	„ 125.50	„ 31.	„ Diverse B. Verbeke	42	„ 699.50
„ 24.	„ „ Mevr. Dommering	32	„ 61.64				
„ 24.	„ „ H. v. Vlissingen	32	„ 187.—				
„ 27.	„ „ B. Verbeke	36	„ 338.—				
„ 29.	„ „ id.	39	„ 236.—				

§ 21. De Bijboeken.

1. Met behulp van het Grootboek, zooals dat op bladz. 108—110 is bijgewerkt, zijn we nu in staat om de betrekkingen, waarin Visser verkeert, tegenover de personen, met wie hij zaken drijft, en ook om zijne eigene verhouding tot de onderneming, te overzien. Willen we echter ons op de hoogte stellen van den toestand, waarin zich het handelslichaam bevindt, dan zullen daartoe meerdere bewerkingen moeten geschieden.

2. Ten einde, voor zoover dit bij Enkel-Boekhouden mogelijk is, ook hieromtrent de noodige inlichtingen te verkrijgen, bedient men zich van verschillende boeken, die Bijboeken worden genoemd. (Zie § 8 : 5).

3. De aard dezer boeken is, met het oog op deze zaak, op bladz. 53 onder *a* tot *f* beschreven. Laat ons nu trachten, ze in overeenstemming met de handelingen, die zijn tot stand gebracht, in te richten.

4. Daartoe komt het eerst in aanmerking

Het Magazijnboek,

waarin zoowel de gekochte goederen als die welke worden verkocht, nauwkeurig worden aangeteekend. De inrichting is als volgt:

De bladzijde wordt in twee gelijke helften verdeeld. Ter linker helft schrijft men de ontvangen — ter rechter helft de verkochte goederen met vermelding van datum van ontvangst of aflevering, alsmede den naam van verkooper of kooper. (Zie het Model op bladz. 112).

Om het overzicht, dat men met behulp van dit boek kan verkrijgen, te vergemakkelijken, neemt men voor de verschillende artikelen, waarin men handelt, verschillende bladzijden en schrijft aan het hoofd van elke bladzijde den naam van het artikel, dat op die bladzijde behandeld wordt.

Zoo zou ik, b.v. naar aanleiding van factuur No. 1 (zie bladz. 65), waarop 12 stuks Zwart Cachemir zijn berekend, voor dit artikel een afzonderlijk blad in het Magazijnboek openen, waarop ik als opschrift

Zwart Cachemir,

zou plaatsen, en voorts zooveel mogelijk goederen van den zelfden aard, afzonderlijk in dit boek behandelen.

5. Het spreekt van zelf, dat de gegevens voor dit boek, wat de ontvangen goederen betreft, worden ontleend aan de facturen, die men, ten geleide van ingekochte goederen, ontvangt. Niets is derhalve eenvoudiger, dan dat men bij elke ontvangst eener factuur, daarvan eene beknopte beschrijving (datum, naam van den afzender, aard der koopwaar en hoeveelheid) in het Magazijnboek plaatst, welke van tijd tot tijd met het Inkoopboek kan worden gecontrôleerd.

6. Wat de verkochte goederen betreft, dient men van elke factuur of nota, die men ten geleide van **verkochte** goederen verzendt, de noodige aanteekeningen in het magazijnboek te maken, welke op hare beurt weder met het Verkoopboek kunnen worden vergeleken.

7. Hierbij doet zich echter eene moeielijkheid voor. Immers, voor goederen, die uit den winkel à contant worden verkocht, wordt meestal geen factuur of nota gegeven. Zal evenwel de administratie nauwkeurig zijn, dan moeten de in den winkel à contant verkochte goederen in het **Winkelboek** worden gespecifieerd, opdat daaruit de bovenbedoelde verkoopen kunnen worden opgemaakt.

8. In groote magazijnen worden alle betalingen van verkochte goederen aan een kassier gedaan. Ieder, die wat koopt, ontvangt van dengeen, die hem de goederen heeft gegeven een reçu, waarop de gekochte waren en de te betalen som is aangeteekend, begeeft zich daarmede naar den kassier, betaalt het verschuldigde en geeft het reçu tegelijk af. 's Avonds worden deze reçu's verzameld, de ontvangen gelden met het totaal bedrag van alle reçu's vergeleken en de hoeveelheid en aard der verkochte goederen daaruit opgemaakt en in een boek beschreven.

9. Het Magazijnboek wordt als volgt ingericht:

Magazijnboek.

Fol. 1.

Ontvangen. **Zwart Cachemir.** **Afgeleverd.**

DATUM.	AARD EN HOEVEELHEID DER GOEDEREN.	VAN WIEN ONTVANGEN.	DATUM.	AARD EN HOEVEELHEID DER GOEDEREN.	AAN WIEN GELEVERD.
1892.			**1892.**		
Mei 1	3 st. Super 130 Mr. 32.6	Otto & Wilhelm.	Mei 7	Super 130, 18 El = Mr. 12	Winkel.
	3 „ „ 150 „ 32.8	„	„ 13	„ 183, 18 „ „ „ 12	J. P. de Groot.
	3 „ „ 183 „ 33.4	„	„ 13	„ 150, 15 „ „ „ 10	Wed. v. Deventer.
	3 „ „ 200 „ 33	„	„ 14	„ 130, 15 „ „ „ 10	Winkel.
			„ 21	„ 200, 16 „ „ „ $10\frac{2}{3}$	id.
			„ 24	„ 130, 18 „ „ „ 12	Mevr. Dommering
			„ 28	„ 183, 18 „ „ „ 12	Winkel.

Ontvangen. **Gekleurde Peluche.** *Fol. 2.* **Afgeleverd.**

DATUM	AARD EN HOEVEELHEID DER GOEDEREN.	VAN WIEN ONTVANGEN.	DATUM	AARD EN HOEVEELHEID DER GOEDEREN.	AAN WIEN GELEVERD.
1892. Mei 1	No. 371. Noir Mr. 15.2	Weinberg & Weil.	Mei 7.	Diverse 10 El = Mr. $6\frac{2}{3}$	Winkel.
	Gris „ 15.1	„	„ 9.	Bronze 9 „ „ „ 6.—	v. Diepenheim.
	Bronze „ 16.4	„	„ 13.	Gris 12 „ „ „ 8.—	De Groot.
	Cardinal „ 14.8	„	„ 14.	Diverse 15 „ „ „ 9.—	Winkel.
			„ 21.	Card. 6 „ „ „ 4.—	„
			„ 28.	Diverse 14 „ „ „ $9\frac{1}{2}$	„

Kousen. *Fol. 3.*

Mei 1	No. 720 Coul. Doz. 24	Hermann & Co.	Mei 7	No. 1080 Zwart Doz. 1	Winkel.
	„ 806 „ „ 24	„	„ 9	„ „ „ „ 2	Wed. Visser.
	„ 908 „ „ 36	„	„ 11	„ 908 Coul. „ 36	Hermann & Co.
	„ 1020 zwart „ 12	„	„ 13	„ 1080 Zwart „ 1	De Groot.
	„ 1080 „ „ 12	„	„ 14	Kinder Coul. „ 2	Winkel.
	„ Kinder Coul. „ 24	„		No. 1020 Zwart „ 4	„
	„ id. Sokken „ 24	„	„ 17	„ 1120 „ „ 2	De Groot.
16	„ 1040 Zwarte „ 24	„	„ 21	„ 1080 „ „ 3	Winkel.
	„ 1120 „ „ 24	„		„ 1120 „ „ 4	„
17	„ 1080 „ „ 1	De Groot.		Kinder „ „ 1	„
				Kinder Coul. „ 1	Dommering.
			„ 28	No. 1040 Zwart „ 2	Winkel.
				Kinder Coul. „ 4	„

Gebreide Ondergoederen. *Fol. 4.*

Mei 1	Kat. Pant. No. 70 Doz. 4	Jansen & Tilanus.	Mei 7	Jäg. Pant. Borstr. Doz. $\frac{1}{2}$	Winkel.
	„ „ „ 72 „ 4	„	„ 13	Jäger Pantalons. „ 1	J. P. de Groot.
	„ „ „ 75 „ 2	„	„ 14	„ Pant. Borstr. „ 1	Winkel.
	Jäger „ „ 4	„	„ 21	„ Borstrok „ $\frac{1}{4}$	„
	„ Borstrokken „ 4	„		Kat. Pantalon „ 1	„
			„ 27	Kat. Pant. No. 72 „ 2	Verbeke.

10. Het zal den beoefenaar niet moeilijk vallen, dit Magazijnboek verder in overeenstemming te brengen met de handelingen, die daarin te huis behooren; daartoe wordt alleen gevorderd, dat hij zich zoowel van de inkoopen als van de verkoopen op de hoogte stelle, terwijl, ten einde ook bekend te zijn met de in den winkel à contant verkochte goederen, hierbij het volledige Winkelboek volgt.

Het Winkelboek.

Amsterdam, 7 Mei 1892.

	1 Tafelkleed G. L.	f 5.—		
	1 id. K. L.	„ 4.—		
	2 Kinderjurkjes No. 6 à f 3.50	„ 7.—		
	1 Tricot Taille, gekleurd	„ 3.55		
	10 El Brons Peluche à f 1.60	„ 16.—		
Kasboek Fol. 1.	1 Dozijn Kousen 1080	„ 10.—		
	2 Piqué Rokken à f 4.50	„ 9.—		
	2 Jäger Pantalons „ „ 3.25	„ 6.50		
	2 id. Borstrokken „ „ 3.50	„ 7.—		
	1/2 Dozijn Boorden, Gladstone	„ 2.50		
	18 El Zwart Cachemir 130 à 0.90 . . .	„ 16.20	f 86	75
	9			
	15 El Zwart Cachemir 130 à f 0.90. . .	„ 13.50		
Kasboek Fol. 1.	6 „ Cardinal Peluche . . „ 1.60. . .	„ 9.60		
	2 Dozijn Kinderkousen Coul. „ 7.50. . .	„ 15.—		
	1/2 „ Jäger Pantalons	„ 18.—		
	1/2 „ „ Borstrokken.	„ 20,—	f 76	10
	10			
	1 Dozijn Linnen Zakdoeken	f 6.—		
	1 „ Overhemden.	„ 24.—		
	1 „ Boorden, Turenne	„ 4.—		
id.	5 Meter Façonné à f 3.—	„ 15.—		
	5 El Kamgaren „ „ 4.50	„ 22.50		
	2 Kinderjurkjes No. 8 à f 4.75	„ 9.50		
	1 Dozijn Jongensfronts	„ 4.80	„ 85	80
	11			
	22 El Kleedjesstof à f 0.60	„ 13.20		
	15 „ Dameslaken „ „ 0.35	„ 5.25		
id.	24 „ Damesvoering „ „ 0.24	„ 5.76		
	18 „ Cachemir „ „ 0.70	„ 12.60		
	9 „ Fr. Buckskin „ „ 2.50	„ 22.50		
	2 Tafelkleeden Chenille „ 3.—	„ 6.—	„ 65	31
	Transporteeren. . . .		f 227	21

Amsterdam, 12 Mei 1892.

	Transport		f 227	21
	4 Doz. Dameskousen No. 1020 à f 6.—	f 24.—		
Kasboek	9 El Zwart Peluche. . . . . „ „ 1.60	„ 14.40		
Fol.	1/2 Doz. Kat. Pantalons No. 70. „ „ 18.—	„ 9.—		
1.	1 Tafelkleed K. L.	„ 3.50		
	16 El Kleedjesstof. . . . . „ „ 0.60	„ 9.60		
	4 Piqué Rokken . . . . . „ „ 4.50	„ 18.—	„ 78	50
	13			
	3 Corsets Anna à f 3.—	f 9.—		
id.	3 Dassen „ „ 0.80	„ 2.40		
	3½ El Eng. Buckskin „ „ 5.50	„ 19.25		
	1 Stuk Mouwvoering „ „ 0.25	„ 16.50	„ 47	15
	14			
	12 El Damesvoering à f 0.24	f 2.88		
id.	15 „ Kleedjesstof „ „ 0.60	„ 9.—		
	9 „ Kamgaren „ „ 3.75	„ 33.75		
	2¾ „ Eng. Buckskin „ „ 5.—	„ 13.75		
	1 Doz. Boorden Moderne.	„ 4.—	„ 63	38
			f 416	24
	16			
	9 El Duitsche Buckskin à f 1.80 . . .	f 16.20		
	20 „ Dameslaken „ „ 0.35 . . .	„ 7.—		
Kasboek	18 „ Zwart Fancy „ „ 0.55 . . .	„ 9.90		
Fol.	1 Corset Aurora . . .	„ 1.80		
2.	3 id Stella „ „ 2.— . . .	„ 6.—		
	1/2 Dozijn Dassen „ „ 9.— . . .	„ 4.50		
	2 Cachenez 4580 Blanc „ „ 3.— . . .	„ 6.—		
	13 El Rips Foulé „ „ 1.40 . . .	„ 25 20	f 76	60
	17			
	3 Kinderjurkjes No. 7 à f 4.—	f 12.—		
	3 id. „ 5 „ „ 3.—	„ 9.—		
id.	3 Tricot Tailles Coul. „ „ 3.25	„ 9.75		
	1 Tafelkleed G. L.	„ 5.—		
	1 Doz. Kat. Pantalons No. 76.	„ 24.—		
	3 „ Dameskousen Zwart 1080 à f 10.—	„ 30.—	„ 89	75
	18			
	16 El Zwart Cachemir Super 200 à f 2.50.	f 40.—		
	1 Corset Anna	„ 3.—		
id.	1/2 Dozijn Overhemden.	„ 18.—		
	1 „ Boorden Gladstone	„ 5.—		
	1/2 „ Manchetten Grévy.	„ 3.50	„ 69	50
	Transporteeren . . .		f 235	85

Amsterdam, 19 Mei 1892.

			Transport	f 235	85
Kasboek	1 Dozijn Kinderkousen		f 8.50		
Fol.	6 El Peluche Cardinal	à „ 1.60	„ 9.60		
2.	12 „ Façonné . . .	„ „ 3.—	„ 36.—		
	6 Piqué Rokken . .	„ „ 4.75 . , . . .	„ 28.50	„ 82	60
	20				
	1 Dozijn Overhemden	à f 2.50	f 30.—		
	3 Cachenez, Coul.	„ „ 1.50	„ 4.50		
id.	5 El Kamgaren	„ „ 4.50	„ 22.50		
	3½ „ Eng. Buckskin	„ „ 5.—	„ 17.50		
	24 „ Zwart Fancy	„ „ 0.50	„ 12.—	„ 86	50
	21				
	3 Jäger Borstrokken	à f 3.50 . . .	f 10.50		
	4 Dozijn Dameskousen	„ „ 12.—	„ 48.—		
	2 Tricot Tailles, Coul,	„ „ 3.50	„ 7.—		
id.	2 Tafelkleeden, Chenille,	„ „ 2.50	„ 5.—		
	18 El Kleedjesstof	„ „ 0.60	„ 10.80		
	11 „ Damesvoering	„ „ 0.21	„ 2.31		
	1 Dozijn Zakdoeken		„ 5.60		
	1 „ id.		„ 4.50	„ 93	71
				f 498	66
	23				
Kasboek	40 El Dameslaken	à f 0.35 . . .	f 14.—		
Fol.	9 „ Fransche Buckskin	„ „ 2.50 . . .	„ 22.50		
2.	1 Tafelkleed K. L.	. . . .	„ 4.50		
	3 Kinderjurkjes No. 4	„ „ 3.	„ 9.—		
	12 El Rips Foulé	„ „ 2.50 . . .	„ 30.—		
	2 Dozijn Kindersokken	„ „ 5.—	„ 10.—		
	4 El Peluche Gris	„ „ 1.60 . . .	„ 6.40	f 96	40
	24				
	6 Cachenez Enfants . .	à f 1.50 . .	f 9.—		
	2 Corsets Sytella	„ „ 2.50 . .	„ 5.—		
id.	20 El Cachemir	„ „ 0.65 .	„ 13.—		
	5 „ Buckskin (Holl.) . .	„ „ 1.90 . .	„ 9.50		
	½ Doz. Tricot Tailles Coul.	„ „ 4.— . . .	„ 24.—		
	1 Coup. Kamgaren, 45 el	„ „ 2 — . . .	„ 90.—	„ 150	50
	25				
	24 El Kleedjesstof	à f 0.60	„ 14.40		
id.	18 „ Zwart Fancy	„ „ 0.55	„ 9.90		
	20 „ Damesvoering	„ „ 0.24	„ 4.80		
	1 Doz. Overhemden		„ 24.—	„ 53	10
			Transporteeren . . .	f 300	—

Amsterdam, 27 Mei 1892.

			Transport	f 300	—
Kasboek	18 El Zwart Cachemir Super 183	à f 2.—	f 36.—		
Fol.	10 „ Peluche Noir.	„ „ 1.60	„ 16.—		
2	2 Dozijn Dameskousen . . .	„ „ 10.—	„ 20.—		
	2 „ Kindersokken . . .	„ „ 5.—	„ 10.—		
	2 Tricot Tailles Zwart . . .	„ „ 3.—	„ 6.—		
	16 El Zwarte Fancy	„ „ 0.55	„ 8.80	„ 96	80
	27				
	Op bezichtiging gezonden aan Mevr. Van Dam:				
Terug	6 Tafelkleeden K. L.	à f 3.50			
	6 idem G. L.	„ „ 5.—			
28/5	6 idem Chenille	„ „ 2.50			
	6 idem id.	„ „ 3.—			
	28				
	2 Tafelkleeden G. L. . .	à f 5.— . . .	f 10.—		
	2 id. Chenille .	„ „ 3.— . . .	„ 6.—		
Kasboek	4½ El Kamgaren.	„ „ 4.50 . . .	„ 20.25		
	4½ „ Eng. Buckskin . .	„ „ 5.— . . .	„ 22.50		
Fol.	9 „ Fransche „ . . .	„ „ 2.50 . . .	„ 22.50		
	1 Doz. Overhemden . .	. . .	„ 48.—		
1	2 „ Boorden Gladstone	„ „ 5.— . . .	„ 10.—		
	½ „ Manchetten		„ 3.—		
	3 Dassen		„ 2.15	„ 144	40
				f 541	20
	30				
	1 Dozijn Linnen Zakdoeken		f 4.50		
	3 „ Half „ „	à f 3.75	„ 11.25		
	1 Tafelkleed K. L.		„ 3.50		
	3 Kindercorsets.	„ „ 1.50	„ 4.50		
	1 Dozijn Cachenez Enfants . .		„ 15.—		
	10 El Holl. Buckskin	„ „ 1.80	„ 18.—	f 56	75
	31				
	1 Dozijn Kinderkousen		f 8.50		
	15 El Rips Foulé	à f 2.50	„ 37.50		
	12 „ Façonné	„ „ 4.—	„ 48.—		
	2 Piqué Rokken . . .	„ „ 4.—	„ 8.—		
	1 Doz. Linnen Zakdoeken	. . . .	„ 4.50		
	16 El Kleedjesstof . .	„ „ 0.60	„ 9.60		
	3 Overhemden	„ „ 3.—	„ 9.—		
	½ Doz. Boorden Turenne	. . . .	„ 2.—	„ 127	10

11. Het valt niet te ontkennen, dat het bijhouden van het Winkelboek — en niet minder het daaruit overnemen van de verkochte goederen in het Magazijnboek, — vooral in drukke zaken, — aan vele bezwaren onderhevig, ja in vele gevallen zelfs onmogelijk is.

Om hierin te gemoet te komen, kan de volgende regel worden toegepast. Alle ingekochte goederen worden, als in magazijn zijnde, beschouwd en alzoo in het Magazijnboek ingeschreven. Van die goederen wordt bij kleine gedeelten aan den winkel geleverd, en deze hoeveelheden worden in het Magazijnboek als **afgeleverd** afgeschreven, terwijl dan, uit de in zeker tijdsverloop ontvangen gelden, in verband met de aan den winkel afgegeven goederen en de gemiddelde winst-percentage, waarmede deze goederen worden verkocht, moet worden opgemaakt, of de verkregen uitkomsten juist zijn.

Deze laatste methode is minder nauwkeurig dan de eerste, doch waar het geregeld bijhouden van een Winkelboek niet wel mogelijk is, zal dit de eenige weg zijn, om althans eenige contrôle over de in den **Winkel verkochte** goederen uit te oefenen.

12. Voor het geval, dat een deel van het Kapitaal der zaak in effecten is belegd, kan men zich van de veranderingen, die daarin worden teweeggebracht, op de hoogte stellen, door het bijhouden van een Effectenboek, hetgeen geheel op dezelfde wijze als het Magazijnboek kan zijn ingericht — of men neemt daartoe eene bladzijde van het Magazijnboek, waarboven de titel **„Effecten"** wordt geplaatst.

Wanneer het aantal artikelen, dat in het Magazijnboek behandeld wordt, groot is, kan men aan het begin van het boek een inhoud plaatsen, waarop de namen der verschillende artikelen, benevens het nommer van de bladzijde, waarop ze voorkomen, worden vermeld.

N.B. Het Winkelboek, Bladz. 114—117, is tot 31 Mei bijgewerkt. Daar echter de ontvangsten aan het einde van elke week in het Kasboek worden overgenomen, zijn die van beide laatste dagen der maand Mei, als behoorende tot de week, die met 4 Juni eindigt, niet in het Kasboek overgebracht, uit welken hoofde dan ook in de 1ste kolom links de aanteekening **„Kasboek, Fol. 2,"** achterwege moest blijven. De 2de kolom links dient, om, wanneer de verkochte goederen in het Magazijnboek zijn overgebracht, daarin, ten bewijze van die overdracht, het cijfer van de bladzijde van het Magazijnboek te plaatsen.

13. Thans vestig ik uwe aandacht op het

Debiteurenboek,

dat volgens bladz. 53 dient, om er de namen der personen, met wie in de oorspronkelijke sommen wordt afgerekend, indien zij iets schuldig worden, te beschrijven, terwijl het tevens aanwijst, wanneer de betaling moet geschieden, en wanneer zij is geschied. Het hier volgende model, dat tevens de aanteekeningen van de maand Mei bevat, zal dit duidelijk maken.

Fol. 1. DIVERSE DEBITEUREN.

DATUM.	NAAM.	WOONPLAATS.	BEDRAG.		Vervaldag.	Datum van Betaling.	AANMERKINGEN.
Mei 9	H. de Bruyn,	Alhier.	f 33	75	Cont.	Mei 30	Gedisp. p. C. de V. & Zn.
	Wed. H. Visser,	Baarn.	„ 57	80	„		
	Mevr. v. Diepenheim,	Alhier.	„ 63	—	„	Mei 12	— —
„ 13	J. P. de Groot,	Utrecht.	„ 204	80	„	„ 20	Ret. f 9.60, blijft f 195.20. Gedisp. p. C. de V. & Zn.
	Wed. v. Deventer,	id.	„ 61	10	„	„ 25	Gedisp. p. C. de V. & Zn.
„ 17	J. P. de Groot,	id.	„ 24	—	„	„ 20	Gedisp. p. C. de V. & Zn.
„ 21	B. Verbeke,	Hilversum.	„ 125	50	„	„ 31	— —
„ 24	Mevr. Dommering,	Alhier.	„ 61	64	„	Mei 30	Gedisp. p. C. de V. & Zn.
	H. v. Vlissingen,	Alkmaar.	„ 187	—	„		
„ 27	B. Verbeke,	Hilversum.	„ 338	—	„	Mei 31	— —
„ 29	idem.	id.	„ 236	—	„	„ 30	— —

Dit boek, hetwelk wordt samengesteld, door uit het Verkoopboek de Debiteuren met de verschuldigde bedragen, benevens den vervaldag, er in over te brengen, dient tegelijk, om de gedane betalingen, die uit het Kasboek of Kassiersboek blijken, er in aan te teekenen. en geeft een duidelijk overzicht van de verhouding, waarin men, ten aanzien van de daarin genoemde personen, verkeert. Zoo ziet men met een oogopslag, dat de Wed. Visser en H. van Vlissingen nog niet betaald hebben, daar de kolom **„Datum van Betaling"** achter hunne namen nog oningevuld is.

14. Het Crediteurenboek.

Ook van dit boek is de strekking op bladz. 53 aangewezen, terwijl de onderstaande bewerking over de maand Mei, den beoefenaar een juist inzicht er over zal verschaffen.

Fol. 1. DIVERSE CREDITEUREN.

DATUM.	NAAM.	WOONPLAATS.	BEDRAG.		Vervaldag.	Datum van Betaling.	AANMERKINGEN.
Mei 1	J. Arrioni,	Alhier.	*f* 64	40	Contant.		
	Grootveld & Zn.,	"	" 38	50	"		
	Vos & Le Grand,	"	" 118	75	"		
	Weinberg & Weil,	Crefeld.	" 98	40	Juli 26		
	Jansen & Tilanus,	Vriezenveen.	" 348	–	" 28		
	A. G. Willing,	Alhier.	" 137	20	" 30		
	G. H. Klatte,	"	" 188	20	" 30		
" 6	H. Hesselink,	Rotterdam.	" 768	57	Nov. 6		
" 9	De Leeuw & Co.,	Alhier.	" 239	90	Aug. 9		
" 20	Herkenrath & Co.,	"	" 166	28	Contant.		

De omstandigheid, dat in de kolom „Datum van Betaling" geen enkele datum is ingevuld, bewijst, dat de in dit boek genoemde personen, de bij hunne namen gevoegde bedragen nog te vorderen hebben. De kolom „Aanmerkingen" kan worden gebruikt, om er de wijze van betaling of wel retourzendingen in te schrijven.

De gegevens voor het samenstellen van dit boek worden uit het Inkoopboek geput, terwijl met behulp van het Kasboek, waaruit eventueele betalingen in geld blijken, de datums van betaling kunnen worden ingevuld. In het geval, dat aan een der crediteuren een wissel ter betaling van het verschuldigde wordt geremitteerd, moet uit de copie van het begeleidend schrijven, of wel uit dat schrijven zelf, de aanteekening van de betaling geschieden en dan met vermelding in de kolom „Aanmerkingen" van den aard van den wissel, die tot dat einde is geremitteerd.

15. Ten einde te allen tijde nauwkeurig bekend te zijn met de verhouding, waarin men tegenover den kassier verkeert, worden de betrekkingen, die uit het deponeeren van gelden of van effecten, — het remitteeren van wissels, — het ter incasseering geven van kwitantiën en het disponeeren, met hem ontstaan, buiten het grootboek om, en op eene eenigszins bijzondere wijze, in het Kassiersboek beschreven.

Dit is te meer noodig, omdat men er altijd op bedacht moet zijn, dat men bij den kassier over geen hooger bedrag kan beschikken, dan de som, die hij van ons onder zijne berusting heeft. De kassier toch, die volgens Art. 74 van het Wetboek van Koophandel, **„een persoon is, aan wien, tegen genot van zeker loon of provisie, gelden ter bewaring en uitbetaling worden toevertrouwd"**, kan niet in voorschotten treden, daar, zoals Art. 75 van hetzelfde Wetboek zegt, **„van een kassier, die zijne betalingen opschort of failleert, wordt vermoed, dat hij het verval zijner zaken door eigen schuld heeft veroorzaakt."**

Het Kassiersboek wordt samengesteld door de geremitteerde bedragen en die, welke gedisponeerd zijn, gedurig van elkander af te trekken of op te tellen, zoodat bij elke verandering, die in de verhouding wordt teweeggebracht, het saldo der rekening wordt aangewezen, bijvoorbeeld:

Kassiersboek.

C. DE VEER & Zn., Alhier.

Mei 2	Aan mijne remise.		Debt.	*f* 8000	—
" 10	Per mijne dispositie No. 1.		Credt.	" 160	24
			Debt.	*f* 7839	76
" 14	" " " " 2.		Cred.	" 104	61
			Debt.	*f* 7735	15
" 18	" " " " 3.		Credt.	" 595	87
			Debt.	*f* 7139	28
" 20	Aan Wissel J. P. de Groot,	Utrecht.	id.	" 219	20
			Debt.	*f* 7358	48
" 25	" id. Wed. van Deventer,	id.	id.	" 61	10
			Debt.	*f* 7419	58
" 28	Per mijne dispositie No. 4.		Credt.	" 2500	—
			Debt.	*f* 4919	58
" 30	Aan kwitantie op H. de Bruyn,	alhier.	id.	" 33	75
	" " " Wed. Dommering,	"	id.	" 61	64
			Deb.	*f* 5014	97

Uit bovenstaand model blijkt, dat het saldo, waarover Visser op 31 Mei bij C. de Veer & Zn. heeft te beschikken, *f* 5014.97 bedraagt, hetgeen overeenstemt met het saldo van de rekening in het Grootboek en dus het bewijs levert, dat beide juist zijn.

Thans is het Wisselboek aan de beurt.

Het wordt gebezigd, om een nauwkeurig overzicht te verkrijgen, niet alleen van den loop, dien de handelingen door wisseloperatiën of wisselverbintenissen hebben gehad, maar bovendien, om den aard der verhandelde wissels, hun herkomst, bedrag, vervaldag enz. volledig te kunnen overzien.

Wisselboek.

Volg-nummer.	Nummer der boeking van Ontvangst.	Datum van Ontvangst.	NAAM Van den Remittant. [1]	Woonplaats Van den Remittant. [1]	Getrokken door: [2]	Vervaldag.
1	Kasb. fol. 1	Mei 10	Twentsche Bank.	Alhier	Twentsche Bank.	zicht.
2	„ „ 1	„ 18	id.	id.	id.	id.
3	Journ. 28	„ 20	— —	—	Mij zelven.	8 d. zicht.
4	„ 33	„ 25	— —	—	id.	Juni 1.
4	Kasb fol. 2	„ 26	Amsterdamsche Bank.	Alhier.	Amsterdamsche Bank.	zicht.
6	„ „ 2	„ 31	B. Verbeke.	Hilversum.	B. Verbeke.	Juli.

Zooals uit het voorbeeld blijkt, wordt van alle wissels, die in de zaak voorkomen, in de daartoe bestemde kolommen, eene volledige beschrijving gegeven en dat, zoowel ten aanzien van de wissels, die gekocht of door anderen geremitteerd worden, als van die, welke door de firma zelve op anderen worden getrokken (zie de wissels onder No. 3 en 4). Deze laatste worden dan in de kolom **„Getrokken door"** ingevuld met **„Mij zelven,"** terwijl de kolom **„Van den Remittant"** voor zulke wissels oningevuld blijft.

[1]) De Remittant is degeen van wien men den wissel ontvangt. [2]) In deze kolom wordt aangewezen door wien de wissel is onderteekend.

Elke wissel, die in de zaak komt, wordt van een volgnommer voorzien, dat overeenstemt met dat, waaronder de wissel in het Wisselboek voorkomt. Voorts kunnen in het Wisselboek twee kolommen worden gebracht, waarin ter contrôle van de boekhouding worden vermeld: *a.* het nommer van den Journaalpost of van den Kaspost, waarin de beschrijving van de ontvangst van den wissel, — en *b.* dat, waarin van de incasseering of het remitteeren van den wissel wordt gewag gemaakt.

NAAM Van den Betrokkene. [3])	Woonplaats Van den Betrokkene. [3])	Bedrag.		Geëndosseerd aan: [4])	Datum van Endossement. / Incasseering.	Nummer der Boeking van Verzending.	Aanmerkingen.
Credit Lyonnais.	Lyon.	Frs. 333	15	Brebant Frères.	Mei 10	Journ. 13	à *f* 48.10 = *f* 160.24
Deutsche Bank.	Berlijn.	R.M. 1005	69	Hermann & Co.	„ 18	„ 24	„ „ 59.25 „ „ 595 87
J. P. de Groot.	Utrecht.	*f* 219	20	C. de Veer & Zn.	„ 20	„ 29	
Wed. van Deventer.	id.	„ 61	10	id.	„ 25	„ 34	
Jul. Bleichröder & Co.	Berlijn.	R.M. 399	16	Adam, Rubino & C°	„ 26	„ 35	à *f* 59.20 „ „ 236.30
B. Verbeke.	Hilversum.	*f* 400	—				(Promesse).

Men zal bemerken, dat in de kolom „Bedrag" moet worden ingevuld de muntsoort die in den wissel is uitgedrukt, terwijl, als dit wenschelijk wordt geacht, in de kolom **„Aanmerkingen"** eene aanteekening omtrent den koers en het Hollandsch bedrag kan worden gemaakt. De kolom **„Geëndosseerd aan"** wijst met die, welke er op volgt, aan, op welke wijze en wanneer de wissel uit de zaak is gegaan, zoodat de wissels, waarvan in deze kolommen geene aanteekening voorkomt, nog in portefeuille moeten aanwezig zijn. Voor wissels, die geincasseerd worden (d. w. z. waarvoor men zelf het geld ontvangt) schrijve men in de daartoe bestemde kolom den datum der incasseering.

[3]) De betrokkene is degeen die den wissel moet betalen. [4]) Hierin wordt vermeld aan wien de wissel is overgedragen.

Het Acceptenboek, dat thans in behandeling komt, heeft ten doel, om de meest volledige gegevens omtrent wissels, die door ons zijn geaccepteerd en tot betaling waarvan wij ons derhalve hebben verbonden, te verschaffen en tevens om aan te wijzen, wanneer de betaling heeft plaats gehad, zoodat men met behulp van dit boek, te allen tijde met een oogopslag kan zien, welke wissels te onzen laste nog onbetaald zijn.

Het hieronder volgende model bevat tevens de noodige beschrijvingen over de maand Mei.

Datum van Accept of Advies.	Nummer der Boeking.	NAAM — Van den Trekker. ¹)	Woonplaats — Van den Trekker. ¹)	Aan de order van: ²)	Vervaldag.
Mei 4	Journ. 8	Rüdesheim & Co.	Berlijn.	Deutsche Bank.	Aug. 15
„ 19	„ 26	Günther & Neumeister.	Schneeberg.	Becker & Fuld.	Juli 30

Uit de omstandigheid, dat in bovenstaand model de beide kolommen, die voor het maken der aanteekeningen van gedane betaling zijn bestemd, oningevuld zijn gebleven, kan men onmiddellijk opmaken, dat de beide wissels nog onbetaald zijn, hetgeen trouwens met het oog op de vervaldagen, 15 Augustus en 30 Juli, zeer natuurlijk is.

Ten aanzien van de kolom **„Bedrag"** is hierbij een ander beginsel aangenomen dan voor dezelfde kolom bij het Wisselboek. Daar de op ons getrokken wissels altijd in Hollandsch geld moeten worden betaald, is het beter ook in het Acceptenboek het bedrag in die munt te vermelden. Zelfs in het geval, dat een op ons getrokken wissel in eene vreemde muntsoort is uitgedrukt, zal toch bij het accepteeren tevens de koers worden vastgesteld, waarmede de wissel op den vervaldag in Hollandsch geld zal worden betaald en behoort dus dit bedrag ook in het Acceptenboek te worden vermeld. Dit behoeft echter niet te beletten, om in de kolom „Aanmerkingen" het vreemde wisselbedrag, benevens den koers, op te geven.

Het komt ook voor, dat een op ons getrokken wissel, vóór dat deze ons ter accept wordt aangeboden, wordt **geadviseerd,** d. w. z. dat ons wordt bericht, dat de bedoelde wissel te onzen laste is afgegeven. In dat geval wordt, voor zoover dit mogelijk is, de inschrijving in het Acceptenboek gedaan op dezelfde wijze, alsof de wissel feitelijk reeds door ons geaccepteerd ware. Ook in het geval, dat men eene Promesse afgeeft en zich daardoor tot betaling van een zeker bedrag op een bepaald tijdstip verbindt, moet daarvan op de gewone wijze in het Acceptenboek melding worden gemaakt, met weglating nochtans van eenige beschrijving in de kolom „Van den Trekker".

Bedrag.		Betaald aan:	Datum van Betaling.	Nummer der Boeking.	Aanmerkingen.
f 662	42				R.M. 1118.— à f 59.25
„ 307	17				„ 518.— „ „ 59.30

De beide kolommen ter contrôle van de boekhouding, waarover bij het Wisselboek is gesproken, kunnen ook bij het Acceptenboek worden toegepast, ten einde de nummers der boekingen van het accepteeren en betalen daarin aan te wijzen.

De kolom „Aanmerkingen" kan in verschillende gevallen worden gebruikt, om eene of andere verduidelijking aan de gemaakte beschrijvingen te geven. Zoo zullen bijv. in het hierboven reeds besproken geval, dat men, ter betaling van eenige handeling, aan den schuldeischer eene Promesse afgeeft, de kolommen **„Naam en Woonplaats van den Trekker"** oningevuld blijven, terwijl in de kolom **„Aan de order van"** den naam van den persoon, aan wien de Promesse is afgegeven, wordt vermeld, terwijl dan in de kolom **„Aanmerkingen"** de bijvoeging **„Mijne Promesse"** wordt geplaatst.

¹) De trekker is degeen die den last tot betalen geeft. ²) „Aan de order van" wijst den persoon aan, die bevoegd is, om over het wisselbedrag te beschikken.

Er blijft mij thans nog een boekje ter bespreking over, dat minder als een deel der administratie, dan wel als middel, om tal van bijzonderheden, die men zich op bepaalde tijden dient te herinneren, moet worden beschouwd. Ik bedoel de Agenda, waarvan hier eene beschrijving, benevens eene gedeeltelijke bewerking, zooals die uit de opgegeven handelingen, bladz. 54 en 65—68, zou voortvloeien, volgt.

Wat de inrichting betreft — zij is hoogst eenvoudig. In een boek met een zeker aantal bladen, is voor elken dag van het jaar een geheel blad of een gedeelte daarvan tot het maken van aanteekeningen bestemd, zoodat, indien men de aangelegenheden, die men zich herinneren moet, onder de data heeft geschreven, men zich elken dag kan op de hoogte stellen van hetgeen den volgenden dag te verrichten valt.

Zoo is het bijv. wenschelijk, om te weten, dat, wegens de op 24 April gesloten hypotheek (zie bladz. 54 post 2) op 24 October een half jaar rente moet worden betaald; dat op 26 Juli aan Weinberg & Weil *f* 98.40; op 28 Juli aan Adam Rubino & Co. R.M. 407 30; op 28 Mei aan Revillon frères frs. 875.50 moet worden betaald enz. en daar het niet mogelijk is, al deze aangelegenheden te onthouden, wordt daarvan in de Agenda, en wel op de bladzijden, die de gewenschte data tot opschrift dragen, de volgende aanteekening gemaakt:

28 Mei.

Aan Revillon frères,
te betalen . . . . *frs.* 875.50

26 Juli.

Aan Weinberg en Weil,
te betalen . . . . *f* 98.40

28 Juli.

Aan Adam Rubino & Co.,
te betalen . . . . RM. 407.30

Aan Jansen & Tilanus,
te betalen . . . . *f* 348.—

30 Juli.

Aan A. G. Willing,
te betalen . . . . *f* 137.20

Aan Günther & Neumeister,
te betalen . . . . RM. 518.—

Aan G. H. Klatte,
te betalen . . . . *f* 188.20

15 Augustus.

Aan Rüdesheim & Co.,
te betalen . . . . RM. 1118.—

24 October.

Aan de Nederl. Hypotheekbank, te betalen ½ rente van *f* 10000 Hypotheek à 4½ % . . . . *f* 225.—

Indien de betaling is geschied, of de handeling, waaraan is herinnerd, heeft plaats gehad, wordt de aanteekening in de Agenda doorgehaald.

§ 23. Het Journaal volgens de Maandelijksche Methode.

1. Op bladz. 12 : 3 werd door mij gewezen op de in de praktijk gebruikelijke methode, om in plaats van alle handelingen in één algemeen register (het Memoriaal) aan te teekenen, daartoe verschillende boeken, z.g. Hulpboeken, te gebruiken, omdat daardoor ook de mogelijkheid wordt geopend, om, bij het beschrijven van de gevolgen, die uit de handelingen voortvloeien, eene aanmerkelijke bekorting in de administratie toe te passen, daar alsdan de gevolgen van handelingen van denzelfden aard, of de betrekkingen van denzelfden persoon, gedurende zeker tijdsverloop, in ééne beschrijving kunnen worden opgenomen.

2. Ik acht nu het oogenblik gekomen, om ook deze methode ter sprake te brengen, en zal trachten U met het Journaal, dat naar aanleiding van de reeds vervaardigde hulpboeken zou worden verkregen, thans bekend te maken. Daartoe ontbreekt ons echter nog één register: het Aanvullings-Memoriaal of Half-Journaal, waarin die handelingen worden beschreven, die wegens de zeldzaamheid, waarin ze voorkomen, of wegens haren bijzonderen aard, geen afzonderlijk hulpboek wenschelijk maken, en dat we, bij de tot nu toe gevolgde methode, nog niet in behandeling konden nemen.

3. Ten aanzien van dit „Aanvullings-Memoriaal hebben we alleen rekening te houden met die handelingen, die niet in het Kasboek, Inkoopboek of Verkoopboek te huis behooren en die we dus allereerst hier laten volgen. We hebben daarbij te kiezen tusschen den verhalenden vorm en dien, waarin reeds eenigszins het wezen van boekhouden is uitgedrukt, en zullen, veronderstellende, dat de verhalende vorm bij de beoefenaren van dit werk genoegzaam bekend is, de bedoelde handelingen in den vorm van het Half-Journaal geven.

4. Hiervoor komen in aanmerking de volgende handelingen:

Memoriaal Bl. 54 No. 1 en 4.
„ „ 83 „ 9 en 28.

Half Journaal.

Amsterdam, 1 Mei 1892.

1 Journ. 1	B. Visser, Alhier. **Credt.** Voor het door hem gestort kapitaal, bestaande in: Een huis, Vijzelstraat 15, getaxeerd op. . . . . *f* 15000.— Effecten: fl. 3000, 5 % Oostenr. Zilverrente *f* 2890.50 *f* 5000, 3½ Obl. der Gem. Delft „ 5029.17 „ 7919.67 Contanten. . . . . „ 2080.33	*f* 25000	—
	— 1 —		
2 Journ. 2	De volgenden. **Credt.** Voor ontvangen Nota's van: J. Arioni, Alhier. voor etalage artikelen *f* 64.40 Grootveld & Zn. „ „ Uithangbord enz. „ 38.50 Vos & Le Grand, „ „ Winkelmeubelen „ 118.75	„ 221	65
	— 4 —		
3 Journ. 3	Rüdesheim & Co., Berlijn. **Debt.** Voor geaccepteerd hunne traite o/Deutsche Bank per 15 Aug. R.M. 1118.— à *f* 59.25	„ 662	42
	— 19 —		
4 Journ. 4	Günther & Neumeister, Schneeberg. **Debt.** Voor geaccepteerd hunne traite o/Becker & Fuld per 30 Juli . . . . . R.M. 518.— à *f* 59.30	„ 307	17

5. Wij hebben alsnu het Journaal te maken uit de gegevens, die ontleend worden aan de volgende Hulpboeken:

a Het Half-Journaal; *b* Het Kasboek;
c Het Inkoopboek; *d* Het Verkoopboek.

Ten opzichte van het Half-Journaal valt weinig op te merken. Daar dit boek eigenlijk reeds in den Journaalvorm is opgesteld, is het voldoende wanneer wij het, eenigszins verkort, wat de omschrijving betreft, in het Journaal overnemen, bijvoorbeeld:

Journaal (Maandelijksche Methode).

Amsterdam, 1 Mei 1892.

1	B. Visser, Alhier. **Credt.** Voor gestort kapitaal	*f* 25000	—
	— 1 —		
2	Diverse Crediteuren. **Credt.** Voor diverse nota's	„ 221	65
	— 4 —		
3	Rüdesheim & Co., Berlijn. **Debt.** Voor geaccepteerd h/traite R.M. 1118.— à *f* 59.25	„ 662	42
	— 19 —		
4	Günther & Neumeister, Schneeberg. **Debt.** Voor geaccepteerd h/traite R.M. 518.— à *f* 59.30	„ 307	17

Wanneer de posten uit het Half-Journaal in het Journaal zijn overgenomen, wordt dit in het eerste aangewezen, door in de eerste kolom links, onder het volgnummer eene aanteekening te maken, waarin naar het nummer van den Journaalpost, onder welke de handeling is overgenomen, wordt verwezen; vandaar dus dat men in het Half-Journaal op blz. 128 onder de nummers der posten de aanteekening **Journ. 1**, **Journ. 2**, enz. vindt.

Men zal voorts bemerken dat de omschrijving van den post in dit Journaal zoo beknopt mogelijk is. Zelfs zijn in post 2 de namen der personen, die onder de gemeenschappelijke benaming van Diverse Crediteuren worden voorgesteld, niet eens genoemd, (vergelijk post 3 van het Journaal op blz. 94), omdat zulks in deze methode, waar het eigenlijk slechts op de eindcijfers aankomt, overbodig is, daar toch in het Debiteuren- en Crediteurenboek de namen dezer personen, met hunne respective bedragen, behoorlijk gespecificeerd zijn.

6. Behandelen wij thans het Kasboek voor dit oogmerk. Zooals bekend is, vinden we in dat boek alle geldelijke ontvangsten en uitgaven vermeld en daar uit de meeste dier ontvangsten en uitgaven betrekkingen met personen ontstaan, is er aanleiding om de gevolgen daarvan in het Journaal te beschrijven.

7. Wanneer we ons voorloopig tot die zijde van het Kasboek bepalen, waarin de ontvangsten zijn vermeld, dan komen we tot de volgende slotsom: voor zoover uit de handelingen, waarbij geld is ontvangen, betrekkingen zijn ontstaan, komen deze hierop neer, dat de personen, van wie is ontvangen, *moeten worden gecrediteerd*, omdat de ontvangsten zelf het gevolg zijn van eene der volgende handelingen:

a. De ontvangst strekt tot betaling van een aan ons verschuldigd bedrag; — bijgevolg houdt de persoon, van wien wij ontvangen, daardoor op **debet** te zijn en moet hij derhalve worden **gecrediteerd.**

b. Wanneer de ontvangst het gevolg is, van eene door ons aangegaane leening of andere geldopname, (men denke b.v. aan het disponeeren op den kassier) dan krijgt degeen, van wien is geleend of op wien is gedisponeerd, eene vordering op ons, waarvoor hij moet worden **gecrediteerd.**

c. Eindelijk kan de ontvangst het gevolg zijn van een verkoop, die op hetzelfde oogenblik is geschied, of van een dienstbetoon, dat te gelijker tijd is verleend. In deze beide gevallen ontstaan er geene betrekkingen, omdat de ontvangst onmiddellijk op de levering of het dienstbetoon volgt en de persoonlijke betrekking, die uit de handeling zou ontstaan, daardoor wordt opgeheven.

8. Ten aanzien van de uitgaven valt nu uit het bovenstaande gemakkelijk af te leiden, dat, — voor zoover uit de uitgaven betrekkingen ontstaan, — deze hierop neêrkomen, dat de personen, aan wie wordt betaald, moeten worden **gedebiteerd**; immers de uitgaven vinden hunnen grond in een van de volgende handelingen:

a. Wanneer de uitgaaf strekt tot betaling van een door ons verschuldigd bedrag, houdt de persoon, aan wien wordt betaald, op **Credit** te zijn, en moet derhalve worden **gedebiteerd.**

b. Geschiedt de uitgaaf bij wijze van leening, — heeft zij het deponeeren van geldsommen tot onderwerp, dan worden de personen, aan wie deze gelden zijn geleend of bij wie wordt gedeponeerd, deze bedragen aan ons schuldig, zoodat zij daarvoor moeten worden **gedebiteerd.**

c. En als de uitgaaf strekt tot dadelijke betaling van aan ons geleverde goederen of tot belooning van diensten die op hetzelfde oogenblik zijn bewezen, en de betrekking, die uit de levering of uit het dienstbetoon zou zijn ontstaan, door de betaling wordt opgeheven, dan valt daarvan in het Journaal geene melding te maken.

9. Het komt er nu slechts op aan, die gevolgen zoodanig te beschrijven, dat de betrekkingen van denzelfden persoon, zooveel mogelijk

onder één cijfer worden gebracht. Daartoe verzamelen we in het Journaal alle bedragen, die op denzelfden persoon betrekking hebben en debiteeren of crediteeren hem voor het totaal bedrag der handelingen, die gedurende de maand met hem zijn tot stand gebracht.

10. Daartoe onderzoeken we, in de zijde der Ontvangsten van het Kasboek, welke van de ontvangsten aanleiding geven, om er in het Journaal eenig gevolg van te beschrijven. Dientengevolge ontwikkelt zich het volgende Journaal.

Kasboek.

Tot meerdere duidelijkheid plaats ik het Kasboek hierbij en wijs met behulp van de letters a b c *enz. naar de correspondeerende posten in het Journal.*

1892. ONTVANGSTEN.

Mei.	1	Van B. Visser:			
		voor z/storting in contant. .	f	2080	33
a	7	„ Ned. Hypotheekbank:			
		voor 1ste Hypotheek.	„	10000	—
		„ Winkelontvangst.	„	86	75
b	10	„ C. de Veer & Zn.:			
		voor m/dispositie No. 1. . . .	„	160	24
c	12	„ Mevr. v. Diepenheim:			
		ter voldoening der rek. v. 9 Mei	„	63	—
b	14	„ C. de Veer & Zn.:			
		voor m/dispositie No. 2.	„	104	61
	14	„ Winkelontvangst.	„	416	24
b	18	„ C. de Veer & Zn.:			
		voor m/dispositie No. 3.	„	595	87
	20	„ J. P. de Groot, Utrecht:			
c		voor m/traite o/C. de Veer & Zn.	„	219	20
	21	„ Winkelontvangst.	„	498	66
c	25	„ Wed. v. Deventer, Utrecht:			
		voor m/traite o/C. de Veer & Zn.	„	61	10
b	28	„ C. de Veer & Zn.:			
		voor m/dispositie No. 4. . . .	„	2500	—
	28	„ Winkelontvangst.	„	541	20
c	30	„ H. de Bruijn, alhier.	„	33	75
c	30	„ Wed. Dommering, alhier. . .	„	61	64
	31	„ Afgeknipte Coup. van 5 Oblig.			
		Gemeente Delft.	„	87	50
c	31	„ B. Verbeke, Hilversum.	„	699	50
	31	„ Winkelontvangst.	„	307	38
		N.B. De ontvangsten, waarvoor geen letter is geplaatst, geven geene aanleiding, om ze in het Journaal over te brengen, omdat daaruit geene betrekkingen met personen zijn ontstaan.			
			f	18516	97

Journaal.

(Vervolg van Bladz. 129.)

Amsterdam, 31 (*) Mei 1892.

5	De Volgenden (1) **Credt.**			
	Voor ontvangsten volgens Kasboek fol. 1 en 2			
	Ned. Hypotheekbank (2) (Hypotheekrekening) voor 1ste Hypotheek. .			
a			*f* 10000	—
b	C. de Veer & Zn., Alhier (3)			
	m/disp. No. 1 . .	*f* 160.24		
	„ „ 2 . .	„ 104.61		
	„ „ 3 . .	„ 595.87		
	„ „ 4 . .	„ 2500.—	„ 3360	72
c	Diverse Debiteuren (4)			
	Mevr. v. Diepenheim	*f* 63.—		
	J. P. de Groot . .	„ 219.20		
	Wed. v. Deventer .	„ 61.10		
	H. de Bruijn . . .	„ 33.75		
	Wed. Dommering .	„ 61.64		
	B. Verbeke . . .	„ 699.50	„ 1138	19

(*) Zie de aanteekeningen op Blz. 133.

11. Op dezelfde wijze wordt nu met de uitgaven gedaan, zoodat we den volgenden Journaalpost verkrijgen:

Kasboek.

1892.		Uitgaven.			
Mei	1	Per W. Krabbendam: kosten Hypotheek	f	125	—
		„ J. Heijer: taxatiekosten...............	„	50	—
		„ H. Denik & Zn.: kosten verbouwing.........	„	1860	—
		„ Becht & Dyserink: Gasornementen............	„	214	80
		„ M. Schooneveld & Zn.: Advertentiën............	„	84	75
		„ Reiskosten	„	38	50
a	2	„ C. de Veer & Zn.: voor geremitteerd	„	8000	—
b	3	„ Kas-Vereeniging: voor traite van Otto & Wilhelm, Berlijn, R.M. 268.24 à f 59.30.................	„	159	06
	3	„ P. Adriaan: voor Premie van Assurantie.	„	47	—
	5	„ H. Besselink: voor aanleg Gas- en Waterleiding	„	34	60
	7	„ Diverse Onkosten..........	„	20	80
c	10	„ Brébant frères, Lyon: voor remise f 333.15 à f 48.10	„	160	24
	12	„ 5% korting over f 63.—...	„	3	15
d	14	„ Amsterdamsche Bank: traite van Elkan & Co., R.M. 176.40................	„	104	61
	14	„ Diverse Onkosten..........	„	30	70
e	14	„ Huishouding	„	100	—
f	18	„ Hermann & Co., Chemnitz. voor m/remise R.M. 1005.69 à f 59.25.................	„	595	87
a	20	„ C. de Veer & Zn.: voor m/remise wissel Utrecht	„	219	20
	21	„ Diverse Onkosten,.........	„	5	20
a	25	„ C. de Veer & Zn.: voor ter inkasseering gegeven	„	61	10
g	26	„ Adam Rubino & Co., Berlijn: voor remise R. M. 399.16 á f 59.20....................	„	236	30
	28	„ Langerhuizen & Co.. voor £ 1000 3% Portugal..	„	3383	—
	28	„ Diverse Onkosten..........	„	9	70
e	28	„ Huishouding...............	„	100	—
	30	„ A. P. van Dooren. voor gemaakte kleedingstukk.	„	92	—
a	30	„ C. de Veer & Zn.: diverse kwitantiën ter incasseering....................	„	95	39
	31	„ B. Verbeke. Hilversum: voor z/promesse per 1 Juli...	„	400	—
	31	„ Saldo in Kas..............	„	2286	—
			f	18516	97

Journaal.

—31—

6	De volgenden Debt. Voor uitgaven volgens Kas-fol. 1 en 2.			
a	C. de Veer & Zn., Alhier. voor m/remise f 8000.— „ „ „ 219.20 „ „ „ 61.10 „ „ „ 95.39	f	8375	69
b	Otto & Wilhelm, Berlijn. voor h/traite R.M. 268.24	„	159	06
c	Brébant frères, Lyon. voor m/remise fr. 333.15	„	160	24
d	Elkan & Co., Reichenbach. voor h/traite R.M. 176.40	„	104	61
e	B. Visser: voor z/dispositie f 100.— „ „ „ 100.—	„	200	—
f	Hermann & Co. Chemnitz: voor m/remise R.M. 1005.69	„	595	87
g	Adam, Rubino & Co., Berlijn: voor m/remise R.M. 399.16	„	236	30

Toelichting op den 5den en 6den post van het Journaal.

12. Men zal zich misschien verwonderen, dat deze post op 31 Mei is gedateerd, doch bij de hier toegepaste verzamel-methode, zou men het moeilijk anders kunnen doen. Omdat de betrekkingen, die met denzelfden persoon, gedurende de geheele maand zijn ontstaan, onder één cijfer worden gebracht, en men alzoo de betrekkingen beschrijft, die op het einde der maand bestonden, is het zeker het doelmatigst, om den post dan ook op den laatsten dag van de maand op te stellen. Dit zelfde geldt natuurlijk ook ten aanzien van post 6 en is evenzeer van toepassing op de posten, die naar aanleiding van het inkoop- en verkoopboek zullen worden geformuleerd.

(1) De uitdrukking *„de Volgenden"* wordt hier gebezigd, om tijdelijk de personen, die in den post worden genoemd, te vervangen, zoodat het beschrijven van den toestand, met behulp van den term *Credt.*, nu slechts éénmaal behoeft te geschieden, terwijl zij anders achter den naam van elken persoon zou moeten worden herhaald. Buitendien geeft het een beter overzicht van de bedoeling, die uit den post moet blijken, indien al dadelijk de aanhef te kennen geeft, dat allen, die in den post als *Hoofd van Rekening* worden genoemd, Credt. of Debt. zijn. De maatregel heeft ook nog tengevolge, dat de omschrijving — wat de hoofdreden betreft, waarom moet worden gedebiteerd of gecrediteerd — slechts eenmaal behoeft te geschieden, zoodat in post 5 de aanhef als het ware kan worden opgevat in den zin van:

„De hierna te noemen personen hebben te vorderen, omdat van hen is ontvangen, de volgens het Kasboek op fol. 1 en 2 vermelde bedragen."

(2) De eerste ontvangst in het Kasboek opgeteekend, is die van B. Visser; daar echter in den Journaalpost, waarin Visser voor het door hem gestorte kapitaal wordt gecrediteerd, ook dit bedrag is begrepen, zoo mag daarvan thans niet opnieuw een verhouding worden beschreven. Het ware daarom beter geweest, indien deze ontvangst in het Kasboek **niet** onder den naam van B. Visser ware vermeld, doch als „Contanten in Kas" daarin ware opgenomen.

Nog zij hierbij opgemerkt dat, wanneer van een persoon slechts éene ontvangst of éene uitgaaf, gedurende den tijd, waarover de Journaalposten loopen, heeft plaats gehad, het bedrag onmiddelijk in de daartoe bestemde kolommen wordt geplaatst, terwijl, indien van denzelfden persoon, gedurende dat tijdsverloop meerdere ontvangsten of uitgaven voorkomen, elke ontvangst of uitgaaf op zich zelf, vóór die kolommen wordt geplaatst, om daarna het totaal bedrag in die kolommen te brengen, Dat eindcijfer wijst dus de som aan, waarvoor de betrokken persoon gedurende de maand enz. moet worden gedebiteerd of gecrediteerd.

(3) Hierbij is dus toegepast wat hierboven, omtrent ontvangsten en uitgaven

van denzelfden persoon is gezegd. Elke op zich zelf staande ontvangst is in dezen post vóór de geldkolommen geplaatst en het totaal bedrag, dat ten laatste in de kolom is gebracht, wijst aan, dat C. de Veer & Zn., over de geheele maand Mei, ter zake van op hen gedisponeerde gelden, *f* 3360.72 te vorderen hebben.

(4) Daar onder den naam van Diverse Debiteuren de betrekkingen van een groep van personen worden beschreven, zoo kon voor dit doel de som der bedragen, waarvoor deze groep van personen gedurende de maand Mei moest worden gecrediteerd, in één bedrag worden opgegeven. Hier zijn de namen der personen, bij wijze van omschrijving vermeld, omdat dit, tot uitoefening van contrôle, noodig, althans nuttig kan zijn.

(Alle deze opmerkingen gelden evenzeer voor post 6).

13. Wij zullen nu het Inkoopboek aan deze bewerking onderwerpen. Ook hiervoor geldt de regel, dat de betrekkingen, wegens inkoopen van denzelfden persoon, in één cijfer worden samengevat en daar nu de door ons gedane inkoopen ten gevolge hebben, dat de personen, van wie is gekocht, *van ons te vorderen hebben*, moet de daarop betrekkelijke Journaalpost aanvangen met:

De Volgenden. Credt.

Voor gekochte goederen volgens inkoopboek fol. . . . .

Inkoopboek.

Amsterdam, 1 Mei 1892.

1	Otto, & Wilhelm, Greiz			
a	Fact. No. 1 R. M. 268.24	f	159	06
	— 1 —			
2	Weinberg & Weill, Crefeld.			
b	Fact. No. 2.	„	98	40
	— 1 —			
3	Hermann & Co., Chemnitz			
c	Fact. No. 3 R. M. 728.07	„	431	75
	— 1 —			
4	Adam, Rubino & Co., Berlijn			
d	Fact. No. 4 R. M. 407.30	„	241	53
	— 1 —			
5	Révillon Frères, Roubaix			
e	Fact. No. fr. 5 875.50	„	421	99
	— 1 —			
6	Jansen & Tilanus, Vriezenveen			
b	Fact. No. 6.	„	348	—
	— 1 —			
7	Elkan & Co., Reichenbach			
f	Fact. No. 7 R. M. 176.40	„	104	61

JOURNAAL.

Amsterdam 31 Mei 1892.

7	De Volgenden. Credt. voor gekochte goederen volgens Inkoopboek fol. 1 en 2.			
a	Otto & Wilhelm, Greiz R.M. 268.24	*f*	159	06
c	Herman & Co., Chemnitz R.M. 728.07 *f* 431.75 „ 419.04 „ 248.07 R.M. 1147.11	„	679	82
d	Adam Rubino & Co. Berlijn R.M. 407.30 *f* 241.53 „ 220.— „ 130.35 R.M. 627.30	„	371	88
e	Revillon Frères, Roubaix fr. 875.40	„	421	99
f	Elkan & Co., Reichenbach R.M. 176.40	„	104	61
b	Diverse Crediteuren. Weinberg & Weil, Crefeld *f* 98.40 Jansen & Tilanus, Vriezenv. „ 348.— Transporteeren . . . . *f* 446.40			

Inkoopboek.

Amsterdam, 1 Mei 1892.

8	Rüdesheim & Co., Berlijn			
g	Fact. No. 8 R. M. 1118	„	662	97
	— 1 —			
9	A. G. Willing, Amsterdam,			
b	Fact. No. 9.	„	137	20
	— 1 —			
10	Brébant frères, Lyon			
h	Fact. No. 10 fr. 333.15	„	160	58
	— 1 —			
11	Günther & Neumeister, Schneeberg			
i	Fact. No. 11 R. M. 518	„	307	17
	— 1 —			
12	G. H. Klatte, Amsterdam			
b	Fact. No. 12.	„	188	20
	— 1 —			
13	Adam, Rubino & Co., Berlijn.			
d	Fact. No. 13. R.M. 220.—	„	130	35
	— 6 —			
14	H. Hesselink, Rotterdam.			
b	Fact. No. 14.	„	768	57
	— 9 —			
15	de Leeuw & Co., Amsterdam.			
b	Fact. No. 15.	„	239	90
	— 16 —			
16	Hermann & Co., Chemnitz.			
c	Fact. No. 16. R.M. 419.04	„	248	07
	— 17 —			
17	J. P. de Groot, Utrecht.			
j	voor van hem terug ontv.	„	9	60
	— 20 —			
18	Herckenrath & Zn., Amsterdam.			
b	Fact. No. 17.	„	166	28
	— 23 —			
19	Rüdesheim & Co., Berlijn.			
g	Fact. No. 18. R.M. 338.—	„	200	26

JOURNAAL.

Amsterdam, 31 Mei 1892.

b	Transport . . . *f* 446.40 A. G. Willing, Amsterdam. „ 137.20 G. H. Klatte, id. „ 188.20 H. Hesselink, Rotterdam „ 768.57 de Leeuw & Co., Amsterdam „ 239.90 Herkenrath & Co., „ „ 166.28	*f*	1946	55
g	Rudesheim & Co. Berlijn R.M. 1118.— *f* 662.97 „ 338.— „ 200.26 R.M. 1456.—	„	863	23
h	Brébant frères, Lyon fr. 333.15	„	160	58
i	Gunther & Neumeister, Schneeberg R.M. 518.—	„	307	17
j	Diverse Debiteuren (5) J. P. de Groot, retourzending	„	9	60
	(Zie de aanteekeningen op bladz. 137)			

14. Op dezelfde wijze beschrijven we thans de betrekkingen die zijn ontstaan naar aanleiding van de handelingen, die in het Verkoopboek voorkomen, en daar de personen, aan wie door ons goederen zijn verkocht, (*of aan wie wij goederen hebben teruggezonden*) iets aan ons schuldig worden, zullen zij in den desbetreffenden Journaalpost moeten worden gedebiteerd.

Verkoopboek.

Amsterdam, 9 Mei 1892.

1 a	H. de Bruyn, Alhier. Fact. No. 1.	f	33	75
	9			
2 a	Wed. H. Visser, Baarn. Fact. No. 2.	„	57	80
	9			
3 a	Mevr. v. Diepenheim, Alhier. Fact. No. 3.	„	63	—
	11			
4 b	Hermann & Co. Chemnitz. Retourzending R. M. 141.42.	„	83	72
	13			
5 a	J. P. de Groot, Utrecht. Fact. No. 4.	„	204	80
	13			
6 a	Wed. v. Deventer, Utrecht. Fact. No. 5.	„	61	10
	17			
7 a	J. P. de Groot, Utrecht. Fact. No. 6.	„	24	—
	21			
8 a	B. Verbeke, Hilversum. Fact. No. 7.	„	125	50
	24			
9 a	Mevr. Dommering, Alhier. Fact. No. 8.	„	61	64
	24			
10 a	H. v. Vlissingen, Alkmaar. Fact. No. 9.	„	187	—
	27			
11 a	B. Verbeke, Hilversum. Fact. No. 10.	„	338	—
	29			
12 a	B. Verbeke, Hilversum. Fact. No. 11.	„	236	—

JOURNAAL.

Amsterdam, 31 Mei 1892.

8	De Volgenden Debt. voor verkochte goederen volgens Verkoopboek fol. 1 -2.			
a	Diverse Debiteuren:			
	H. de Bruyn, Alhier. . .	f 33.75		
	Wed. H. Visser, Baarn. .	„ 57.80		
	v. Diepenheim, Alhier . .	„ 63.—		
	J. P. de Groot, Utrecht f 204.80			
	„ „ „ 24.—	„ 228.80		
	Wed. v. Deventer, Utrecht.	„ 61.10		
	B. Verbeke, Hilversum f 125.50			
	„ „ „ 338.—			
	„ „ „ 236.—	„ 699.50		
	Mevr. Dommering, Alhier.	„ 61.64		
	H. v. Vlissingen, Alkmaar.	„ 187.—	f 1392	59
b	Hermann & Co., Chemnitz (6). Retourzending R. M. 141.42.		„ 83	72

14. Toelichting op den 7den en 8sten post van het Journaal.

(5) In het Inkoopboek komt onder post No. 17 eene beschrijving voor van door J. P. de Groot teruggezonden goederen. Men zij bij het maken van het Journaal er op bedacht, dat de Groot dientengevolge niet onder Diverse Crediteuren behoort te worden opgenomen, want daar het hier eene terugzending geldt van vroeger door Visser geleverde goederen, waarvoor de Groot bij de levering onder den naam van **Diverse Debiteuren** is gedebiteerd, zal hij, nu zijne schuld zooveel minder wordt, als de prijs der teruggezonden goederen bedraagt, onder denzelfden titel moeten worden gecrediteerd.

(6) Ook ten opzichte van de door Visser aan Herman & Co. teruggezonden goederen geldt de opmerking, dat dezelfde rekening, die wij bij de levering hebben gecrediteerd, — bij de terugzending door ons moet worden gedebiteerd, omdat hunne vordering op Visser met zooveel verminderd, als de waarde der teruggezonden goederen bedraagt. Daar het hier echter eene firma betreft, van wie de betrekkingen onder haren eigenen naam worden beschreven, behoeft hier niet op de onderscheiding van Diverse Debiteuren of Diverse Crediteuren te worden gewezen. Wanneer wij Hermann & Co. bij de levering onder den titel van Diverse Crediteuren hadden gecrediteerd, dan zouden wij hen thans onder denzelfden titel moeten debiteeren.

Hiermede kunnen wij het Journaal volgens de maandelijksche methode voorloopig laten rusten. Wanneer men de daarin vermelde betrekkingen met de beschrijvingen in het Grootboek op bladz. 108—110 vergelijkt, zal men bevinden, dat men voor elke rekening dezelfde totaalcijfers verkrijgt, waardoor dan tevens het bewijs wordt geleverd dat dit laatste journaal geheel overeenstemt met dat waaruit het bovenaangehaalde grootboek is verkregen, met dit onderscheid evenwel, dat dit laatste in veel beknopter vorm is opgesteld.

§ 24. Voortzetting der Practische Opgaven.

1. Ik mag aannemen, dat de tot nu toe behandelde boeken voldoende zijn toegelicht, om den beoefenaren de verdere bewerking daarvan over te laten en kan dus voortgaan met de opgaven der handelingen van de zaak—B. Visser, ten einde die ter verdere beoefening op te dragen.

2. Om echter de administratie zoo min mogelijk omslachtig te maken, stel ik eenige veranderingen voor, die ook in werkelijkheid dikwijls worden toegepast. Ik geef n.l. in overweging eene of meer van de volgende bekortingen toe te passen:

a. Om voortaan geen volledig memoriaal op te stellen, doch de handelingen dadelijk in de daartoe bestemde hulpboeken en het half-Journaal te beschrijven.

b. Om, ingeval men het volledig memoriaal wenscht te behouden, het Journaal achterwege te laten. Dit kan zeer goed geschieden, indien het memoriaal duidelijk wordt opgesteld, zóó, dat men daaruit onmiddelijk de betrekkingen der personen in het grootboek kan overbrengen.

Opmerking. De raad, om het Journaal achterwege te laten, geldt uitsluitend voor het Enkel-Boekhouden, omdat daarbij alleen de betrekkingen van personen worden beschreven, en deze, zonder groote moeite onmiddelijk uit het Memoriaal in het Grootboek kunnen worden overgenomen. Bij het Dubbel Boekhouden, waarin, nevens de betrekking van den persoon, tevens de verandering, in de zaak te weeg gebracht, moet worden aangewezen, zou ik *niet* gaarne tot weglating van het Journaal willen adviseeren.

c. Om, indien men het wenschelijk acht, ook het Grootboek zoo beknopt mogelijk in te richten, de **Maandelijksche Methode** toe te passen. In dat geval zal men echter, nevens het verkorte Grootboek, ten behoeve der firma's, die niet onder den naam van Diverse Debiteuren of Crediteuren worden gerangschikt, een afzonderlijk **Rekening Courantboek** (†) moeten bezigen, teneinde ook van deze firma's een volledig overzicht omtrent de met hen verrichte handelingen te verkrijgen. Het Debiteuren- en Crediteurenboek (zie bladz. 122—123 en 124—125) geeft het verlangde overzicht ten aanzien van de personen, voor wie geene afzonderlijke rekening wordt geopend.

d. Om, ten aanzien van het Winkelboek, den regel te volgen, die op bladz. 118 onder 11 is aangegeven. Men dient alsdan alle op 31 Mei nog aanwezige goederen, als aan den winkel geleverd, in het Magazijnboek af te schrijven, en van de goederen die na 31 Mei worden ontvangen, bij kleine gedeelten aan den winkel over te geven. De verandering, die het winkelboek daardoor ondergaat wordt U op bladz. 140—141 opgegeven.

(†) Het Rekening Courantboek, waarvan hier wordt gesproken is niet dat, waarvan men zich bedient, om, ingeval de posten niet op den juisten tijd worden afgerekend, daarover eene afzonderlijke Renteberekening te houden. Ik zal hierop, zoodra de gelegenheid daartoe geschikt is, meer uitvoerig terugkomen.

3. Ten einde met deze verschillende toepassingen vertrouwd te worden, komt het mij wenschelijk voor, ze alle te beoefenen. Laat ons daarom voor de handelingen in de maand Juni het memoriaal achterwege laten en dus de Hulpboeken daarvoor in de plaats stellen (zie bladz. 138*a*). Daaruit volgt dan van zelf, dat we het Journaal en Grootboek volgens de maandelijksche methode bewerken en voor die firma's, die onder hunnen eigen naam gedebiteerd of gecrediteerd worden, een Rekening-Courantboek openen (zie bladz. 138*c*). Voor de handelingen in de maand Juli kan de op bladz. 138 onder *b* aangegeven weg worden gevolgd, dat is: alle handelingen worden, even als die over de maand Mei in een volledig Memoriaal beschreven, en zonder daarbij een Journaal te bezigen, onmiddelijk uit het Memoriaal in het Grootboek overgebracht.

4. Op die wijze hoop ik dat de beoefenaren van dit boek met verschillende wijzen van boekhouden bekend zullen worden, waardoor eenzijdigheid, die zeker bij het boekhouden zeer ongewenscht is, wordt vermeden.

5. Naar aanleiding van het op bladz. 138 onder *d* voorgestelde, moet ik nu in de eerste plaats u de gegevens verstrekken, waarnaar het Winkelboek voortaan zal moeten worden ingericht. Ik herinner, dat ik heb voorgesteld, om alle nog op 31 Mei aanwezige goederen, als aan den winkel geleverd in het Magazijnboek af te schrijven. Dientengevolge ondergaat dit boek, wat zijn vorm betreft, thans eenige verandering. Ik breng namelijk in de linkerzijde alle goederen, die in den winkel aanwezig zijn, met de inkoopsprijzen en schrijf dagelijks de in den winkel ontvangen sommen, benevens de *„op zicht"* gezonden goederen, in de rechterzijde.

Het Winkelboek.

1892. Ontvangen.

1892.	Ontvangen.			
Juni 1	**VOORRAAD.**			
	46 Tricot Tailles Zwart N°.60	f	80	50
	21 „ „ Coul „ 84		42	—
	58 „ „ „ „ 90		128	—
	35 Kinderjurkjes diverse. .		59	10
	132 Meter Thibet		170	—
	92 „ Rips foulé		115	—
	27 „ Façonné		54	—
	6 Tafelkleeden K. L. . . .		12	—
	2 „ G. L. . . .		6	—
	10 „ Chen. 160		18	—
	15 „ „ 180		36	—
	9 Overhemden à R. M. 36		16	—
	24 „ „ „ 24		28	—
	23 doz. Boorden		51	75
	21½ „ Manchetten . . .		82	50
	48 „ Heerenfronts. . .		170	—
	22 „ Jongensfronts . .		65	—
	11 Piqué Rokken.		28	50
	4 doz. Linnen Zakd. à f 4.—		16	—
	5 „ „ „ „ „ 3.—		15	—
	2 „ Halflinn. „ „ „ 2.50		5	—
	8 „ Katoenen „ „ „ 1.20		9	60
	12 „ „ „ „ „ 0.80		9	60
	9 zijden Cachenez Coul . .		12	—
	10 „ „ Blanc. .		16	—
	24 Nagasaki.		30	—
	102 Cachenez Enfants. . . .		75	—
	70 Corsets Aurora		80	—
	91 „ Sytella		114	—
	45 „ Anna		67	50
	21 „ Kinder		15	75
	Diverse Dassen St. 243		105	—
	37⅙ El Kamgaren à f 2.50		92	90
	62⅓ „ „ „ „ 3.—		187	—
	21 „ Fr. Bucksk „ „ 1.50		31	50
	24¼ „ Eng. „ „ „ 3.40		82	45
	37½ „ Duitsch „ „ „ 1.30		48	75
	9 „ Holl. „ „ „ 1.10		9	90
	82 „ Cachem.Coul „ „ 0.45		36	90
	35 „ Kleedjesstof „ „ 0.40		14	—
	48 „ Fancy „ „ 0.35		16	80
	85 „ Dameslaken „ „ 0.25		21	25
	400 „ Champ.Voer. „ „ 0.20		80	—
	237 „ Dames „ „ „ 0.17		40	29
	162 „ Mouw „ „ „ 0.21		34	02
	Tranporteeren . . .	f	2428	56

1892.	Verkocht.			
Juni 1	Ontvangsten van 30—31 Mei.	f	183	85
„ 1	Ontvangsten.		91	60
„ 2	„		80	70
„ 3	„		101	10
„ 4	„		136	65
		f	593	90
„ 4	Geleverd aan P. Burggraaf, te Haarlem volgens Verkoopboek		124	60
	Transporteeren . . .	f	718	50

1892	Ontvangen.			
	Transport	f	2428	56
Juni 1	22.8 Meter Cachemir 150 .		25	80
	9.4 „ „ 183 .		12	—
	22.3 „ „ 200 .		33	50
	18.5 „ Peluche . . .		29	60
	24 doz. Kousen 720 . . .		44	60
	24 „ „ 806 . . .		60	—
	8 „ „ 1020 . . .		28	80
	6 „ „ 1080 . . .		36	—
	17 „ Kinder Coul . . .		86	70
	23 „ „ Sokken . .		57	90
	22 „ Kousen 1040. . .		105	60
	18 „ „ 1120. . .		129	60
	36 kat. Pantalon No. 70 .		36	—
	24 „ „ „ 72 .		28	—
	24 „ „ „ 75 .		36	—
	30 Jaeger „		60	—
	35 „ Borstrokken . .		81	70
	Uit Magazijn ontvangen:			
„ 7	23 Meter zwart Cachemir .		23	50
	4 doz. Overhemden . . .		92	40
	10 stuks Japonstoffen. . .		208	30
	2 „ Dameslaken . . .		21	—
„ 17	24 Kinderjurkjes		47	30
	2 Doz. Overhemden R.M. 40		48	—
„ 22	6 Tafelkleeden K. L. . .		13	20
	6 id. G. L. . .		18	—
	6 id. Chenille 160		10	80
	6 id. id. 180		14	40
	2 Doz. Piqué Rokken . .		63	—
	15 „ Linnen Zakdoeken .		47	50
„ 28	36.8 Meter Peluche à f 1.20		44	16
	30.4 „ „ à „ 1.60		48	64

1892	Verkocht.			
	Transport	f	718	50
Juni 7	Ontvangen		95	20
„ 8	id.		68	10
„ 9	id.		105	55
„ 10	id.		65	20
„ 10	Mevr. v. Duijnen, Alhier zie Verkoopboek. . . .		69	80
„ 10	Wed. H. de Jager, Alhier als boven		53	80
„ 10	H. Bruinsma, Haarlem als boven		73	50
„ 11	Ontvangen		60	30
„ 13	id.		102	20
„ 14	id.		139	50
„ 15	id.		166	80
„ 16	W. Dijkstra, Bussum zie verkoopboek		101	70
„ 16	Ontvangen		55	50
„ 17	id.		58	60
„ 18	id.		121	80
„ 20	id.		105	70
„ 21	id.		67	—
„ 22	id.		42	90
„ 23	id.		81	60
„ 24	id.		68	60
„ 25	id.		86	—
„ 27	id.		65	60
„ 28	id.		81	60
„ 29	id.		76	95
„ 30	id.		74	20

5. Ik laat nu eene opgaaf volgen van hetgeen er verder in de zaak van B. Visser is voorgevallen, ten einde die handelingen in de daarvoor bestemde hulpboeken (en, indien men dit wenscht, ook in het Memoriaal) te beschrijven en zal, voorloopig althans, bij elke opgaaf aanteekenen, in welke boeken de handeling moet worden beschreven en op welke wijze dit behoort te geschieden.

	Opgaven.	Aanteekeningen.
1 Juni.	Aan de onderstaanden wordt betaald, ter voldoening hunner nota's van 1 Mei, J. Arioni . . . . f 64.40 Grootveld & Zoon . . . . „ 38.50 Vos & Le Grand . . . . „ 118.75	Kasboek. Crediteurenboek.
1 „	Advies ontvangen van Rüdesheim & Co., te Berlijn, dat zij een wissel, groot R.M. 338.—, per 8 Sept. order Deutsche Bank getrokken hebben. Geaccepteerd à f 59.20 . . f 200.10	Half-Journaal. Acceptenboek. Agenda.
1 „	Factuur ontvangen van A. G. Willing over de op 20 Mei geleverde 5 doz. Linnen Zakdoeken à f 4.— . . . f 20.— 10 „ „ „ à „ 3.— . . . „ 30.— per 20 Augustus . . . f 50.—	Inkoopboek. Crediteurenboek. (Daar deze goederen op 20 Mei zijn geleverd, waren ze reeds in het Magazijnboek opgenomen.)
2 „	Betaald aan de Associatie Cassa, de traites van Révillon frères, Roubaix frs. 875.50 à f 48.10 . f 421.11 Herkenrath & Co., Alhier . . . . „ 166.28 f 587.39 Hiervoor gegeven kwitantie No. 5 op C. de Veer & Zn.	Kasboek (zie bladz. 59 : 7). Rekening Courantboek. Crediteurenboek. Kassiersboek.
3 „	De onderstaande goederen van Otto & Wilhelm, Greiz i/V. gekocht, zijn heden aangekomen 6 st. zwart Cachemir Super 130, M^2 68.5 à R.M. 1.70 R.M. 116.45 6 „ „ „ „ 183, „ 66.0 à „ 2.20 „ 145.20 6 „ „ „ „ 150, „ 64.6 à „ 1.90 „ 122.74 6 „ „ „ „ 200, „ 32.4 à „ 2.50 „ 81.— R.M. 465.39 Contant 2% „ 9.30 R.M. 456.09 à f 59.20 f 270.01	Inkoopboek. Rekening Courantboek. Magazijnboek.
4 „	Nota van de Expediteurs Reiman & Stok voor expeditieloon, inkomende rechten enz. van diverse Goederen, over de maand Mei . . . . f 159.57	Half Journaal. Crediteurenboek.

	Opgaven.	Aanteekeningen.
4 Juni.	Aan C. Burggraaf te Haarlem geleverd: 1 Kamgaren Costuum . . . . f 50.— 1 Demisaison . . . . „ 30.— 1 Doz. Overhemden . . . . . . „ 24.— 2 „ Boorden . . . . „ 10.— 1 „ Manchetten . . . . . . „ 6.— 3 Dassen . . . . „ 4.60 f 124.60 (N.B. Deze goederen zijn uit den winkel genomen).	Verkoopboek. Debiteurenboek. Winkelboek (zie bladz. 140).
4 „	In den winkel ontvangen van 30 Mei—4 Juni f 593.90	Kasboek. Winkelboek.
4 „	Voor de huishouding is uit de kas genomen f 100.— terwijl is betaald voor den loopjongen f 2.50 Salaris winkelbediende enz. „ 15.— Porto's enz. . . . . . . „ 3.80 f 21.30	Kasboek.
7 „	Van Rudesheim & Co., Berlijn, ontvangen, de onderstaande goederen, gefactureerd 31 Mei. 4 doz. Overhemden zonder b. en m. à R.M. 36 R.M. 144.— 4 „ id. met „ „ „ 40 „ 160.— 2 „ id. zonder „ „ „ 50 „ 100.— 4 „ id. met „ „ „ 28 „ 112.— per 15 Sept. R.M. 516.— á f 59.20 f 305.47	Inkoopboek. Rekening Courantboek. Magazijnboek. Agenda.
7 „	Factuur van H. Hesse & Zn., alhier 10 stuks Japonstof 486 yards = 648 el à 22 ct. f 142.56 10 „ id. 426 „ = 568 „ „ 28 „ „ 159.04 4 „ id. 186 „ = 248 „ „ 36 „ „ 89.28 4 „ id. 192 „ = 256 „ „ 40 „ „ 102.40 4 „ id. 177 „ = 236 „ „ 48 „ „ 113.28 6 „ Dameslaken 198 „ = 264 „ „ 24 „ „ 63.36 f 669.92 per 6 Sept. af 2 % . . . . . „ 13.40 f 656.52	Inkoopboek. Crediteurenboek. Magazijnboek. Agenda.
7 „	Uit het Magazijn in den winkel gegeven: 2 stuks zwart Cachemir 130 M. 23.— f 23.50 1 dozijn Overhemden R.M. 36.— 1 „ id. „ 40.— 1 „ id. „ 50.— 1 „ id. „ 28.— = „ 92.40 2 stuks Japonstof à 22 cent „ 28.50 2 „ id. „ 28 „ „ 31.80 2 „ id. „ 36 „ „ 44.— 2 „ id. „ 40 „ „ 50.— 2 „ id. „ 48 „ „ 55.— 2 „ Dameslaken „ „ 21.— f 346.20	Magazijnboek. Winkelboek.

Opgaven.

8 Juni. Afgeleverd uit het Magazijn aan H. Beekman, Arnhem.
1 dozijn Overhemden . . . *f* 48.—

8 „ Ter inkasseering gegeven aan C. de Veer & Zn., mijne traites op:
Wed. H. Visser, Baarn . . . . . *f* 57.80
H. v. Vlissingen, Alkmaar . . . . „ 187.—
f 244.80

9 „ Otto & Wilhelm te Greiz i/V remitteeren een wissel op de Vries van Buuren & Co. alhier per 27 Augustus, groot *f* 2864.70 met verzoek dien te willen verdisconteeren en met de opbrengst, gevoegd bij het bedrag, dat zij van mij te vorderen hebben (zie hunne factuur van 3 Juni) R.M. 456.09 = *f* 270.01, te willen betalen, den door hen op J. Vochtlander getrokken wissel groot *f* 3000.— welke door het faillissement van den betrokkene van non-betaling is geprotesteerd.

Visser behoudt den wissel op de Vries van Buuren & Co. in portefeuille en berekent daarvoor aan Otto & Wilhelm als volgt:
Wissel op de Vries van Buuren & Co. per 27 Aug. *f* 2864.70
af 81 dagen disconto à 3 % . . . . . *f* 19.34
Provisie 1/4 % . . . . „ 7.16 „ 26.50
Contante waarde van de wissel . *f* 2838.20

10 „ Verkocht aan de onderstaanden

Mevr. van Duynen, Alhier,

12 Meter Cachemir 150	à *f* 1.80	*f* 21.60	
2 Tricot Tailles zwart	„ 3.—	„ 6.—	
4 Kinderjurkjes		„ 8.60	
24 el Japonstof	„ 0.75	„ 18.—	
10 el Championvoering	„ 0.30	„ 3.—	
36 el Dameslaken	„ 0.35	„ 12.60	*f* 69.80

Wed. H. de Jager, Alhier,

36 el Japonstof	à *f* 0.50	*f* 18.—	
12 el Champion voering	„ „ 0.30	„ 3.60	
1 Doz. Kousen 806		„ 4.—	
1 Doz. Kousen 1080		„ 9.—	
12 Meter zwart Cachemir 130	à *f* 1.60	„ 19.20	*f* 53.80

H. Bruinsma, Haarlem,

5 el Kamgaren	à *f* 4.50	*f* 22.50	
1 Doz. Overhemden		„ 36.—	
1 Doz. Boorden		„ 5.—	
2 Doz. Linnen zakdoeken	à *f* 5.—	„ 10.—	*f* 73.50

Aanteekeningen.

Debiteurenboek.
Magazijnboek.

Kasboek (Zie Bladz. 60 : 9).
Debiteurenboek.
Kassiersboek.

Half Journaal.
(Otto & Wilhelm voor *f* 2838 te Crediteeren.)
Wisselboek.
(Het wisselbodrag f 2864.7(hierin te varmelden).
Rekening Courantboek.

Verkoopboek.
Debiteurenboek.
Winkelboek.
(De goederen zijn uit den Winkel genomen).

Opgaven.

4 J Nota van de expediteurs Reiman & Stok voor expeditieloon, inkomende rechten enz. van diverse goederen over de maand Mei . . . . *f* 159.75

Betaald aan de Twentsche Bank, ten behoeve van Otto & Wilhelm, de wissel op J Vochtlander . . . . . *f* 3000.—
in mijne kwitantie No. 6 op C. de Veer & Zn.

4 8885

4 den Winkel ontvangen van 7—11 Juni *f* 394.35

oor diverse onkosten is, volgens het onkostenboekje
7 taald . . . . *f* 9.75

wissel, in dato 7 Juni door Rudesheim & Co., Berlijn ge- okken, bedragende R.M. 516.— betaalbaar 15 Sept. wordt len aan de order van de Amsterd. Bank geaccepteerd à *f* 59.20

Beekman, Arnhem zendt een postwissel ter voldoening
7 rekening van 8 Juni, groot . . . *f* 47.80
ie met de kosten van den postwissel . „ 0.20 *f* 48.—

vereengekomen met H. Hesselink te Rotterdam, om het drag der factuur van 6 Mei groot *f* 768.57, betaalbaar Nov. dadelijk te voldoen met eene korting berekend à 6 % jaars.
an C. de Veer & Zn. wordt dien ten gevolge opgedragen aan H. Hesselink te Rotterdam te doen uitbetalen, het drag der factuur van 6 Mei . . . . *f* 768.57
7 12 dagen rente à 6 % . . . . . . „ 18.19
f 750.38

Factuur van Adam, Rubino & Co., Berlijn.
. Kinderjurkjes No. 1—8

No.	1	2	3	4	5	6	7	8	
r doz. R.M.	27	30	35	38	42	46	49	52	R.M. 319.—

m. met 2 % of 3 m. netto à f 59.30 . . . . *f* 189.17

ald aan W. Colenbrander
oor zonneschermen aan mijn huis . . . . *f* 60.—

Aanteekeningen.

Kasboek.
Crediteurenboek.

Kasboek (in de beschrijving duidelijk laten uitkomen dat de betaling voor rekening van Otto & Wilhelm is gedaan.)
Rekening Courantboek.
Kassiersboek.

Kasboek.
Winkelboek.

Kasboek.

Half Journaal.
Rekening Courantboek.
Acceptenboek.
Agenda.

Kasboek (onder de ontvangsten te brengen f 48.— de 20 cent onder de uitgaven.)
Debiteurenboek.

Kasboek, (beschrijven alsof de betaling aan H. is gedaan en de som daartoe van C. de V. & Zn. is ontvangen); zie ook Bl. 57 : 3
Crediteurenboek.
Kassiersboek.

Inkoopboek.
Rekening Courant.
Magazijnboek.

Kasboek.

Opgaven.

16 Juni Geleverd aan W. Dijkstra, Bussum, met 5 % korting voor contant.

5 el Kamgaren à *f* 4.50	*f* 22.50
3 „ Engelsche Bucksking à *f* 5.25 . .	15.75
1 doz. Overhemden	36.—
2 „ Boorden	10.—
1 „ Manchetten	6.—
6 Dassen	4.80
4 Jaeger Pantalons	12.—
	f 107.05
af 5 %	5.35
	f 101.70

Verkoopboek.
Debiteurenboek.
Winkelboek.
(De goederen zijn uit den kel genomen).

17 „ Uit het Magazijn in den Winkel gegeven

8/4 dozijn Kinderjurkjes No. 1—8	f 47.30
2 „ Overhemden van R.M. 40 . . .	48.—
	f 95.30

Magazijnboek.
Winkelboek.

17 „ C. de Veer & Zn., zenden de wissel op H. v. Vlissingen, Alkmaar, groot f 187.— onbetaald terug met bijberekening van f 0.20 voor retourkosten.

In het **Kasboek** wordt deze handeling dus als volgt beschreven:

Ontvangsten.	**Uitgaven.**
Juni 17 Van C. de Veer & Zn. voor terugzending remise 8 Juni f 187.— Retourk. 0.20 ——f 187.20	Juni 17 Per H.v.Vlissingen, Alkm. voor onbet. terug ontv. m/kwit. op hem dato 8 Juni f 187.— Retourk. 0.20 ——f 187.20

Kasboek. (Voorstellen alsof va C. de V. & Zn. de f 18 .— he op 8 Juni geremitteert, terug ontvangen ware, onder verho ging van f 0.20 voor kosten, e onder de uitgaven eene beschrij ving maken alsof aan v. Vlissin gen f 187.20 is betaald; zo dat hij die som op nieuw schuldig wordt).
Debiteurenboek.
Kassiersboek.

18 Juni In den winkel ontvangen van 13—18 Mei . . . f 644.40

Kasboek.
Winkelboek.

18 „ Betaald het onderstaande

voor Grondbelasting	f 64.47½
„ Patent	21.37½
„ Div. onkosten, volgens onkostenb.	8.25
	f 94.10

Kasboek. Daar de Grondbelas ting niet ten laste van de zaa komt, moet deze als een uitga ten behoeve van B. Visser wor den beschouwd.

20 „ H. van Vlissingen bericht, dat door afwezigheid de op hem getrokken wissel onbetaald is geretourneerd en zendt ons, ter voldoening van het verschuldigde, een wissel op de Crediet-Vereeniging groot *f* 187.20 per 1 Juli.

Half Journaal.
Debiteurenboek.
Wisselboek.

Opgaven.

20 Juni Factuur ontvangen van Elkan & Co, Reichenbach,

1 doz. Tafelkleeden KL . .	R.M. 42.—
1 „ „ GL . .	„ 60.—
2 „ „ Chenille 160	„ 72.—
2 „ „ „ 180	„ 96.—
	R.M. 270.—
Contant 2 %	„ 5.40
	R.M. 264.60
	à *f* 59.30 . *f* 156.91

Inkoopboek.
Rekening Courant.
Magazijnboek.

21 „ Door Otto & Wilhelm te Greiz, is voor het hun komende saldo een wissel groot R.M. 182.79 = *f* 108.21 o/Deutsche Bank getrokken, welke heden aan de Twentsche Bank is betaald.

Kasboek.
Rekening Courantboek.

22 „ Factuur van A. G. Willing, alhier,

1 doz. Piqué Rokken	f 33.—	
1 „ „ „	30.—	
10 „ Linnen zakdoeken à f 4.— .	40.—	
10 „ idem „ 3.— .	30.—	
10 „ Halflinnen „ 2.50 .	25.—	
Op 3 maanden		f 158.—

Inkoopboek.
Crediteurenboek.
Magazijnboek.

22 „ Uit het Magazijn in den winkel gegeven

6 Tafelkleeden KL	f 13.20	
6 idem GL.	18.—	
6 idem Chenille 160 . . .	10.80	
6 idem idem 180 . . .	14.40	
2 dez. Piqué Rokken	63.—	
15 „ Zakdoeken à f 4, 3 en 2.50 .	47.50	
		f 166.90

Magazijnboek.
Winkelboek.

23 „ Betaald aan Reiman & Stok . . . . f 159.75
Gedisponeerd voor de Huishouding . . . . . . f 200.—

Kasboek. — Crediteurenboek.
Kasboek.

24 „ H. Bruinsma te Haarlem, zendt van de op 10 Juni geleverde goederen terug 1 dozijn overhemden . . . . . . f 36.—

Inkoopboek.
Debiteurenboek.
Magazijnboek.

25 „ In den winkel ontvangen van 20—25 Juni . . . f 451.80

Kasboek.

25 „ Van Boon Hartsinck & v. Tijen ontvangen, voor de afgeknipte 3 coupons Oostenr. Zilverrente, ieder groot fl 21.— O. W. vervallende 1 Juli, à f 21.10 . . . . f 63.30

Kasboek.
(Deze Coupons zijn afkomstig van de fl. 3000 Oostenr. Zilverrente, welke onder aftrek van 16 % belasting, fl. 21. O. W. van elke fl. 1000 bedragen.

Opgaven.

Aanteekeningen.

25 Juni Betaald voor diverse onkosten, volgens onkostenboek f 11.75

27 „ H. Bruinsma te Haarlem zendt een wissel op J. van Goor, alhier, groot *f* 781.20 vervallende 28 Juli, met verzoek dien te verdisconteeren en het netto provenu, onder aftrek van het door hem verschuldigde, voor zijne rekening bij de Twentsche Bank te storten.

Visser neemt den wissel over en berekent dien als volgt:

Wissel op J. v. Goor per 28 Juli	*f* 781.20
af 33 dagen disconto à 4 %.	„ 2.86
Contante waarde	*f* 778.34
af volgens Factuur van 10 Juni	„ 73.50
	f 704.84

Welk bedrag aan de Twentsche Bank wordt betaald.

Half Journaal.
(De ontvangst van den wissel f 781.20 met aftrek van f 2.86 in het Credit van H. Bruinsma te vermelden).
Kasboek. De betaling van f 704.84 ten zijnen behoeve aan de Twentsche Bank, onder de uitgaven te brengen.
Debiteurenboek.
Wisselboek.

27 „ Factuur van Weinberg & Weil, Crefeld.

No. 348,	Meter 74.6	Peluche Brillant	à *f* 1.20 .	*f* 89.52
„ 371	„ 60.4	Idem	„ „ 1.60 .	„ 96.64
Per 27 Sept.				*f* 186.16

Inkoopboek.
Crediteurenboek.

28 „ Uit het Magazijn in den Winkel gegeven:

Meter 36.8 Peluche No. 348 à *f* 1.20	*f* 44.16
„ 30.4 „ „ 371 „ „ 1.60	„ 48.64
	f 92.80

Magazijnboek.
Winkelboek.

28 „ Ontvangen van W. Dijkstra, Bussum . . . . . *f* 101.70

Kasboek.
Debiteurenboek.

29 „ Bemerkt dat in de berekening op 27 Juni aan H. Bruinsma, te Haarlem, *f* 73.50 in plaats van *f* 37.50 is opgegeven. Het te veel betaalde wordt hem in contanten geremitteerd.

Kasboek.
(Onder de uitgaven het verschil van f 36.— brengen.)

28 „ Betaald aan H. Hesse & Zn., het bedrag der Factuur van 7 Juni, onder aftrek van 2 % voor vervroegde betaling.

Bedrag der Factuur per 6 Sept.	*f* 656.52
af 2 %	„ 13.14
	f 643.38

Kasboek (Zie Bladz. 57 : 3).
Crediteurenboek.

30 „ Aan C. de Veer & Zn. ter inkasseering gegeven de kwitantiën op:

Mevr. Daynen, alhier	*f* 69.80
Wed. H. de Jager	„ 53.80
	f 123.60

Kasboek.
Debiteurenboek.
Kassiersboek.

30 „ Winkelontvangst van 26—30 Juni . . . . *f* 298.35

Kasboek. — Winkelboek.

5. Nadat uit deze opgaven de hulp- en bijboeken zijn opgemaakt, wordt daaruit een journaal volgens de maandelijksche methode geformeerd, waartoe de noodige inlichtingen reeds op bl. 127—137 zijn verstrekt.

6. Ik bepaal mij voorloopig dus tot eenige nadere mededeelingen omtrent een der boeken, dat tot nu toe slechts ter loops ter sprake kon worden gebracht: het **Rekening-Courantboek.**

Voor het doel, waarmede dit boek in deze zaak zal worden gebezigd, kan het geheel op dezelfde wijze als het Grootboek, zooals dat op bladz. 106 is opgegeven, worden ingericht en behoeft dus niet nader te worden besproken. Anders is het echter, wanneer dit boek wordt gebruikt, om de wederzijdsche verhoudingen van personen, die voortdurend met elkaär in handelsbetrekkingen staan, aan te wijzen en tevens de rente-berekening over de verschuldigde sommen moet bevatten; hierop kom ik later terug.

7. Bij elk der handelingen op bladz. 142—148 is onder de aanteekeningen opgegeven, wanneer het Rekening Courantboek moet worden gebezigd. Men dient echter, bij elke firma, met wie in de maand Mei reeds zaken zijn gedaan, de rekening te openen met de posten over de maand Mei, zooals die reeds in het Grootboek zijn beschreven, Zoo vindt men bijv. op bladz. 143 op den 7en Juni

Factuur van Rüdesheim & Co., Berlijn.

4 doz.	Overhemden	à RM. 36	RM. 144.—		
4 „	id.	„ „ 40	„ 160.—		
2 „	id.	„ „ 50	„ 100.—		
4 „	id.	„ „ 28	„ 112.—		
		à f 59.20	RM. 516.—	=	f 305.47

terwijl op bladz. 142 en 145, respectievelijk 1 en 13 Juli insgelijks handelingen met die firma zijn opgegeven.

Daar uit het Grootboek op bladz. 109 blijkt, dat met Rüdesheim & Co. reeds eene rekening is geopend, moet in de rekening, die nu in het Rekening-Courantboek voor R. & Co. zal worden gebracht, ten einde het totaal overzicht der handelingen met die firma te verkrijgen, worden opgenomen, hetgeen reeds in het Grootboek op hunne rekening voorkomt, zoodat die rekening in het Rekening-Courantboek wordt ingericht als volgt:

Debt.			Rüdesheim & Co.		Berlijn.			Credt.
Mei 4	Aan	h/trate	RM. 1118.—	f 662.42	Mei 1	Per Goederen	RM. 1118.—	f 662.97
Juni 1	„	id.	„ 338.—	„ 200.10	„ 23	„ „	„ 338.—	„ 200.26
„ 13	„	id.	„ 516.—	„ 305.47	Juni 7	„ „	„ 516.—	„ 305.47

8. Men zal misschien de opmerking maken dat op die wijze dubbele arbeid wordt verricht. Immers, de beschrijving in het Grootboek en die in het Rekening-Courantboek, zijn geheel aan elkaar gelijk. Men houde evenwel in het oog, dat het Grootboek, indien men de maandelijksche methode toepast, slechts de totaalcijfers der handelingen van denzelfden persoon, gedurende de geheele maand vermeldt, terwijl het toch, ook met

het oog op een volledig overzicht, zoowel van de verhouding tegenover de personen, als van den aard der handelingen, die met hen zijn tot stand gebracht, wenschelijk is, de gegevens zoo nauwkeurig mogelijk te doen zijn.

Daarbij is nog eene opmerking te maken: Dat gedeelte van de boekhouding, dat in het Journaal en Grootboek is neêrgelegd, en dat **Hoofd-Boekhouding** wordt genoemd, heeft geene andere strekking, dan die van eene doorloopende Contrôle, op de tot in bijzonderheden afdalende, z. g. **Detail-Administratie**, die eigenlijk meer bepaald ten doel heeft, om over alle onderdeelen van de zaak de meest volledige beschrijving te geven, en tevens, om in staat te stellen, de betrekkingen met personen dagelijks te kunnen overzien.

Wanneer nu de Hoofd-Administratie volledig is (bijv. in de Dagelijksche Methode) zou de Detail-administratie òf geheel gemist òf althans tot slechts enkele Hulp- en Bijboeken kunnen worden beperkt (Kasboek, Magazijnboek). Geeft men er daarentegen de voorkeur aan, om de Hooofd-Administratie *zoo beknopt mogelijk* te doen zijn, dan zal deze ook moeten worden gesteund door eene zoo volledig mogelijke Detail-Administratie en zal men dus o. a. ook het Rekening-Courantboek, nevens het Grootboek, moeten bezigen om, ten aanzien der betrekkingen met personen, die **niet** onder Diverse Debiteuren of Crediteuren worden behandeld, nauwkeurig op de hoogte te zijn.

---

§ 25. Bewerking van de Opgaven over de maand Juni.

1. Opdat de beoefenaar de zekerheid verkrijge, dat de inmiddels door hem bewerkte Hulp- en Bijboeken in den juisten toestand verkeeren, geef ik hierbij op verkorte wijze de bewerking, ten einde die met de zijne te kunnen vergelijken.

Kasboek.

ONTVANGSTEN.

Juni	1	Saldo op 31 Mei . . .	f	2286.—
	2	Van C. de V. & Zn. kw. 5	„	587.39
	4	„ Winkel.	„	593.90
	8	„ Wed. H. Visser .	„	57.80
		„ H. v. Vlissingen .	„	187.—
	10	„ C. de V. & Zn. kw. 6	„	3000.—
	11	„ Winkel	„	394.35
	14	„ H. Beekman. . .	„	48.—
		„ 6% disc. van f 768.57 142 dagen. . .	„	18.19
		„ C. de V. & Zn. uitbet. Rotterdam . . .	„	750.38
	17	„ Idem, Retourwissel.	„	187.20
	18	„ Winkel.	„	644.40
	25	„ Idem	„	451.80
		„ Coupons Zilverrente	„	63.30
	28	„ W. Dijkstra . . .	„	101.70
	30	„ 2% disc. van f 656.52	„	13.14
		„ Mevr. v. Duynen .	„	69.80
		„ Wed. H. de Jager .	„	53.80
		„ Winkel	„	298.35
			f	9806.50

UITGAVEN.

Juni	1	Per J. Arioni	f	64.40
		„ Grootveld & Zn.	„	38.50
		„ Vos & Le Grand.	„	118.75
	2	„ Révillon freres h/traite fr. 875.50.	„	421.11
		„ Herkenrath & Co.	„	166.28
	4	„ Huishouding.	„	100.—
		„ Diverse Onkosten.	„	21.30
	8	„ C. de Veer & Zn. Kwit. ter Inc.	„	244.80
	10	„ Otto & Wilhelm, voor bet. h/traite op J. Vochtlander	„	3000.—
	11	„ Diverse Onkosten.	„	9.75
		„ Kosten postw. H. Beekman . .	„	0.20
	14	„ H. Hesselink	„	768.57
	16	„ W. Colenbrander, voor zonnesch.	„	60.—
	17	„ H. v. Vlissingen (Div. Debit.) onbet. Kwit. en retourk.	„	187.20
	18	„ B. Visser, Grondbelasting . . .	„	64.47^{5}
		„ Patent	„	21.37^{5}
		„ Diverse Onkosten.	„	8.25
	21	„ Otto & Wilhelm, hunne traite R.M. 182.79.	„	108.21
	23	„ Reimann & Stok	„	159.75
		„ Huishouding	„	200.—
	25	„ Diverse Onkosten.	„	11.75
	27	„ Twentsche Bank, voor gedep. voor rek. **H. Bruninsma,** (Div. Debit.).	„	704.84
	29	„ H. Bruinsma, Haarlem, restitutie .	„	36.—
	30	„ H. Hesse & Zn.	„	656.52
		„ C. de V. & Zn., ter inkasseering.	„	123.60
		„ Saldo in Kas	„	2510.87
			f	9806.50

2. Het Inkoopboek.

A. G. Willing, Alhier	f 50.—
Otto & Wilhelm, Greiz, R.M. 456.09	„ 270.01
Rudesheim & Co., Berlijn R.M. 516.—	„ 305.47
H. Hesse & Zn., Alhier,	„ 656.52
Adam, Rubino & Co., Berlijn, R.M. 319.—	„ 189.17
Elkan & Co., Reichenbach, R.M. 264.60	„ 156.91
A. G. Willing, Alhier	„ 158.—
H. Bruinsma, Haarlem, voor teruggezonden van het op 10 Juni geleverde 1 doz. Overhemden	„ 36.—
Weinberg & Weil, Crefeld	„ 186.16

3. Het Verkoopboek.

C. Burggraaf, Haarlem	f 124.60
H. Beekman, Arnhem	„ 48.—
Mevr. v. Duijnen, Alhier	„ 69.80
Wed. H. de Jager, Alhier,	„ 53.80
H. Bruinsma, Haarlem.	„ 73.50
W. Dijkstra, Bussum	„ 101.70

4. Het Half-Journaal.

Bl. 140 5 Rüdesheim & Co., Berlijn **Debt.**
1 Juni voor geaccepteerd h/traite o/Deutsche Bank
RM. 338.— à f 59,20 . . . . f 200.10

Bl. 144 6 Otto & Wilhelm, Berlijn **Credt.**
9 Juni voor wissel op de V & v. B per 27 Aug. f 2864.70
af 81 dagen disc. à 3% f 19.34
Provisie 1/4 pC. „ 7.16
„ 26.50
2838.20

Bl. 141 7 Diverse Crediteuren **Credt.**
4 Juni voor nota van Reiman & Stok, voor Expeditie . . 159.75

Bl. 145 8 Rudesheim & Co., Berlijn **Debt.**
13 Juni voor geaccepteerd h/ traite o/ Amst. Bank
R.M. 516.— à f 59,20 . . . . 305.47

Bl. 146 9 Diverse Debiteuren **Credt.**
20 Juni voor remise van H. v. Vlissingen, in een Wissel af Crediet Vereeniging per 1 Juli 187.20

Bl. 148 10 Diverse Debiteuren **Credt.**
27 Juni voor remise van H. Bruinsma, Haarlem in een wissel op J. v. Goor per 28 Juli . . . f 781.20
af 33 dagen disconto 4 pct. . . . . . „ 2.86
f 778.34

Opmerkingen.

Zie hierover de aanteekingen op den Memoriaalpost No. 9, blz. 95.

Uit de beschrijving moet blijken dat door O. & W. een wissel van f 2864.70 is geremitteerd waarvoor zij, onder aftrek van f 26.50 voor disconto en provisie, met f 2838.20 worden gecrediteerd.

Daar met R. & S. in de oorspronkelijke bedragen wordt afgerekend, kunnen ze onder Diverse Crediteuren worden opgenomen. Zij moeten worden *gecrediteerd*, omdat zij, voor den dienst, dien zij hebben bewezen, eene vergoeding te vorderen hebben.

Zie blz. 95.

Daar het hier betreft eene betaling van iemand, die goederen van ons heeft gekocht, waarvoor hij, in der tijd onder Diverse Debiteuren is gedebiteerd, moet hij thans onder dezelfde rekening worden gecrediteerd.

Hier behoeft alleen melding te worden gemaakt van den geremitteerden wissel, zonder dat uit deze beschrijving behoeft te blijken, dat een gedeelte van het wisselbedrag moet strekken tot betaling van het door B. verschuldigde

5. Het Magazijnboek.

De slotsom, waartoe men, ten aanzien van dit boek, moet komen, is dat op 30 Juni in het Magazijn aanwezig moet zijn:

Overhemden, 3 doz. à 36, 2 doz. à 40, 3 doz. à 28 Mark.
Japonstoffen, van 22 en 28 ct. elk 8 stuk, van 36, 40 en 48 ct. elk 2 stuk alzoo te samen 22 stukken.
Dameslaken, 4 stukken.
Kinderjurkjes, van No. 1—8 elk 9 stuks = 72 stuks.
Tafelkleeden, K L, en G L, elk 6; Chen 160 en 180 elk 18, alzoo in 't geheel 48 stuks.
Zwart Cachemir, No. 130 Mr. 45.5, No. 150 Mr. 64.6, No. 183 Mr. 66, No. 200 Mr. 32.4
Zakdoeken, 5 doz. à f 4.— 5 doz. à f 3.— en 5 doz. à f 2.50.
Peluche, No. 348 Mr. 37.8. No. 371 Mr. 30.

6. Het Debiteurenboek (*aansluitende bij dat op bladz. 119.*)

Datum	Naam	Woonplaats	Bedrag	Vervaldag	Datum van Betaling	Aanmerkingen.
Juni 4	C. Burggraaf,	Haarlem	f 124.60	Contant	. . . . .	. . . .
„ 8	H. Beekman,	Arnhem	„ 48.—	„	Juni 14	Per Postwissel.
„ 10	Mevr. v. Duynen,	Alhier	„ 69.80	„	Juni 30	Ged. per C. de V. & Zn.
	Wed. H. de Jager,	„	„ 53.80	„	„ 30	idem.
	H. Bruinsma,	Haarlem	„ 73.50	„	„ 24 „ 27	Teruggezonden f 36.— Blijft debet 37.40 Zie Half-Journaal No. 10.
„ 16	W. Dijkstra,	Bussum	„ 101.70	„	„ 28	Geremitteerd in Bankbill.
„ 17	H. v. Vlissingen,	Alkmaar	„ 187.20	„	„ 20	Wegens Retourwissel. Geremitteerd wissel Cred.-Ver.

Hierbij dient nog te worden opgemerkt, dat achter de namen der personen, die in de maand Mei in dit boek zijn gebracht, de betalingen, door hen in Juni gedaan, moeten worden ingevuld. Deze betalingen komen voor op bladzijde

144.	Juni 8	Wed. H. Visser,	Baarn	f 57.80	Ged. per C. de V. & Zn.
		H. v. Vlisssingen,	Alkmaar	„ 187.—	idem.

7. Het Crediteurenboek. (*aansluitende bij dat op bladz. 120.*)

Datum	Naam	Woonplaats	Bedrag	Vervaldag	Datum van Betaling	Aanmerkingen.
Juni 1	A. G. Willing	Amsterdam,	f 50.—	Aug. 20		
„ 7	H. Hesse & Zn.	„	„ 656.52	Sept. 6	„ 22	met 2 pCt. korting v. Cont.
„ 10	Reiman & Stok,	„	„ 159.75	Contant	Juni 23	
„ 22	A. G. Willing	„	„ 158.—	„ 22		
„ 27	Weinberg & Weil,	„	„ 186.16	„ 27		

Bovendien moesten in het vroeger begonnen Crediteurenboek de onderstaande betalingen worden aangeteekend, n.l.

bladz. 142,	Juni 1	J. Arioni	f 64.80	
		Grootveld & Zn.	38.50	
		Vos & Le Grand	118.75	
	„ 2	Herkenrath & Co.	166.28	
„ 145	„ 14	H. Hesselink	768.57	Uitbet. door C. de V. & Zn. met 142 dagen disc. à 6 pCt,

8. Het Kassiersboek.

Ten aanzien van dit boek zal het voldoende zijn mede te deelen, dat het saldo, op 30 Juni door C. de Veer & Zn. verschuldigd, *f* 858.40 bedraagt.

9. Het Wisselboek, *(aansluitende bij dat op bladz. 122 en 123).*

7	Kasb.	Juni	8	—	—	Mij zelven	zicht		Wed. H. Visser,	Baarn	f 57.80	C.d.V.&Z. Juni 8.
8	„	„	8	—	—	id.	id.		H. v. Vlissingen,	Alkmaar	f 187.—	id. „ 8.
9	Journ.	„	9	Otto & Wilhelm	Greiz,	Otto & Wilhelm	Aug.	27	de Vries v. B. & Co.	Alhier	f 2864.70	
10	„	„	20	H. v. Vlissingen,	Alkm.,	H. v. Vlissingen,	Juli	1	Credit.-Vereen.	„	f 187.20	
11	„	„	27	H. Bruinsma,	Haarl.,	H. Bruinsma,	„	28	J. van Goor,	„	f 781.20	

10. Het Acceptenboek, *(aansluitende bij dat op bladz. 124 en 125).*

Juni	2	Journaal.	Rüdesheim & Co.,	Berlijn,	Deutsche Bank	Sept.	8	f 200.10	....	R. M. 338.—
„	13	„	id.,	id.,	Amsterd. Bank	„	15	f 305.47	....	„ 516.—

11. Het Rekening-Courantboek.

In aansluiting met hetgeen op bladz. 149 onder 6 en 7 ten aanzien van dit boek is gezegd, geef ik hier de rekeningen der firma's, die onder hunnen eigen naam worden gedebiteerd en gecrediteerd, zooals die uit de handelingen over de maand Juni voortvloeien. Ik laat het aan den beoefenaar over om, volgens het voorbeeld op bladz. 149 onder 7, datgene daarbij te voegen, wat reeds in de maand Mei op de betrekkelijke rekeningen voorkomt. Alleen wensch ik nog op te merken, dat ook bij het Rekening-Courantboek een Alphabetisch Register, zooals dat bij het Grootboek (zie bladz. 104) behoort.

Fol. 1. **Rudesheim & Co., Berlijn.** *Fol. 1.*

Zie bladz. 149.

Fol. 2. **Revillion frères, Roubaix.** *Fol. 2.*

Juni 2. Aan h/traite frs. 875.50 *f* 421.11.

Fol. 3. **Otto & Wilhelm, Greiz i/V.** *Fol. 3.*

Juni 10. Aan h/traite op J. F., M. 5067.57 *f* 3000.—	Juni 3. Per 6 st. Cachem. 130	M. 116.45	
„ 21. „ 182.79 „ 108.21	„ 6 „ „ 133	„ 145.20	
	„ 6 „ „ 150	„ 122.74	
	„ 3 „ „ 200	„ 81.—	
		465.39	
	Contant 2 %	9.30	*f* 270.01
		M. 456.09	
	„ 9. Per Remise per 27/8		
	f 2864.70	„ 4794.27	„ 2838.20

Fol. 4. **Adam, Rubino & Co. Berlijn.** *Fol. 4.*

Juni 15 Per 8 doz. Kinderjurkjes M. 319.— f 189.17

Fol. 5. **Elkan & Co. Reichenbach.** *Fol. 5.*

Juni 20 Per 1 doz. Tafelkl. G L	M. 42.—	
1 „ „ K L	„ 60.—	
2 „ Chen. 160	„ 72.—	
2 „ „ 180	„ 96.—	
	270.—	
Contant 2 pCt.	5.40	
	M. 264.60	f 156.91

---

12. Het Journaal (Volgens de Maandelijksche Methode).

Amsterdam, 1 Juni 1892.

9	9	Rüdesheim & Co., Berlijn Debt. voor h/traite RM. 338.— à f 59.20	f 200	10
		— 9 —		
10	3	Otto & Wilhelm, Berlijn Credt. voor h/remise f 2864.70 per 27 Aug. Netto RM. 4794.27 à f 59.20	2838	20
		— 10 —		
11	4	Diverse Crediteuren Credt. voor nota van Expeditie, Reiman & Stok	159	75
		— 13 —		
12	9	Rüdesheim & Co., Berlijn Debt. voor h/traite RM. 516.— à f 59.20.	305	47
		— 20 —		
13	13	Diverse Debiteuren Credt. voor remise van H. van Vlissingen, Alkmaar . .	187	20
		— 27 —		
14	13	Diverse Debiteuren Credt. voor remise van H. Bruinsma, Haarlem	778	34

13. Men zou, ten aanzien van het Journaal ook op de volgende wijze kunnen te werk gaan. In plaats van de posten die in het Half-Journaal voorkomen, in het Journaal over te brengen, kan men het Half-Journaal tevens als Journaal beschouwen of liever, men late het geheel achterwege, — brenge de posten, die daarin behooren, dadelijk in het Journaal en voege daaraan op het einde van de maand, de posten, die naar aanleiding der handelingen, in het kasboek, inkoopboek, verkoopboek enz. vermeld, voortspruiten. Op die wijze kan dus de moeite van het houden van het Half-Journaal worden vermeden.

14. Voortzetting van het Journaal van blz. 153.

Amsterdam, 30 Juni 1892.

15		De volgenden:	**Credt.**			
		Van ontvangsten volgens kasboek fol.				
	12	C. de Veer & Zn., Alhier,				
		m/dispositie No. 5.	f 587.39			
		„ „ 6.	3000.—			
		Uitbetaling Rottterdam	750.38			
		Retourwissel.	187.20	f	4524	97
	13	Diverse Debiteuren				
		Wed. H. Visser, Alhier	f 57.80			
		H. v. Vlissingen, Alkmaar	187.—			
		H. Beekman, Arnhem.	48.—			
		W. Dijkstra, Bussum	101.70			
		Mevr. v. Duynen, Alhier.	69.80			
		Wed. H. de Jager, Alhier	53.80		518	10
		30				
16		De volgenden	**Debt.**			
		Voor uitgaven volgens kasboek fol.				
	3	Diverse Crediteuren:				
		J. Arioni, Alhier	f 64.40			
		Grootveld & Zn., Alhier	38.50			
		Vos & Le Grand, Alhier.	118.75			
		Herkenrath & Co., Alhier	166.28			
		H. Hesselink, Rotterdam	768.57			
		Reiman & Stok	159.75			
		H. Hesse & Zn..	656.52		1972	77
	7	Révillon frères, Roubaix, frs. 875.50			421	11

16	1	B. Visser, Alhier				
		voor z/dispositie	f 100.—			
		„ Grondbelasting	64.47⁵			
		„ z/dispositie	200.—	f	364	47⁵
	12	C. de Veer & Zn., Alhier				
		voor geremitteerd	f 244.80			
		„ „	123.60		368	40
	4	Otto & Wilhelm, Greiz i/V.				
		h/traite op J. Vochtlander RM. 5067.57	f 3000.—			
		h/dispositie 182.79	108.21		3108	21
		RM. 5250.36				
	13	Diverse Debiteuren				
		H, v. Vlissingen, Alkmaar, onb. kwit. .	f 187.20			
		H. Bruinsma, voor uitbet. a/d Tw. Bank	704.84			
		id. „ remise	36.—		928	04
		30				
17		De Volgenden	Credt.			
		voor gekochte goederen, volgens Inkoopboek fol.				
	3	Diverse Crediteuren				
		A. G. Willing, Alhier	f 50.—			
		id. „	158.—			
		H. Hesse & Zn., „	656.52			
		Weinberg & Weil, Crefeld	186.16		1050	68
	4	Otto & Wilhelm, Greiz i/V.	RM. 456.09		270	01
	9	Rüdesheim & Co.. Berlijn	516.—		305	47
	6	Adam Rubino & Co., Berlijn	319.—		189	17
	8	Elkan & Co., Reichenbach	266.60		156	91
	13	Diverse Debiteuren				
		H. Bruinsma, Haarlem, voor retourzending . . .			36	—
		30				
18	13	Diverse Debiteuren	Debt.			
		Voor verkochte goederen, volgens verkoopboek fol. . . .				
		C. Burggraaf, Haarlem	f 124.60			
		H. Beckman, Arnhem	48.—			
		Mevr. v. Duynen, Alhier	69.80			
		Wed. H. de Jager, „	53.80			
		H. Bruinsma, Haarlem	73.50			
		W. Dijkstra, Bussum	101.70		471	40

15. Het Grootboek [aansluitende bij dat op bladz. 108—110].

Debt.	Credt.
Fol. 1. **B. Visser,**	**Alhier.** *Fol. 1.*
Juni 30 Aan Contanten 16 *f* 364.47^{5}	
Fol. 3. **Diverse**	**Crediteuren.** *Fol. 3.*
Juni 30 Aan Contanten 16 *f* 1972.77	Juni 10 Per Nota Expeditie 11 *f* 159.75
	„ 30 „ Goederen 17 „ 1050.68
Fol. 4. **Otto & Wilhelm,**	**Greiz i/V.** *Fol. 4.*
Juni 30 Aan Contant. 16 RM. 5250.36 *f* 3108.21	Juni 9 Per Remise 10 RM. 4794.27 *f* 2838.20
	„ 30 „ Goederen 17 „ 456.09 „ 270.01
Fol. 6. **Adam, Rubino & Co.,**	**Berlijn.** *Fol. 6.*
	Juni 30 Per Goederen 17 RM. 319.— *f* 189.17
Fol. 7. **Révillon frères,**	**Roubaix.** *Fol. 7.*
Juni 30 Aan Contanten 16 fr. 875.50 *f* 421.11	
Fol. 8. **Elkan & Co.,**	**Reichenbach.** *Fol. 8.*
	Juni 30 Per Goedereu 17 RM. 264.60 *f* 156.91
Fol. 9. **Rudesheim & Co..**	**Berlijn.** *Fol 9.*
Juni 1 Aan Traite 9 RM. 338.— *f* 200.10	Juni 30 Per Goederen 17 RM. 516.— f 305.47
„ 13 „ id. 12 „ 516.— „ 305.47	
Fol. 12. **C. de Veer & Zn.**	**Alhier.** *Fol 12.*
Juni 30 Aan Contanten 16 *f* 368.40	Juni 30 Per Contanten 15 f 4524.97
Fol. 13. **Diverse**	**Debiteuren.**
Juni 30 Aan Contanten 16 *f* 928.04	Juni 20 Per Remise 13 f 187.20
„ „ „ Goederen 18 „ 471.40	„ 27 „ „ 14 778.34
	„ 30 „ Contanten 15 518.10
	„ „ „ Goederen 17 36.—

END OF
TITLE